

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
EKONOMIKAS UN VADĪBAS FAKULTĀTE
GRĀMATVEDĪBAS UN AUDITA KATEDRA

**AKCIJU SABIEDRĪBAS „LATVIJAS FINIERIS”
FINANŠU ANALĪZE**

BAKALaura DARBS

Autors: Ieva Geislere

Studenta apliecības Nr: 10062

Darba vadītājs: Mg.oec.,lekt. Lilija Ābika

RĪGA 2013

ANOTĀCIJA

Bakalaura darba temats ir „Akciju sabiedrības „Latvijas Finieris” finanšu analīze.”

Darba mērķis ir veikt akciju sabiedrības „Latvijas Finieris” finanšu stāvokļa analīzi un tās novērtēšanu no 2008. līdz 2011. gadam.

Praktiskajā daļā autors veic akciju sabiedrības „Latvijas Finieris” finanšu analīzi, veicot bilances un peļņas vai zaudējumu aprēķina horizontālo un vertikālo analīzi, aprēķinot likviditātes, rentabilitātes, efektivitātes un maksātspējas rādītājus.

Darbs sastāv no ievada, trīs nodaļām, secinājumiem un priekšlikumiem, izmantotās literatūras saraksta un pielikumiem.

AS „Latvijas Finieris” 2009. gadā ekonomiskās krīzes ietekmē gadu noslēdza ar zaudējumiem, bet turpmākajos gados vērojama sabiedrības - uzņēmuma izaugsme un attīstība.

Darba apjoms ir 69 lpp. Darbā izmantotas 28 formulas, 12 tabulas, 7 attēli, 3 pielikumi.

Atslēgvārdi: finanšu analīze, likviditāte, rentabilitāte, maksātspēja

ANNOTATION

The theme of this work is corporation „Latvijas Finieris” financial analysis.

The aim of this work is to manage corporation „Latvijas Finieris” financial analysis and evaluation from 2008 to 2011 year.

In the practical part of the bachelor work author carried out analysis of the corporation „Latvijas Finieris” - the balance sheet and profit and loss account horizontal and vertical analysis, liquidity, profitability, efficiency and solvency ratio calculation.

The work consists of introduction, three chapters, conclusions and recommendations, list of the references used and attachments.

Corporation „Latvijas Finieris” in 2009 due to the economic crisis suffered losses, but in the next years there are growth and development.

Extent of the bachelor is 69 pages, 28 formulas, 12 tables, 7 pictures, 3 attachments.

Keywords: financial analysis, liquidity, profitability, solvency

SATURS

Ievads.....	5
1. Finanšu analīzes teorētiskie aspekti	7
1.1. Finanšu analīzes būtība, mērķi un uzdevumi.....	7
1.2. Finanšu analīzes metodes un rādītāji	12
2. Akciju sabiedrības „Latvijas Finieris” darbības apraksts.....	34
3. Akciju sabiedrības „Latvijas Finieris” finanšu analīze	44
3.1. Bilances un peļņas vai zaudējuma aprēķina horizontālā analīze	44
3.2. Bilances un peļņas vai zaudējuma aprēķina vertikālā analīze	51
3.3. Sabiedrības – uzņēmuma finanšu analīzes rādītāju aprēķins un analīze.....	57
Secinājumi un priekšlikumi	65
Izmantotā literatūra un avoti.....	68
Pielikumi.....	70
1. pielikums	70
AS „Latvijas Finieris” bilances aktīvs 2007. – 2011. gadam	70
2. pielikums	71
AS „Latvijas Finieris” bilances pasīvs 2007. – 2011. gadam.....	71
3. pielikums	72
AS „Latvijas Finieris” peļņas vai zaudējumu aprēķins 2007. – 2011. gadam.....	72

IEVADS

Jebkura sabiedrība – uzņēmums savā darbībā kaut reizi ir saskāries ar problēmām. Daudzas no tām ir neiespējami kontrolēt un novērst, jo tās rada ārēji ietekmējošie faktori. Iekšējie faktori, kas saistīti ar sabiedrības – uzņēmuma darbību, lielā mērā ir vadības rokās. Pie labiem finanšu rezultātiem nevar nonākt tikai laimīgas sagādīšanās dēļ. Lai uzņēmējdarbība varētu noritēt sekmīgi, nepieciešams rūpīgi sekot līdzi visiem darbības cikliem, rādītājiem, izprast esošo situāciju un spēt risināt esošās problēmas, kā arī veiksmīgi plānot turpmāko darbību ceļā uz izaugsmi. Nepamatoti lēmumi un neapdomīgas rīcības no vadības puses var novest sabiedrību – uzņēmumu līdz bankrotam. Izdarot izvēles un pieņemot lēmumus, kuriem ir racionāls pamatojums, nepieciešams veikt sabiedrības – uzņēmuma finanšu analīzi.

Finanšu situācijas izpēte, analīze un izvērtēšana ļauj izziņāt katras sabiedrības – uzņēmuma iespējas un rezerves, kā arī radušās problēmas. Analīze ļauj salīdzināt finanšu rādītājus un darbības rezultātus ar iepriekšējiem gadiem un salīdzināt tos ar citiem konkrētās nozares sabiedrības – uzņēmumu rādītājiem. Tā var nodrošināt nākotnes perspektīvas ar iespējami lielāku izaugsmes potenciālu un ļauj vadībai rast risinājumu laikus novērst radušās problēmas.

Sabiedrības – uzņēmuma finanšu stāvokļa analīze ir svarīga ne tikai vadībai, bet arī sabiedrības – uzņēmuma kreditoriem, investoriem, kā arī akcionāriem. Tā viņiem sniedz informāciju par sabiedrības – uzņēmuma darbības efektivitāti, izvērtējot, cik stabils un uzticams sadarbības partneris ir attiecīgā sabiedrība – uzņēmums.

Darba mērķis: Veikt akciju sabiedrības „Latvijas Finieris” finanšu stāvokļa analīzi un tās novērtēšanu no 2008. līdz 2011. gadam.

Darba uzdevumi:

- 1) Izpētīt finanšu analīzes teorētiskos aspektus, izvērtējot un izpētot dažādus literatūras avotus;
- 2) Iepazīt un raksturot akciju sabiedrības „Latvijas Finieris” darbību;
- 3) Veikt akciju sabiedrības „Latvijas Finieris” finanšu pārskatu analīzi;
- 4) Novērtēt sabiedrības – uzņēmuma finansiālo stāvokli no iegūtajiem rezultātiem;
- 5) Izdarīt secinājumus un izstrādāt priekšlikumus.

Bakalaura darba pirmajā nodaļā apskatīti finanšu analīzes teorētiskie aspekti. Tiek noskaidrota finanšu analīzes būtība, mērķi un uzdevumi, kā arī finanšu analīzē pielietojamās metodes un rādītāji, lai varētu analizēt akciju sabiedrības „Latvijas Finieris” finansiālo situāciju.

Darba otrajā nodaļā autors sniedz aprakstu par akciju sabiedrību „Latvijas Finieris”. Šajā nodaļā sniegta informācija par sabiedrības – uzņēmuma darbību, tā vēsturisko attīstību. Tiek apskatīta „Latvijas Finiera” produkcijas daudzveidība, sabiedrības vides politika un ilgtspējas politika ar tās pamatprincipiem.

Darba trešajā nodaļā veikta sabiedrības – uzņēmuma „Latvijas Finieris” finanšu analīze, novērtējot sabiedrības darbību un finansiālo stāvokli pēc horizontālās un vertikālās analīzes, izmantojot „Latvijas Finiera” bilances un peļņas vai zaudējuma aprēķinu datus, kā arī veikti finanšu analīzes rādītāju aprēķini un to analīze.

Bakalaura darba noslēguma daļā ir izteikti secinājumi un priekšlikumi, kas veidojušies darba izstrādes gaitā.

Lai sasniegtu izvirzīto mērķi un varētu veikt izvirzītos uzdevumus, autors izmanto salīdzināšanas, statistiskās un ekonomiskās analīzes metodes.

Pētījuma periods: Par pētījuma periodu izvēlēts laika posms no 2008. līdz 2011.gadam. Tas aptver akciju sabiedrības „Latvijas Finieris” 4 gadu darbību, kas ir jaunākā pieejamā informācija par sabiedrības – uzņēmuma gada pārskatu datiem.

Bakalaura darbā veiktā analīze un pētījums pamatojas uz LR likumdošanas aktu prasībām, Latvijas un ārvalstu finanšu analīzes un menedžmenta speciālistu darbiem, publikācijām zinātnisko rakstu krājumos un periodikā, internetā pieejamiem materiāliem, kā arī sabiedrības – uzņēmuma „Latvijas Finieris” gada finanšu pārskatiem.

1. FINANŠU ANALĪZES TEORĒTISKIE ASPEKTI

1.1. Finanšu analīzes būtība, mērķi un uzdevumi

Lai varētu tikt pieņemti lēmumi par sabiedrības – uzņēmuma finanšu resursu izmantošanu un tikt plānoti nākotnē nepieciešamie resursi, nepieciešama informācija par sabiedrības – uzņēmuma darbības efektivitāti, kā arī attīstības iespējām. Tādēļ ir jāveic sabiedrības – uzņēmuma finansiāli ekonomiskā analīze. Termins „analīze” ir radies no grieķu vārda „analysis”, kas tulkojumā nozīmē „sadalīt, saskaldīt”. Ikkatra sadalīšana ļauj ieskatīties pētāmā objekta iekšienē un noteikt ikviena elementa nozīmi. Ar analīzi plašākā nozīmē tiek saprasta spēja iepazīt priekšmetu un apkārtējās vides parādības, pamatojoties uz viena vesela sadalīšanu pa daļām, un to izpētīšana visā tā būtībā.¹

Finanšu analīzes metožu vēsturiskā attīstība lielā mērā ir saistīta ar ekonomiskās analīzes metožu attīstību un tehnoloģiju evolūciju. Ekonomiskā analīze ir plaši pazīstama un to pielieto daudzi speciālisti. Šīs personas ir iesaistītas finanšu pārskatu sagatavošanā, vadības lēmumu pieņemšanā, finanšu pārskatu ticamības pārbaudē un potenciālo kreditoru un investoru konsultēšanā.² Viena no svarīgākajām finansiāli ekonomiskās analīzes sastāvdaļām, kas ir sabiedrības – uzņēmuma ekonomiskā potenciāla novērtēšana, darbības efektivitātes rādītāju analīze, finansiālā stāvokļa analīze un sabiedrības – uzņēmuma konkurētspējas analīze, ir tieši finanšu analīze.³ Arī sabiedrības – uzņēmuma finanšu pārskatu lietotāji izmanto finanšu analīzi lai pieņemtu svarīgus investēšanas un finansēšanas lēmumus. Katras sabiedrības – uzņēmuma finansiālais stāvoklis ir atkarīgs no uzņēmējdarbības organizācijas un finansiālo resursu kustības un aktivitātes. Finanšu analīzes datu lietotāja grupas ir:

- ✓ kreditori;
- ✓ investori;
- ✓ privātkapitāla ieguldītāji sabiedrībās – uzņēmumā;
- ✓ uzņēmumu, sabiedrību vadītāji;
- ✓ dažāda līmeņa speciālisti;
- ✓ auditori;

---

¹ Rurāne M., „Finanšu menedžments”, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 242. lpp

² Šneidere R. „Finanšu analīzes metožu vēsturiskā attīstība un to pielietojums uzņēmuma maksātspējas prognozēšanai.” Rīga: LU raksti, 677. Sēj., 403. lpp

³ Dūdele A., Korsaka T., „Finansu vadības pamati”, Banku augstskola, 65. lpp

- ✓ Valsts ieņēmumu dienesta darbinieki un citas ieinteresētās personas.⁴

Personu pievērsta uzmanība, kuras veic sabiedrības – uzņēmuma finansiālā stāvokļa analīzi, atšķirsies rādītāju nozīmīguma izvērtēšanā. Kā piemēru var minēt īstermiņa kreditorus, kuri pirmkārt interesējas par sabiedrības – uzņēmuma īstermiņa darbības rezultātiem un likvīdo aktīvu stāvokli.⁵ Tādēļ analītiķiem ir jābūt skaidram, kura ir šo pārskatu analīzes mērķa lietotāju grupa un kādēļ viņiem ir nepieciešama šī informācija.⁶

Darba autors pievienojas viedoklim, ka finanšu analīze var sniegt atbildi uz dažādu problēmu risinājumiem atkarībā no analīzei izvirzītajiem uzdevumiem:

- ✓ Noskaidrot materiālo un finanšu resursu sabalansētības pakāpi;
- ✓ Izvērtēt pašu un aizņemtā kapitāla plūsmas sabiedrības – uzņēmuma apgrozījuma veidošanā, kas nodrošinātu optimālu peļņas lielumu;
- ✓ Novērtēt pareizu naudas līdzekļu izmantošanu, kas nodrošinātu optimālas kapitāla struktūras izmantošanu;
- ✓ Kontrolēt finanšu un materiālu resursu izmantošanas normu un normatīvu ievērošanu.⁷

Var secināt, ka uzņēmējdarbības finansiālo stāvokli raksturo galvenokārt šādi kritēriji, pēc kuriem vadās un vērtē attiecīgo sabiedrību – uzņēmumu arī ieinteresētās personas:

- ✓ nodrošinātība ar pašu apgrozāmiem līdzekļiem un to saglabāšana;
- ✓ preču materiālo vērtību rezerve, stāvoklis un saglabāšana;
- ✓ dažādu kredītu un citu aizdevumu izmantošanas efektivitāte, to materiālais segums;
- ✓ debitorsaistību un kredītsaistību dinamika, stāvoklis;
- ✓ līdzekļu aprite
- ✓ likviditātes saglabāšana;
- ✓ rentabilitātes līmenis.⁸

Pirms tiek uzsākta finanšu analīze ir jānoskaidro šīs darbības mērķis. Galvenais finanšu analīzes mērķis ir iegūt pēc iespējas lielāku galveno parametru skaitu, pēc kuriem būtu iespējama pilnīgāka sabiedrības – uzņēmuma finansiālā stāvokļa, peļņas vai zaudējuma, aktīvu un pasīvu struktūras izmaiņu novērtēšana.⁹

Skatoties detalizētāk, šīs analīzes mērķi ir vērtēt sabiedrības – uzņēmuma pašreizējo finansiālo stāvokli salīdzinājumā ar iepriekšējiem periodiem, vērtēt sabiedrībai – uzņēmumam

⁴ Kālis I., „Finansu menedžments”, Latvijas Universitāte, 137. lpp

⁵ Schall, L.D., Haley C.W., „Introduction to financial management”, McGraw-Hill, Inc., 508. p

⁶ Atrill P., „Financial Management for Decision Makers”, Pearson Education, 61. p

⁷ Rurāne M., „Finansu pārvaldība”, Latvijas izglītības fonds, 189.lpp

⁸ Kālis I., „Finansu menedžments”, Latvijas Universitāte, 143.lpp

⁹ Rurāne M., „Finansu pārvaldība”, Latvijas izglītības fonds, 191.lpp

vēlamos un reālos attīstības tempus, ņemot vērā finansiālo nodrošinājumu, meklēt, atrast un izvērtēt jaunus finansēšanas avotus, līdz beidzot arī vērtēt un prognozēt sabiedrības – uzņēmuma stāvokli kapitāla tirgū.¹⁰

Lai sasniegtu vēlamos mērķus, nepieciešams veikt uzdevumus:

- 1) Analizējot sabiedrības – uzņēmuma saimnieciskās darbības finanšu rezultātus, noteikt finanšu resursu izmantošanas efektivitāti;
- 2) Prognozēt iespējamus finanšu rezultātus, balstoties uz esošajiem saimniecības darbības rādītājiem un alternatīviem resursu izmantošanas variantiem;
- 3) Izstrādāt pasākumus finanšu stāvokļa uzlabošanai un finanšu resursu izmantošanas efektivitātes pilnveidošanai.¹¹

Finanšu analīzes galvenās funkcijas ir finansiālā stāvokļa, finansiālo rezultātu, sabiedrības – uzņēmuma lietišķās aktivitātes objektīva novērtēšana; sasniegto rezultātu un finansiālā stāvokļa ietekmējošo faktoru noskaidrošana; pieņemamo finanšu lēmumu sagatavošana un pamatošana; finansiālā stāvokļa uzlabošanas rezervju noskaidrošana un mobilizēšana, visas saimnieciskās darbības efektivitātes paaugstināšana.¹²

Kad ir noteikti analīzes mērķi un uzdevumi, jāizstrādā analīzes veikšanas programma, kas ietver sekojošas darbības:

- ✓ analīzes informatīvās bāzes izvēle;
- ✓ analīzes metožu un paņēmienu izvēle;
- ✓ lēmumu pieņemšanas kritēriju noteikšana;
- ✓ analīzes rezultātu izmantotāju noteikšana.¹³

Informācijas avoti finanšu analīzē ir sekojoši:

- ✓ grāmatvedības bilance un pielikumi pie tās;
- ✓ statistiskā un pārskatu informācija;
- ✓ Latvijas Republikas un Eiropas Savienības likumdošanas un normatīvie akti, valdības lēmumi, Valsts ieņēmumu dienesta, finanšu iestāžu un banku instrukcijas – noteikumi;
- ✓ plānu normatīvie dokumenti, ražošanas un finanšu plāna aprēķina rādītāji;
- ✓ grāmatvedības un operatīvās uzskaites datu atšifrējumi, specializētās veidlapas u.c.;
- ✓ kredīta institūciju, klientu, piegādātāju, dažādu partneru ziņas, novērojumi;
- ✓ revīzijas komisiju, auditorpārbaužu avotu informācija u.c.¹⁴

¹⁰Kālis I., „Finansu menedžments”, Latvijas Universitāte, 143.lpp

¹¹Dūdele A., Korsaka T., „Finansu vadības pamati”, Banku augstskola, 66. lpp

¹²Rurāne M., „Finansu pārvaldība”, Latvijas izglītības fonds, 192. lpp

¹³turpat, 193. lpp

Sabiedrības – uzņēmuma darbības analīze iedalās iekšējā (vadības) un ārējā finanšu analīzē. Iekšējā analīze ir kompleksa ekonomiska analīze, kuras uzdevums ir dot nepieciešamo analītisko materiālu sabiedrības – uzņēmumu vadītājiem vadīšanas lēmumu pieņemšanai. Šīs analīzes veikšanai bez finanšu pārskatiem tiek izmantota plašāka papildus informācija kā, piemēram, par izmaksām un normatīviem, krājumu stāvokli, debitoru un kreditoru parādiem.¹⁵ Iekšējo analīzi veic sabiedrības – uzņēmuma vadība ar mērķi plānot un kontrolēt sabiedrības – uzņēmuma finanšu līdzekļu izmantošanu lai tiktu sasniegti sabiedrības – uzņēmuma mērķi, plānot un nodrošināt nepieciešamo finanšu resursu piesaistīšanu un kontrolēt sabiedrības – uzņēmuma finansiālo stāvokli.¹⁶ Var secināt, ka iekšējā analīze tiek veikta pēc sekojošiem rādītājiem:

- ✓ visas sabiedrības – uzņēmumā ražotās un pārdotās produkcijas pašizmaksa;
- ✓ atsevišķu produkcijas veidu pašizmaksa;
- ✓ peļņas iegūšana no produkcijas pārdošanas;
- ✓ cenu un izmaksu novirzes no plānotajām un to iemesli;
- ✓ amatpersonu atbildības raksturs par budžeta ievērošanu attiecībā pret izdevumiem.¹⁷

Ārējo finanšu analīzi veic esošie un potenciālie investori, piegādātāji, kontrolējošās organizācijas ar mērķi identificēt iespējas ieguldīt līdzekļus ienesīgajā projektā, kontrolēt aprēķināto nodokļu summas, pārliecināties par sadarbības partnera finansiālo stabilitāti.¹⁸ Ārējā analīze balstās tikai uz publiskajiem grāmatvedības pārskatiem. Tā ir analīze, kas tiek veikta ārpus sabiedrības – uzņēmuma. Analīzē tiek izmantota ierobežota informācija, kas nesniedz vispusīgu informāciju par sabiedrības – uzņēmuma darbību.

Ārējās finanšu analīzes īpatnības ir šādas:

- ✓ analīzes subjektu interešu un analīzes objektu daudzveidība;
- ✓ analīzes orientācija tikai uz publiskajiem sabiedrības – uzņēmuma pārskatiem;
- ✓ daudzi analīzes subjekti un informācijas par sabiedrības – uzņēmuma darbību izmantotāji;
- ✓ maksimāls rezultātu atklātums.¹⁹

Darba autors pievienojas viedoklim, ka lai veiktu sabiedrības – uzņēmuma finanšu analīzi, nepieciešami sabiedrības – uzņēmuma finanšu pārskati par iepriekšējiem

---

¹⁴Kālis I., „Finansu menedžments”, Latvijas Universitāte, 142.lpp

¹⁵ Rurāne M., „Finansu menedžments”, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 244.lpp

¹⁶ Dūdele A., Korsaka T., „Finansu vadības pamati”, Banku augstskola, 67. lpp

¹⁷ Rurāne M., „Finansu menedžments”, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 245. lpp

¹⁸ Dūdele A., Korsaka T., „Finansu vadības pamati”, Banku augstskola, 67. lpp

¹⁹ Rurāne M., „Finansu pārvaldība”, Latvijas izglītības fonds, 192. lpp

periodiem. Sabiedrībās – uzņēmumos finanšu analīzi pirmkārt saprot kā bilances analīzi. Bilance kā informācijas avots atspoguļo sabiedrības – uzņēmuma finansiālo stāvokli uz noteiktu datumu un ir gada pārskata galvenā sastāvdaļa. Lai sabiedrība – uzņēmums varētu pastāvēt un normāli attīstīties, tam ir nepieciešams gan saglabāt esošos finansiālos resursus, gan arvien tos atjaunot, papildināt. Finansiālie resursi un to veidošanās avoti nepārtraukti atrodas uzņēmējdarbības vadības uzmanības centrā, tādēļ šos momentus nereti uzskata kā finanšu analīzes priekšmetu.²⁰ Darba autors konstatē, ka saskaņā ar Gada pārskatu likumu, sabiedrības – uzņēmuma gada pārskats kā vienots kopums sastāv no finanšu pārskata un vadības ziņojuma par sabiedrības attīstību pārskata gadā. Finanšu pārskats kā kopums sastāv no bilances, peļņas vai zaudējumu aprēķina, naudas plūsmas pārskata, pašu kapitāla izmaiņu pārskata un pielikuma.²¹ Kārtību, kādā sabiedrība – uzņēmums sagatavo gada pārskatu, un citus grāmatvedības pārskatus, nosaka grāmatvedības organizācijas dokumenti.²² Runājot par finansiāli stabilu saimniecisko darbību, par tādu var saukt sabiedrību – uzņēmumu, kurš ar saviem līdzekļiem sedz visus bilances aktīvos esošos posteņus. Vadībai ir būtiski zināt, pēc kādiem rādītājiem viņa sabiedrības – uzņēmuma saimnieciski finansiālo darbību, finansiālo stāvokli vērtēs akcionāri, kreditori, esošie un potenciālie konkurenti un citas ieinteresētās personas vai organizācijas. Darba autors piekrīt viedoklim, ka gan iekšējai, gan ārējai analīzei jābalstās uz vienotu analīzes veikšanas metodiku (informācijas nesējiem, aprēķinātiem lielumiem jābūt salīdzināmiem).²³

Tātad, galvenie soļi finanšu rādītāju analīzē ir sekojoši:

- ✓ pirmkārt, identificēt kam un kādam mērķim finanšu analīze un tās interpretācija ir nepieciešama;
- ✓ otrkārt, izvēlēties atbilstošos rādītājus un aprēķināts tos;
- ✓ treškārt, interpretēt un novērtēt rezultātus.²⁴

---

²⁰Kālis I., „Finansu menedžments”, Latvijas Universitāte, 143. lpp

²¹ LR Likums *Gada pārskatu likums*, Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=66461>

²² LR MK noteikumi Nr. 585 *Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju*. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=80418>

²³Kālis I., „Finansu menedžments”, Latvijas Universitāte, 141.lpp

²⁴ Atrill P., „Financial Management for Decision Makers”, Pearson Education, 63. lpp

1.2. Finanšu analīzes metodes un rādītāji

Finanšu rādītāji nodrošina ātru un relatīvi vienkāršu veidu kā novērtēt biznesa stāvokli. Šie rādītāji var būt ļoti noderīgi finansiālā stāvokļa salīdzināšanā starp dažādāmsabiedrībām – uzņēmumiem.²⁵

Pārskatu analīzei vislielākā vērtība ir tad, ja ir iespēja salīdzināt rādītājus par ilgāku laika posmu un tā noteikt sabiedrības – uzņēmuma attīstības tendences, lai varētu redzēt, vai sabiedrības – uzņēmuma attīstība ir pozitīva vai negatīva. Skatoties rādītājus vesturiskā kontekstā nenožīmē, ka rādītāji paši par sevi nevar sniegt vērtīgu informāciju.²⁶

Var secināt, finanšu analīzes praksē ir izstrādātas finanšu pārskatu analīzes metodes, kuras tiek plaši lietotas visā pasaulē. Visplašāk izmantotās no tām ir:

- 1) horizontālā analīze;
- 2) vertikālā analīze;
- 3) attīstības tendenču analīze;
- 4) pārskatu lasīšana;
- 5) finanšu koeficientu analīze;
- 6) faktoru analīze.²⁷

Bilances horizontālo un vertikālo analīzi var izmantot, salīdzinot un vērtējot dažādas finanšu rādītāju absolūtās novirzes, to pārmaiņu apjomus un cēloņus, kas tiek noskaidroti analīzes procesā.²⁸

Horizontālās analīzes gaitā nosaka pārskatu posteņu relatīvās un absolūtās izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu. Šai analīzei nepieciešami dati vismaz par diviem periodiem. Analīzes gaitā iespējams noteikt sabiedrības – uzņēmuma attīstības tendences. Horizontālajā analīzē tiek aprēķinātas bilances un/vai peļņas vai zaudējuma pārskata pozīciju izmaiņu absolūtās vērtības izmaiņas procentos attiecībā pret bāzes gadu. Parasti bāzes gads ir pirmais analīzes perioda gads.²⁹

Horizontālās analīzes metodes uzdevumi:

- 1) analizēt rādītāju izmaiņas;
- 2) analizēt analizējamā perioda rādītāju novirzes no bāzes perioda rādītājiem;
- 3) analizēt rādītāju dinamiku;

²⁵ Atrill P., „Financial Management for Decision Makers”, Pearson Education, 60. p

²⁶ Hofš K.G., „Biznesa ekonomika”, Jāņa Rozes apgāds, 312. lpp

²⁷ Rurāne M., „Finanšu menedžments”, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 249. lpp

²⁸ Kālis I., „Finansu menedžments”, Latvijas Universitāte, 144. lpp

²⁹ Dūdele A., Korsaka T., „Finansu vadības pamati”, Banku augstskola, 69. lpp

4) interpretēt rādītāju analīzes rezultātus.³⁰

Aprēķina formulas³¹:

$$\text{Dinamikas indekss } DI = \frac{\text{Analizējamā perioda rādītājs}}{\text{Bāzes perioda rādītājs}} \quad [1.1]$$

$$\text{Novirze, \%} = DI * 100 - 100\% \quad [1.2.]$$

Vertikālās analīzes mērķis ir noteikt atsevišķu pārskatu posteņu īpatsvaru kopējos rādītājos, kuri pieņemti par 100 procentiem un novērtēt līdzekļu vai to avotu struktūras izmaiņas, vai izmaksu struktūras izmaiņas, izmantojot analīzei peļņas zaudējumu pārskatus.³² Analīzes gaitā savstarpēji salīdzina datus viena pārskata ietvaros. Analīze ļauj konstatēt izmaiņas sabiedrības – uzņēmuma līdzekļu, līdzekļu avotu un izmaksu struktūrā, salīdzinot datus par vairākiem periodiem. Ja tiek veikta bilances vertikālā analīze, visi bilances posteņi jāizsaka procentos no aktīvu kopsummas. Savukārt, veicot peļņas vai zaudējumu vertikālo analīzi, visi posteņi jāizsaka procentos no neto apgrozījuma summas.³³

Vertikālās analīzes metodes uzdevumi:

- 1) noteikt analizējamā rādītāja īpatsvaru koprādītājā;
- 2) noteikt katra atsevišķa rādītājā īpatsvaru un interpretēt to pārmaiņas.³⁴

Aprēķina formulas³⁵:

$$\text{Īpatsvara indekss } Ii = \frac{\text{Analizējamais rādītājs}}{\text{Koprādītājs}} \quad [1.3.]$$

$$\text{Īpatsvars, \%} = Ii * 100 \quad [1.4.]$$

Lielām svarīgāko finanšu pārskatu posteņu rādītāju izmaiņām ir nozīmīga ietekme uz sabiedrības – uzņēmuma finansiālo stabilitāti. Vislielākā ietekme izmaiņu ziņā uz sabiedrības – uzņēmuma finansiālo stabilitāti ir pamatlīdzekļiem, krājumiem, debitoriem, naudas līdzekļiem, pašu kapitāla, ilgtermiņa un īstermiņa saistībām. Ja tiek iegādāti pamatlīdzekļi, kas netiek izmantoti saimnieciskajā darbībā un nenodrošina saimnieciskās darbības attīstību, tas rada negatīvas izmaiņas sabiedrības – uzņēmuma darbībā. Gatavās produkcijas pieaugums norāda uz ražošanas traucējumiem un pārdošanas palēninājumu, kā arī iespējamo pārdošanas apjomu samazinājumu, kas rezultātā rada naudas līdzekļu trūkumu. Debitoru parādu pieaugums norāda uz sabiedrības – uzņēmuma produkcijas pircēju maksātspēju, nepilnīgu debitoru uzskaiti un kontroli, nepietiekamu norēķinu politikas kontroli vai norēķinu politikas

³⁰ Paupa V., Šneidere R., „Uzdevumu krājums finanšu analīzē”, Baltimoras konsultāciju centrs, 4. lpp

³¹ turpat, 4. lpp

³² Rurāne M., „Finansu pārvaldība”, Latvijas izglītības fonds, 208.lpp

³³ Dūdele A., Korsaka T., „Finansu vadības pamati”, Banku augstskola, 73. lpp

³⁴ Paupa V., Šneidere R., „Uzdevumu krājums finanšu analīzē”, Baltimoras konsultāciju centrs, 5. lpp

³⁵ turpat, 5. lpp

maiņu. Savukārt straujš naudas līdzekļu samazinājums kontos var liecināt par produkcijas vai pakalpojuma apjoma realizācijas samazināšanos, kā arī par pircēju pienākumu nepildīšanu, sabiedrības – uzņēmuma pasivitāti, kontrolējot pircēju maksāspēju. Pašu kapitāla samazināšanās sakarā ar sabiedrības – uzņēmuma peļņas samazināšanos un nespēju piesaistīt papildus investīcijas norāda uz sliktu finansiālo stāvokli. Ilgtermiņa saistību pieaugums liecina par sabiedrības – uzņēmuma maksāspējas pasliktināšanos, izņemot gadījumus, ja tas saistīts ar sabiedrības – uzņēmuma darbības paplašināšanos. Straujš īstermiņa saistību pieaugums norāda uz nespēju savlaicīgi norēķināties ar darbiniekiem, budžetu, piegādātājiem un kredīta institūcijām. Tas nav vērtējams negatīvi, ja saistīts ar pozitīvām maksāspējas izmaiņām, kad piegādātāji, redzot labāku finansiālo stāvokli, palielina piegādes kredītus. Ja tiek veikta peļņas vai zaudējumu aprēķina rādītāju analīzē, galvenā uzmanība būtu jāpievērš pārdošanas apjoma un izmaksu posteņu izmaiņām. Šīs izmaiņas jāanalīzē kontekstā ar izmaksu un peļņas apjoma izmaiņām, jo ne vienmēr pārdošanas apjoma palielinājums vērtējams pozitīvi.³⁶

Lai pilnīgāk varētu izprast, vērtēt un pamatot dažādu ekonomisko rādītāju savstarpējās noviržu pārmaiņas, ietekmi un sakarības, analīzes procesā lieto arī relatīvo rādītāju aprēķinu sistēmu, galvenokārt koeficientus un procentus. Šādā veidā ir iespējams salīdzināt konkrētās sabiedrības – uzņēmuma finansiālo stāvokli ar konkurējošām sabiedrībām – firmām, nozaru vidējiem un iepriekšējo periodu rādītājiem.³⁷ Koeficientu analīze ir sistemātiska attiecību salīdzināšana, izmantojot finanšu pārskatu informāciju, ar mērķi noskaidrot uzņēmuma attīstības likumsakarības un raksturot uzņēmuma finansiālo stāvokli.³⁸

Finašu analīzes praksē izmanto koeficientus, kurus var sagrupēt četrās grupās:

- 1) likviditātes rādītāji – ļauj novērtēt sabiedrības – uzņēmuma spējas atmaksāt savas īstermiņa saistības un maksāspēju, norēķinoties ar saviem saimnieciskajiem partneriem;
- 2) rentabilitātes rādītāji – parāda sabiedrības – uzņēmuma darbības efektivitāti;
- 3) efektivitātes rādītāji – parāda, cik efektīvi sabiedrība – uzņēmums izmanto savus līdzekļus;
- 4) maksāspējas rādītāji – parāda sabiedrības – uzņēmuma gatavību noteiktā termiņā atmaksāt savas ilgtermiņa un īstermiņa saistības.³⁹

---

³⁶Šneidere R. „Finanšu analīzes metožu vēsturiskā attīstība un to pielietojums uzņēmuma maksāspējas prognozēšanai.” Rīga: LU raksti, 677. Sēj., 404. lpp

³⁷Kālis I., „Finanšu menedžments”, Latvijas Universitāte, 144. lpp

³⁸Dūdele A., Korsaka T., „Finanšu vadības pamati”, Banku augstskola, 76. lpp

³⁹Zariņa V., Strēle I., „Finanšu plānošana uzņēmumā”, Lietišķās informācijas dienests, 39. lpp

Pastāv uzskats, kuram pievienojas arī darba autors, ja finanšu koeficientu faktiskais līmenis ir sliktāks par bāzes rādītāju, tas norāda uz vissāpīgākajām vietām sabiedrības – uzņēmuma darbībā, kuras būtu papildus jāanalizē. Bet jāņem vērā tas, ka papildus analīze var neapstiprināt iepriekšējo negatīvo novērtējumu.⁴⁰

Jebkuras sabiedrības vadībai finanšu koeficienti ir svarīgi tādēļ, ka pēc minētajiem koeficientiem par sabiedrības saimniecisko darbību spriež gan akcionāri, gan kreditori. Pieņemot lēmumus, vadītājiem jānovērtē šī lēmuma ietekme uz vissvarīgākajiem finanšu koeficientiem.⁴¹

Finanšu koeficienti parāda finanšu proporcijas starp dažādiem pārskatu posteņiem. Finanšu koeficientu aprēķins pats par sevi nedod pietiekamu informāciju par sabiedrības – uzņēmuma finansiālo stāvokli. Analizējot sabiedrības – uzņēmuma finansiālo stāvokli, nepieciešams aprēķinātos koeficientus (rādītājus) salīdzināt ar kādu bāzi, kā, piemēram:

- ✓ vispārpieņemtie parametri;
- ✓ nozares vidējie rādītāji;
- ✓ iepriekšējo gadu analogiskie rādītāji;
- ✓ konkurējošo sabiedrību – uzņēmumu rādītāji;
- ✓ kādi citi analizējamā aprēķina rādītāji.⁴²

Koeficienti ir spēcīgs sabiedrības – uzņēmuma analīzes instruments, ja tie tiek rēķināti regulāri un ir iespējams pārskatīt tendences un izmaiņas, ja koeficientus, kas izrēķināti vienaisabiedrībai – uzņēmumam, ir iespējams salīdzināt ar vidējiem rādītājiem nozarē, kā arī ja koeficienti ir sagatavoti, ņemot vērā iekšējās likumsakarības un attiecības.⁴³

Likviditātes rādītāji

Likviditātes rādītāji rāda sabiedrības – uzņēmuma spēju ar apgrozāmajiem līdzekļiem segt īstermiņas saistības.⁴⁴ Apgrozāmie līdzekļi ir tādi aktīvi, kas normālas ražošanas vai komerciālās darbības cikla gaitā ne ilgāk kā viena gada laikā kopš bilances datuma var pārvērsties par naudas līdzekļiem.⁴⁵

---

⁴⁰ Rurāne M., „Finanšu menedžments”, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 251. lpp

⁴¹ turpat, 252. lpp

⁴² Dūdele A., Korsaka T., „Finansu vadības pamati”, Banku augstskola, 77. lpp

⁴³ turpat, 77.lpp

⁴⁴ Paupa V., Šneidere R., „Uzdevumu krājums finanšu analīzē”, Baltimoras konsultāciju centrs, 5. lpp

⁴⁵ Bednarskis L., Paupa V., Vaikulis J., „Finansu pārskatu analīze”, Latvijas Universitāte, 11. lpp

Sabiedrības – uzņēmuma likviditātes analīze nozīmē finansiālās stabilitātes noteikšanu. Veicot šo analīzi, tiek vērtēta sabiedrības – uzņēmuma maksātspēja, kā arī dots slēdziens par finansiālā līdzsvara un maksātspējas saglabāšanu nākotnē.⁴⁶

Likviditātes rādītāji palīdz atbildēt uz jautājumu: Vai sabiedrība – uzņēmums būs spējīgs nomaksāt savus parādus laikā un tādējādi palikt dzīvotspējīgs. Ja atbilde ir nē, likviditātei būtu jābūt dienas kārtības pirmajā vietā.⁴⁷

Likviditāti raksturo jebkura aktīva trīs īpašības:

- ✓ aktīva reāla iespēja to izmantot kā maksāšana līdzekli;
- ✓ ātrums, kādā to var pārvērst par maksāšanas līdzekli;
- ✓ aktīva spēja saglabāt savu sākotnējo nominālo vērtību, t.i., izturēt inflācijas ietekmi.⁴⁸

Sabiedrības – uzņēmuma likviditāte nav atkarīga no kapitāla struktūras, bet gan no turpmāk sagaidāmo iemaksājumu, kurus saņems no papildus ieguldījumiem, pieskaitot likvīdo līdzekļu eventuālos krājumus, attiecības pret turpmāk nepieciešamajiem izmaksājumiem.⁴⁹

Informācijai par likviditāti ir jāseko regulāri, jo maksātspējas iestāšanās nozīmē sabiedrības – uzņēmuma darbības pārtraukšanu. Uzņēmējus interesē nākotnē sagaidāmā likviditāte, nevis likviditāte atskaišu jeb pagātnes skatījumā. Sagaidāmo likviditāti var noteikt ja sabiedrībā – uzņēmumā tiek veikta finanšu plānošana. Sagaidāmo likviditāti var skatīt divos aspektos: plānotā likviditāte un protektīvā likviditāte.⁵⁰

Plānoto likviditāti nosaka, vadoties pēc finanšu gada plāna aprēķina lielumiem. Tās noteikšanā vislielākā nozīme ir nepieciešamajam maksāšanas līdzekļu daudzumam, ar ko nomaksāt īstermiņa saistības. Protektīvā likviditāte ir spēja segt maksāšanas līdzekļu neparedzēto vajadzību tad, kad faktiskie naudas izdevumi pārsniedz plānotos. Šādu situāciju var radīt dažādi cēloņi kā :

- ✓ iepriekš neparedzētas iespējas izdevīgiem ieguldījumiem;
- ✓ nav iegūta plānotā peļņa;
- ✓ sabiedrības – uzņēmuma produkcijas pieprasījuma samazinājums;
- ✓ neparedzēts ražošanas krājumu iegādes cenu pieaugums u.c.⁵¹

---

⁴⁶Kālis I., „Finansu menedžments”, Latvijas Universitāte, 155. lpp

⁴⁷ Birgham E.F., Houston J.F., „Fundamentals of financial management”, South-Western/Cengage Learning, 88.p.

⁴⁸ Rurāne M., „Finansu menedžments”, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 98. lpp

⁴⁹ Diderihs H., „Uzņēmuma ekonomika”, Zinātne, 457. lpp

⁵⁰ turpat, 100. lpp

⁵¹Kālis I., „Finansu menedžments”, Latvijas Universitāte, 156. lpp

Sabiedrības – uzņēmuma likviditātes izvērtēšana lielākoties izmanto trīs relatīvos rādītājus. Viens no otra tie atšķiras ar aprēķināšanai izmantoto likvidējamo līdzekļu sastāvu, kuri pieņemti par īstermiņa saistību sedzējiem.⁵²

Var secināt, ka bieži lietots finanšu rādītājs ir kopējās likviditātes rādītājs, kurš tiek iegūts, dalot apgrozāmos līdzekļus ar īstermiņa saistībām. Īstermiņa saistības ir tādas saistības, kuras jāatmaksā īsā laika periodā, visbiežāk gada laikā.⁵³

Aprēķinot likviditātes kopējo koeficientu, salīdzina:

- 1) Apgrozāmos līdzekļus – krājumu, debitoru parādu, īstermiņa vērtspapīru un līdzdalības kapitālos kā arī naudas līdzekļu posteņos ieguldītā kapitāla kopsummu. Šīs grupas posteņiem raksturīgs tas, ka tajos kapitāls ir iesaistīts uz laiku līdz vienam gadam.
- 2) Īstermiņa saistības; šīs saistības jādzēš viena gada laikā.⁵⁴

Aprēķina formula⁵⁵:

$$\text{Kopējās likviditātes koeficients } L_1 = \frac{\text{Apgrozāmie līdzekļi}}{\text{Īstermiņa saistības}}$$

[1.5.]

Kopējās likviditātes koeficientam(L1) jāatrodas robežās no 1 – 2. Ja šī koeficienta līmenis ir par zemu, sabiedrībā – uzņēmumā var izveidoties grūtības īstermiņa saistību kārtošanā. Ja tas ir par augstu, tad sabiedrība – uzņēmums par daudz kapitāla ieguldījis apgrozāmo līdzekļu posteņos vai arī nepietiekami izmantojis īstermiņa kredītus.⁵⁶ Sabiedrības – uzņēmuma galvenais uzdevums ir sekot, lai sabiedrībai – uzņēmumam jebkurā brīdī būtu apmierinoša likviditāte. Ja sabiedrībai – uzņēmumam rodas problēmas ar maksājumiem, tas aizēno pārējos sabiedrības – uzņēmuma labvēlīgos rādītājus, kas var novest uzņēmumu līdz bankrotam.⁵⁷

Sabiedrības – uzņēmuma likviditāti var paaugstināt divējādi:

- 1) palielinot apgrozāmo līdzekļu atsevišķo posteņu lielumu;
- 2) pazeminot īstermiņa saistību lielumu.⁵⁸

Ir būtiski novērtēt un salīdzināt prasību un saistību kārtošanas termiņus. Tāpat arī jānovērtē krājumu sastāvs, nosakot, vai to sastāvā neietilpst likvidie aktīvi, kurus var pārdot, tikai piešķirot cenu atlaidi.⁵⁹

⁵²Kālis I., „Finansu menedžments”, Latvijas Universitāte, 156. lpp

⁵³Dūdele A., Korsaka T., „Finansu vadības pamati”, Banku augstskola, 78. lpp

⁵⁴Bednarskis L., Paupa V., Vaikulis J., „Finansu pārskatu analīze”, Latvijas Universitāte, 21. lpp

⁵⁵Paupa V., Šneidere R., „Uzdevumu krājums finanšu analīzē”, Baltimoras konsultāciju centrs, 5. lpp

⁵⁶Rurāne M., „Finanšu menedžments”, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 101. lpp

⁵⁷Hofs K.G., „Biznesa ekonomika”, Jāņa Rozes apgāds, 321. lpp

⁵⁸Bednarskis L., Paupa V., Vaikulis J., „Finansu pārskatu analīze”, Latvijas Universitāte, 21. lpp

Pastāv uzskats, jo augstāks likviditātes koeficients, jo augstāka ir sabiedrības – uzņēmuma likviditāte. Tomēr tas tā nav vienmēr, jo koeficienta aprēķināšanai piemīt vairākas nepilnības:

- ✓ aprēķinot šo koeficientu, pieņem, ka visi apgrozāmie līdzekļi ir likvidi. Šāds pieņēmums var būt nereāls, it sevišķi tas attiecas uz krājumiem.
- ✓ koeficients var paaugstināties nevēlamu procesu rezultātā. Kā piemēru var minēt, ja sabiedrība – uzņēmums iepriekš neparedzētu iemeslu dēļ sašaurina ražošanu, tad var pieaugt krājumi, t.i., agrāk iegādātie materiāli var izrādīties lieki. Tāpat, ja pircējs kļūst maksātnespējīgs, pieaug debitoru parādi. Minēto apstākļu dēļ palielinās apgrozāmo līdzekļu atlikums un līdz ar to paaugstinās likviditātes koeficients.
- ✓ likviditātes rādītājs atsevišķos gadījumos var pārvērsties par pretējo, t.i., likvidācijas rādītāju. Tikai likvidācijas gadījumā sabiedrība – uzņēmums pārdod lielu daļu krājumu, lai tiktu dzēstas īstermiņa saistības.
- ✓ šis koeficients atspoguļo statiku, t.i., stāvokli uz noteiktu datumu. Aprēķinā netiek ņemta vērā līdzekļu apgrozība.⁶⁰

Starpseguma likviditātes rādītājs (L_2) sniedz priekšstatu par sabiedrības – uzņēmuma saimnieciskajā darbībā iesaistīto aktīvo kapitālu. Tā parāda, kāda ir sabiedrības – uzņēmuma spēja atmaksāt īstermiņa saistības, neņemot vērā krājumus, tādēļ šis rādītājs vairāk interesē sabiedrības – uzņēmuma piegādātājus. Šis rādītājs jāanalizē piesardzīgi, jo sabiedrības – uzņēmuma sekmīgas darbības gadā var pieaugt īstermiņa parādi par nodokļiem, kas samazinās koeficienta likviditātes vērtību, bet, samazinoties darba apjomiem, var palielināties gatavās produkcijas krājumi un netikt saņemti debitoru parādi, kas savukārt nepamatoti palielina likviditātes koeficientu.⁶¹

Aprēķina formulas:

1.variants⁶²:

Likviditātes starpseguma koeficients L_2

$$= \frac{\text{Apgrozāmie līdzekļi} - (\text{Krājumi} + \text{Nākamo periodu izmaksas})}{\text{Īstermiņa saistības}}$$

[1.6.]

---

⁵⁹ Rurāne M., „Finanšu menedžments”, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 101. lpp

⁶⁰ Bednarskis L., Paupa V., Vaikulis J., „Finansu pārskatu analīze”, Latvijas Universitāte, 22. lpp

⁶¹ Ludboržs A., „Apgrozāmā kapitāla vadīšana nelielos uzņēmumos”, Lietišķās informācijas dienests, 201. lpp

⁶² Paupa V., Šneidere R., „Uzdevumu krājums finanšu analīzē”, Baltimoras konsultāciju centrs, 5. lpp

2.variants⁶³ :

Likviditātes starpseguma koeficients (L₂)

$$= \frac{\text{Apgrozāmie līdzekļi} + \text{Īstermiņa vērtspapīri} + \text{Debitori}}{\text{Īstermiņa saistības}}$$

[1.7.]

Starpseguma likviditātes koeficientam jāatrodas robežās 0,7 – 1.⁶⁴ Rādītājs ir saistīts ar sabiedrības – uzņēmuma saimnieciskajā darbībā iesaistīto aktīvo kapitālu. Šī kapitāla lielums, it sevišķi tā absolūtais un relatīvais pieaugums, liecina par sabiedrības – uzņēmuma finansiālā stāvokļa nostiprināšanos.⁶⁵

Absolūtās likviditātes rādītājs (L3) raksturo, kādu daļu no īstermiņa saistībām var dzēst nekavējoties, jo apgrozāmo līdzekļu posteņi – nauda un tās ekvivalenti – ir vislikvīdākie aktīvi. Tas nozīmē, ka attiecībā uz šīs grupas aktīviem pastāv minimāls risks gūt zaudējumus sabiedrības – uzņēmuma likvidācijas gadījumā, jo nav nepieciešams laiks, lai tos pārvērstu naudā.⁶⁶

Aprēķina formula⁶⁷:

$$\text{Absolūtās likviditātes koeficients}(L_3) = \frac{\text{Naudas līdzekļi} + \text{Īstermiņa vērtspapīri}}{\text{Īstermiņa saistības}}$$

[1.8.]

Koeficienta teorētiskā pietiekamība ir 0,2 – 0,25.⁶⁸ Šī koeficienta prasības ir sekojošas: jo augstāka šī likviditāte, jo sabiedrība – uzņēmums stabilāks. Tomēr dažreiz tas var nozīmēt nevis to, ka sabiedrība– uzņēmums ir stabils, bet gan to, ka sabiedrības – uzņēmuma rīcībā ir vairāk naudas, nekā to spēj efektīvi izmantot.⁶⁹

Absolūtās likviditātes rādītājs ne vienmēr ir informatīvs, jo:

- ✓ neliels daudzums naudas līdzekļu kasē un kontos ir normāla parādība jebkurā sabiedrībā – uzņēmumā;
- ✓ naudas līdzekļu apjoms var krasi svārstīties, bet, tā kā likviditātes rādītāji tiek rēķināti uz konkrēto datumu, tie var neatspoguļot patieso situāciju.⁷⁰

⁶³ Rurāne M., „Finanšu menedžments”, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 100. lpp

⁶⁴ turpat, 304. lpp

⁶⁵ Rurāne M., „Finanšu pārvaldība”, Latvijas izglītības fonds, 218.lpp

⁶⁶ Ludboržs A., „Apgrozāmā kapitāla vadīšana nelielos uzņēmumos”, Lietišķās informācijas dienests, 201. lpp

⁶⁷ Paupa V., Šneidere R., „Uzdevumu krājums finanšu analīzē”, Baltimoras konsultāciju centrs, 6. lpp

⁶⁸ Rurāne M., „Finanšu menedžments”, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 304. lpp

⁶⁹ Kālis I., „Finanšu menedžments”, Latvijas Universitāte, 157. lpp

⁷⁰ Saksonova S., „Uzņēmuma finanšu vadības praktiskās metodes”, Merkūrijs LAT, 47. lpp

Ar bilances likviditāti ir saistīts tīro (pašu) apgrozāmo līdzekļu jēdziens, ko bieži apzīmē arī kā tīro apgrozāmo kapitālu.⁷¹ Šis termins radās laikos, kad ekonomika bija balstīta uz lauksaimniecību.⁷²

Tīrais apgrozāmais kapitāls tiek saukts arī par darba kapitālu un tā aprēķina formula ir sekojoša⁷³:

$$\text{Darba kapitāls } DK = \text{Apgrozāmie līdzekļi} - \text{Īstermiņa saistības} \quad [1.9.]$$

Apgrozāmā kapitāla izmaiņas arī ir saistītas ar bilances likviditāti, proti, tā palielinājums liecina par sabiedrības – uzņēmuma likviditātes līmeņa pieaugumu. Tajā pašā laikā tīro apgrozāmo līdzekļu summas pieaugums, nemainoties īstermiņa saistību summai, var liecināt arī par lēnu likvīdo līdzekļu pieaugumu – ražošanas krājumu vai debitoru parādu pieaugumu, kas savukārt negatīvi ietekmē apgrozāmo līdzekļu aprites ātrumu. Tas nozīmē, ka objektīvai apgrozāmā kapitāla izmaiņu novērtēšanai ir padziļināti jāanalizē apgrozāmo līdzekļu bilances posteņi.⁷⁴

Darba kapitālam nevajadzētu būt negatīvam, bet ja tas tā tomēr ir, tad sabiedrībai – uzņēmumam ir problēmas ar maksājumiem, ja vien tam nav ievērojama kases kredīta summa, kuru var izmantot. Vēlams, lai darba kapitāls veidotu 10 – 15 % no ieņēmumiem no saimnieciskās darbības, bet tas ir jāskata saistībā ar to, cik lielu daļu no produktu krājumiem veido sabiedrības – uzņēmuma apgrozāmie līdzekļi.⁷⁵

Var secināt, ka pārmērīgs tīro apgrozāmo līdzekļu pārsvars pār optimālo nepieciešamo lielumu liecina par resursu neefektīvu izmantošanu. Kā piemēru var minēt šādus faktoros:

- ✓ akciju emisija vai kredītu ņemšana bez reālas vajadzības;
- ✓ apgrozāmo līdzekļu uzkrājumi pamatlīdzekļu pārdošanas vai amortizācijas atskaitījumu dēļ, jo pēdējie nav nomainīti ar jauniem objektiem;
- ✓ neracionāla peļņas izmantošana.⁷⁶

Likviditāti raksturo arī darba kapitāla nodrošinātības koeficients:⁷⁷

$$\text{Darba kapitāla nodrošinātības koeficients } (DK_{AL}) = \frac{\text{Darba kapitāls}}{\text{Apgrozāmie līdzekļi}} \quad [1.10.]$$

⁷¹ Rurāne M., „Finanšu menedžments”, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 102. lpp

⁷² Schall, L.D., Haley C.W., „Introduction to financial management”, McGraw-Hill, Inc., 723. p

⁷³ Paupa V., Šneidere R., „Uzdevumu krājums finanšu analīzē”, Baltimoras konsultāciju centrs, 6. lpp

⁷⁴ Rurāne M., „Finanšu menedžments”, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 102. lpp

⁷⁵ Hofš K.G., „Biznesa ekonomika”, Jāņa Rozes apgāds, 324. lpp

⁷⁶ Rurāne M., „Finanšu pārvaldība”, Latvijas izglītības fonds, 222. lpp

⁷⁷ turpat, 224. lpp

Darba autors secina, ka šis rādītājs parāda, kāds darba kapitāla īpatsvars ir kopējā apgrozāmo līdzekļu vērtībā. Tā palielinājums liecina par darba kapitāla pieauguma tempiem un uzņēmuma maksāspējas palielināšanos. Parasti rādītājs tiek analizēts kompleksi ar likviditāti. Ja starpseguma likviditāte ir normas robežās, tad darba kapitāla nodrošinātības koeficienta ieteicamais lielums ir 0,5 – 0,6.⁷⁸

Rentabilitātes rādītāji

Sabiedrības – uzņēmuma ilgtermiņa veiksmīga darbība ir atkarīga no spējas ģenerēt pietiekamu peļņu. Tā kā peļņa ir svarīgs uzņēmuma līdzekļu avots, peļņas gūšana ir stabilas finansiālās pozīcijas pamats. Tādēļ sabiedrības – uzņēmuma rentabilitātes rādītāju novērtēšana ir svarīga gan esošajiem un potenciāliem investoriem, gan kreditoriem.⁷⁹ Rentabilitāte ir relatīvs rādītājs, kas raksturo sabiedrības – uzņēmuma finansiālo rezultātu, tā darbības ienesīguma līmeni un efektivitāti kopumā. Rādītāji raksturo peļņas veidošanas faktoru vidi. Rentabilitātes līmenis ļauj novērtēt sabiedrības – uzņēmuma spēju saimnieciskās darbības procesā ģenerēt nepieciešamo peļņu un raksturot aktīvu un ieguldītā kapitāla izmantošanas efektivitāti. Šie rādītāji parāda peļņas un patērēto resursu attiecības.⁸⁰

Rentabilitātes rādītāji atspoguļo patērētos līdzekļus vai realizētās produkcijas apjomu. Rentabilitātes vērtēšanai nav noteiktu kritēriju. Rentabilitāti izsaka procentos – jo augstāks procentu līmenis, jo sabiedrības – uzņēmuma darbība ir efektīvāka. Zems līmenis liecina par sabiedrības – uzņēmuma darbības pasliktināšanos – ja to laikus nenovērš, sagaidāma sabiedrības – uzņēmuma darbības krīze.⁸¹

Analizējot sabiedrības – uzņēmuma darbības rentabilitāti, nepieciešams aplūkot divas rādītāju grupas:

- 1) Kapitāla rentabilitātes koeficientus. Šie rādītāji atklāj, cik efektīvi tiek izmantots sabiedrībā – uzņēmumā ieguldītais kapitāls;
- 2) Apgrozījuma rentabilitātes koeficientus. Šo rādītāju analīze ļauj novērtēt sabiedrības – uzņēmuma ražošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti, novērtējot ieguldītā kapitāla atdevi.⁸²

Kapitāla rentabilitāte parāda ieguldītā un pašu kapitāla atdevi. Aprēķinātajiem atdeves rādītājiem jābūt augstākiem par konkrētā kapitāla cenu. Rādītāju grupa ir ļoti svarīga sabiedrības – uzņēmuma īpašniekiem, jo parāda kapitāla izmantošanas efektivitāti.⁸³

⁷⁸Rurāne M., „Finansu pārvaldība”, Latvijas izglītības fonds, 224. lpp

⁷⁹Dūdele A., Korsaka T., „Finansu vadības pamati”, Banku augstskola, 81. lpp

⁸⁰Rurāne M., „Finanšu menedžments”, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 284. lpp

⁸¹Saksonova S., „Uzņēmuma finanšu vadības praktiskās metodes”, Merkūrijs LAT, 47. lpp

⁸²Zariņa V., Strēle I., „Finanšu plānošana uzņēmumā”, Lietišķās informācijas dienests, 40. lpp

Apgrozījuma rentabilitāte raksturo pārdošanas ienesīgumu. Pēc šī rādītāja var spriest par to, cik peļņas dod katra neto apgrozījuma vienība lats.

Ražošanas vai izmaksu rentabilitāte parāda, cik daudz peļņas sabiedrībai – uzņēmumam ir uz vienu ražošanai un pārdošanai iztērēto latu. Rādītāju var aprēķināt gan visaisabiedrībai – uzņēmumam kopumā, gan atsevišķiem produkcijas veidiem. Aprēķina gaitā peļņa no produkcijas pārdošanas tiek dalīta ar pārdotās produkcijas ražošanas izmaksām.⁸⁴

Rentabilitāti apskata no trim viedokļiem:

- ✓ komerciālā (realizācijas) rentabilitāte rāda, kādu peļņu sabiedrība – uzņēmums ir ieguvis uz neto apgrozījuma vienību;
- ✓ ekonomiskā (aktīvu) rentabilitāte rāda, kāda peļņa ir iegūta, rēķinot uz sabiedrības – uzņēmuma aktīvu vienību;
- ✓ finansiālā (pašu kapitāla) rentabilitāte rāda, kādu peļņu ir ieguvuši sabiedrības – uzņēmuma īpašnieki uz ieguldītā kapitāla vienību.⁸⁵

Komerčiālo rentabilitāti iedala:

- 1) realizācijas;
- 2) operatīvās darbības;
- 3) bruto peļņas rentabilitātē.⁸⁶

Realizācijas rentabilitāte ir finansiālā rezultāta attiecība pret apjoma rādītāju jeb – cik peļņas dod katra neto apgrozījuma vienība.⁸⁷

Aprēķina formula ir sekojoša⁸⁸:

$$\text{Realizācijas rentabilitāte, \%} = \frac{\text{Neto peļņa zaudējumi} * 100}{\text{Neto apgrozījums}}$$

[1.11.]

Realizācijas rentabilitātes rādītāju ietekmē operatīvās darbības rezultāti, sabiedrības – uzņēmuma cenu politika un operatīvās darbības izmaksu efektivitāte. Tādēļ, lai uzlabotu komerčiālo rentabilitāti, jāveic sabiedrības – uzņēmuma ieņēmumu un izmaksu analīze. Komerčiālās rentabilitātes līmenis nav stingri noteikts – tas galvenokārt atkarīgs no nozares, kurā darbojas sabiedrība – uzņēmums.⁸⁹

Operatīvās darbības rentabilitāti ietekmē tikai operatīvās darbības rezultāti, sabiedrības – uzņēmuma cenu politikas un operatīvās darbības izmaksu efektivitāte. Šo rādītāju izmanto,

---

⁸³ Zariņa V., Strēle I., „Finanšu plānošana uzņēmumā”, Lietišķās informācijas dienests, 43. lpp

⁸⁴ Rurāne M., „Finanšu menedžments”, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 285. lpp

⁸⁵ Rurāne M., „Finansu pārvaldība”, Latvijas izglītības fonds, 231.lpp

⁸⁶ Kālis I., „Finansu menedžments”, Latvijas Universitāte, 169. lpp

⁸⁷ Saksonova S., „Uzņēmuma finanšu vadības praktiskās metodes”, Merkūrijs LAT, 48. lpp

⁸⁸ Paupa V., Šneidere R., „Uzdevumu krājums finanšu analīzē”, Baltimoras konsultāciju centrs, 11. lpp

⁸⁹ Saksonova S., „Uzņēmuma finanšu vadības praktiskās metodes”, Merkūrijs LAT, 48. lpp

lai mērītu sabiedrības – uzņēmuma produkcijas ražošanas un realizācijas efektivitāti ienākumu radīšanā.⁹⁰

Aprēķina formula⁹¹:

$$\begin{aligned} & \text{Operatīvās darbības rentabilitāte, \%} \\ & = \frac{\text{Peļņa pirms procentu un nodokļu atskaitīšanas} * 100}{\text{Neto apgrozījums}} \end{aligned} \quad [1.12.]$$

Peļņu pirms procentu un nodokļu atskaitīšanas var aprēķināt divējādi:

- 1) koriģējot bruto peļņu ar operatīvās darbības izmaksām un ieņēmumiem (pie bruto peļņas tiek pieskaitīti pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi un atņemtas pārdošanas, administrācijas izmaksas un procentu maksājumi);
- 2) koriģējot gada peļņu ar peļņas un pārējiem nodokļiem (pie gada peļņas tiek pieskaitīti peļņas unpārējie nodokļi).⁹²

Bruto peļņas rentabilitāte dod iespēju aprēķināt, kādā mērā neto apgrozījuma pārmaiņas ietekmē bruto peļņas lielumu.⁹³

Rādītāja aprēķināšana⁹⁴:

$$\text{Bruto peļņas rentabilitāte, \%} = \frac{\text{Bruto peļņa} * 100}{\text{Neto apgrozījums}} \quad [1.13]$$

Bruto peļņa bieži vien tiek uzskatīta par peļņas zaudējuma aprēķina vissvarīgāko starprezultātu. Lielums tiek izteikts ne vien absolūtā izteiksmē, bet arī relatīvi, kā tās attiecību pret neto apgrozījumu. Tā kā bruto peļņa ir neto apgrozījuma pārsniegums pār pārdotās produkcijas ražošanas izmaksām, bruto peļņas pieaugumu izraisa šādu elementu pārmaiņas:

- ✓ neto apgrozījuma pieaugums;
- ✓ pārdotās produkcijas ražošanas izmaksu pieaugums vai samazinājums.⁹⁵

Ja bruto peļņa pieaug produkcijas cenas paaugstināšanas rezultātā, sabiedrība – uzņēmums var kļūt konkurētspējīgs, jo var samazināties apgrozījums. Var izrādīties, ka sabiedrībai – uzņēmumam ir izdevīgāk pazemināt produkcijas cenu. Līdz ar to varētu palielināties apgrozījums, kas attiecīgi palielinātu bruto peļņu. Šo rādītāju var izmantot, plānojot uzņēmējdarbības politiku.⁹⁶

⁹⁰ Saksonova S., „Uzņēmuma finanšu vadības praktiskās metodes”, Merkūrijs LAT, 49. lpp

⁹¹ Paupa V., Šneidere R., „Uzdevumu krājums finanšu analīzē”, Baltimoras konsultāciju centrs, 11. lpp

⁹² Kālis I., „Finansu menedžments”, Latvijas Universitāte, 170. lpp

⁹³ Saksonova S., „Uzņēmuma finanšu vadības praktiskās metodes”, Merkūrijs LAT, 49. lpp

⁹⁴ Paupa V., Šneidere R., „Uzdevumu krājums finanšu analīzē”, Baltimoras konsultāciju centrs, 12. lpp

⁹⁵ Rurāne M., „Finansu pārvaldība”, Latvijas izglītības fonds, 232. lpp

⁹⁶ Kālis I., „Finansu menedžments”, Latvijas Universitāte, 171. lpp

Ekonomiskā (aktīvu) rentabilitāte raksturo, cik efektīvi peļņas ražošanā tiek izmantoti aktīvi.⁹⁷ Aktīvu rentabilitāte ir viens no svarīgākajiem sabiedrības – uzņēmuma darbības rādītājiem. Rādītājs ļauj spriest par to, cik efektīvi sabiedrībā – uzņēmumā izmanto aktīvus, lai gūtu ienākumus. Šī rentabilitāte parāda, cik naudas vienību bija nepieciešams sabiedrībai – uzņēmumam, lai iegūtu vienu peļņas naudas vienību neatkarīgi no šo līdzekļu piesaistīšanas avota.⁹⁸

Aktīvu rentabilitāte⁹⁹:

Aktīvu rentabilitāte, %

$$= \frac{\text{Neto peļņa vai peļņa pirms procentu un nodokļu atskaitīšanas} * 100}{\text{Aktīvu vidējais atlikums}}$$

[1.14]

Var secināt, ka šis rādītājs ir viens no svarīgākajiem sabiedrības – uzņēmuma konkurētspējas indikatoriem. Konkurētspējas līmeni nosaka, salīdzinot analizējamās sabiedrības – uzņēmuma aktīvus ar vidējo nozares rādītāju. Rādītāja līmenis dažādās ražošanas nozarēs un sabiedrībās – uzņēmumos var būt manāmi atšķirīgs. Tā līmenis ir ievērojami augstāks nekā vidēji sabiedrībās – uzņēmumos, kuros izmanto daudz dzīvā darba, bet zems nozarēs, kuras ir kapitālietilpīgas.¹⁰⁰ Šī rādītāja salīdzināšana ar nozares vidējiem rādītājiem dod pamatu vērtēt sabiedrības – uzņēmuma vadības spēju efektīvi izmantot uzņēmuma līdzekļus ieņēmumu ģenerēšanā. Katraisabiedrībai – uzņēmumam jābūt noteiktai līdzekļu atdevei, un šo atdevi var salīdzināt, piemēram, ar ilgtermiņa valsts vērtspapīru likmi.¹⁰¹

Finansiālā (pašu kapitāla) rentabilitāte ļauj noteikt, cik daudz peļņas iegūts uz sabiedrībā – uzņēmumā ieguldīto īpašnieku kapitāla latu.¹⁰² Šī rentabilitāte ļauj noteikt tā kapitāla izlietošanas efektivitāti, kuru ir investējuši sabiedrības – uzņēmuma īpašnieki un salīdzināt šo rādītāju ar iespējamo ienākuma saņemšanu, ieguldot šos līdzekļus citos vērtspapīros.¹⁰³

Daudzi analītiķi uzskata kapitāla rentabilitātes rādītājus par nozīmīgiem rentabilitāti raksturojošajiem lielumiem. Šie rādītāji parāda atdevi no sabiedrības – uzņēmuma darbībā

⁹⁷ Saksonova S., „Uzņēmuma finanšu vadības praktiskās metodes”, Merkūrijs LAT, 49. lpp

⁹⁸ Rurāne M., „Finanšu menedžments”, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 286. lpp

⁹⁹ Paupa V., Šneidere R., „Uzdevumu krājums finanšu analīzē”, Baltimoras konsultāciju centrs, 11. lpp

¹⁰⁰ Rurāne M., „Finanšu pārvaldība”, Latvijas izglītības fonds, 233. lpp

¹⁰¹ Dūdele A., Korsaka T., „Finanšu vadības pamati”, Banku augstskola, 82. lpp

¹⁰² Rurāne M., „Finanšu menedžments”, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 293. lpp

¹⁰³ Saksonova S., „Uzņēmuma finanšu vadības praktiskās metodes”, Merkūrijs LAT, 50. lpp

iesaistītā kapitāla. Tas liecina par sabiedrības – uzņēmuma vadības veiksmi vai neveiksmi gūt maksimālu atdevi no uzņēmumā ieguldītās naudas.¹⁰⁴

Finansiālās jeb kapitāla rentabilitātes raksturošanai izmanto kopkapitāla un pašu kapitāla rentabilitātes rādītājus.¹⁰⁵

Kopkapitāla rentabilitāti aprēķina¹⁰⁶:

$$\text{Kopkapitāla rentabilitāte, \%} = \frac{\text{Neto peļņa} + \text{Procentu maksājumi} * 100}{\text{Kopkapitāla vidējā summa}}$$

[1.15.]

Kopkapitāla rentabilitāte rāda, kāda būtu bijusi peļņa, ja viss iesaistītais kapitāls būtu pašu. Bet šeit nav redzams, kāda peļņas daļa gūta, izmaksājot aizņemto kapitālu. Redzami tikai maksājami procenti par svešā kapitāla izmantošanu.¹⁰⁷

Pašu kapitāla rentabilitāti aprēķina¹⁰⁸:

$$\text{Pašu kapitāla rentabilitāte, \%} = \frac{\text{Neto peļņa} * 100}{\text{Pašu kapitāla vidējā summa}}$$

[1.16]

Šī rentabilitāte rāda, cik daudz peļņas sabiedrībā – uzņēmumā iegūts uz katru īpašnieka ieguldīto latu. No īpašnieku skatījuma, šis ir pats svarīgākais rentabilitātes rādītājs.¹⁰⁹

Var secināt, ka zema sabiedrības – uzņēmuma darbības rentabilitāte norāda, ka sabiedrības – uzņēmuma investīciju pašfinansēšanās spēja ir vai nu ierobežota, vai nu tās nav, un tas nozīmē, ka sabiedrībai – uzņēmumam palielinās nepieciešamība finansēt aizņēmumus, kas savukārt samazina rentabilitāti, paaugstinātu finanšu izmaksu dēļ.¹¹⁰

Lai uzlabotu rentabilitāti, sabiedrība – uzņēmums var:

- ✓ samazināt izmaksas;
- ✓ paaugstināt cenas;
- ✓ intensīvāk strādāt ar tirgu.¹¹¹

Darba autors pievienojas viedoklim, lai cik pareiza šķistu rentabilitātes aprēķināšana, tā ir visai apšaubāma. Daudzkārt kā rezultāts tiek izmantota peļņa, kas atspoguļota peļņas vai zaudējumu aprēķinā. Līdz ar to šaubas attiecībā uz noteiktu periodu aprēķinu ar gada pārskata palīdzību pastāv arī attiecībā uz rentabilitātes rādītājiem.¹¹²

¹⁰⁴ Dūdele A., Korsaka T., „Finanšu vadības pamati”, Banku augstskola, 82. lpp

¹⁰⁵ Kālis I., „Finanšu menedžments”, Latvijas Universitāte, 172. lpp

¹⁰⁶ Paupa V., Šneidere R., „Uzdevumu krājums finanšu analīzē”, Baltimoras konsultāciju centrs, 12. lpp

¹⁰⁷ Kālis I., „Finanšu menedžments”, Latvijas Universitāte, 173. lpp

¹⁰⁸ Paupa V., Šneidere R., „Uzdevumu krājums finanšu analīzē”, Baltimoras konsultāciju centrs, 13. lpp

¹⁰⁹ Kālis I., „Finanšu menedžments”, Latvijas Universitāte, 173. lpp

¹¹⁰ Hofš K.G., „Biznesa ekonomika”, Jāņa Rozes apgāds, 333. lpp

¹¹¹ Hofš K.G., „Biznesa ekonomika”, Jāņa Rozes apgāds, 333. lpp

¹¹² Diderihs H., „Uzņēmuma ekonomika”, Zinātne, 77. lpp

Efektivitātes rādītāji

Līdzekļu izmantošanas efektivitātes (aktivitātes) rādītāji raksturo sabiedrības – uzņēmuma vadības spēju pārvaldīt savus aktīvus un efektīvi izmantot šos aktīvus peļņas radīšanai.¹¹³

Sabiedrības – uzņēmuma līdzekļu aprites rādītāji raksturo sabiedrības – uzņēmuma līdzekļu izmantošanas efektivitāti. Šiem rādītājiem ir liela nozīme, jo līdzekļu aprites ātrums ir ātrums, kādā līdzekļi tiek pārvērsti naudas formā, kas tieši ietekmē sabiedrības – uzņēmuma maksātspēju.¹¹⁴

Ir divas pieejas aktivitātes rādītāju aprēķināšanā:

- 1) novērtēt sabiedrības – uzņēmuma darbību kādā laika periodā;
- 2) novērtēt, kādā attiecībā ir atsevišķo aktīvu veidu krājumi noteiktā datumā.¹¹⁵

Svarīgākie šīs grupas rādītāji ir sekojoši:

- ✓ visu aktīvu aprites koeficients;
- ✓ ilgtermiņa ieguldījumu aprites koeficients;
- ✓ ražošanas krājumu aprites koeficients;
- ✓ debitoru parādu aprites koeficients.¹¹⁶

Kopējais sabiedrības – uzņēmuma līdzekļu aprites koeficients raksturo visu sabiedrības – uzņēmuma rīcībā esošo resursu izmantošanas efektivitāti neatkarīgi no to rašanās avotiem un rāda, cik reizes notiek pilna aprite noteiktā laika periodā, kas sabiedrībai – uzņēmumam dod zināmu peļņu vai zaudējumus.¹¹⁷

Visu aktīvu aprites rādītāja aprēķināšana¹¹⁸:

$$\text{Visu aktīvu aprites koeficients} = \frac{\text{Neto apgrozījums}}{\text{Aktīvi}}$$

[1.17.]

Aktīvu aprites rādītājs parāda aktīvu aprites ātrumu. Visiem aktīviem jāaprit vismaz vienu reizi gadā, bet analizēt šo rādītāju iespējams tikai konkrētās nozares kontekstā.¹¹⁹ Daži ekonomisti uzskata, ka šim rādītājam vajadzētu būt ne mazākam par 3. Ja rādītājs ir par zemu, tas nozīmē, ka investīcijas bijušas pārmērīgas vai arī sašaurinājies ražošanas apjoms vai apgrozījums.¹²⁰

¹¹³ Dūdele A., Korsaka T., „Finansu vadības pamati”, Banku augstskola, 85. lpp

¹¹⁴ Saksonova S., „Uzņēmuma finanšu vadības praktiskās metodes”, Merkūrijs LAT, 50. lpp

¹¹⁵ Kālis I., „Finansu menedžments”, Latvijas Universitāte, 162. lpp

¹¹⁶ Rurāne M., „Finansu pārvaldība”, Latvijas izglītības fonds, 236. lpp

¹¹⁷ Saksonova S., „Uzņēmuma finanšu vadības praktiskās metodes”, Merkūrijs LAT, 51. lpp

¹¹⁸ Paupa V., Šneidere R., „Uzdevumu krājums finanšu analīzē”, Baltimoras konsultāciju centrs, 7. lpp

¹¹⁹ Zariņa V., Strēle I., „Finanšu plānošana uzņēmumā”, Lietišķās informācijas dienests, 51. lpp

¹²⁰ Rurāne M., „Finansu pārvaldība”, Latvijas izglītības fonds, 238. lpp

Ilgtermiņa ieguldījumu (pamatlīdzekļu) aprites rādītājs parāda pamatlīdzekļu aprites ātrumu. Ja pamatlīdzekļu aprites koeficients ir ļoti augsts, iespējamās situācijas ir, ka sabiedrība – uzņēmums veiksmīgi izmanto savus pamatlīdzekļus, un tā darbība ir ļoti efektīva vai arī sabiedrības – uzņēmuma pamatlīdzekļi ir morāli un fiziski nolietojušies, tādēļ to bilances vērtība nav liela.¹²¹

Aprēķināšanas formula¹²²:

$$\text{Pamatlīdzekļu aprites koeficients} = \frac{\text{Neto apgrozījums}}{\text{Pamatlīdzekļu bilancē}} \quad [1.18.]$$

Pamatlīdzekļiem ir vairākas aprites īpatnības:

- ✓ tie ilgstoši piedalās ražošanas procesā;
- ✓ ekspluatācijas laikā pakāpeniski nolietojas un zaudē sākotnējo vērtību;
- ✓ vērtības daļu atbilstoši nolietojumam pārnes uz ražošanas izmaksām;
- ✓ pamatlīdzekļu vērtība tiek kompensēta pa daļām ar ieņēmumiem no produkcijas pārdošanas.¹²³

Apgrozāmo līdzekļu aprites rādītājs parāda sabiedrības – uzņēmuma apgrozāmo līdzekļu aprites ātrumu. Aprites koeficientus var rēķināt katrai apgrozāmo līdzekļu grupai atsevišķi, lai tiktu noteikts sabiedrības – uzņēmuma efektivitātes paaugstināšanas potenciāls.¹²⁴

Apgrozāmo līdzekļu aprites būtiskākās īpatnības:

- ✓ tie pilnībā ietilpst ražotās produkcijas vai sniegto pakalpojumu ražošanas izmaksās;
- ✓ tie piedalās tikai vienā ražošanas vai pakalpojumu sniegšanas ciklā;
- ✓ tie tiek kompensēti pilnīgi pēc ražotās produkcijas realizācijas.¹²⁵

Apgrozāmo līdzekļu aprītē ir 3 stadijas:

- 1) materiālo krājumu iegāde;
- 2) to izlietošana ražošanā, iesaistot darbaspēku un ražošanas līdzekļus;
- 3) produkcijas izlaide, realizēšana, naudas saņemšana.¹²⁶

¹²¹ Zariņa V., Strēle I., „Finanšu plānošana uzņēmumā”, Lietišķās informācijas dienests, 51. lpp

¹²² Paupa V., Šneidere R., „Uzdevumu krājums finanšu analīzē”, Baltimoras konsultāciju centrs, 8. lpp

¹²³ Rurāne M., „Finanšu menedžments”, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 265. lpp

¹²⁴ Zariņa V., Strēle I., „Finanšu plānošana uzņēmumā”, Lietišķās informācijas dienests, 51. lpp

¹²⁵ Rurāne M., „Finanšu menedžments”, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 269. lpp

¹²⁶ Kālis I., „Finanšu menedžments”, Latvijas Universitāte, 164. lpp

Efektīva apgrozāmā kapitāla izmantošana tieši ietekmē sabiedrības – uzņēmuma peļņu un naudas plūsmu. Tas nozīmē, ka sabiedrības – uzņēmuma vadības uzdevums ir kontrolēt apgrozāmo līdzekļu atlikumu bilanci.¹²⁷

Apgrozāmo līdzekļu rādītāju aprēķināšana¹²⁸:

$$\text{Visu apgrozāmo līdzekļu aprites koeficients} = \frac{\text{Neto apgrozājums}}{\text{Apgrozāmie līdzekļi bilancē}} \quad [1.19]$$

Izmantojot aprites koeficienta analīzes rezultātus, iespējams aprēķināt viena aprites cikla garumu, kas parāda laika periodu no apgrozāmo līdzekļu ienākšanas sabiedrībā – uzņēmumā līdz to pārveidošanai. To aprēķina¹²⁹:

$$\text{Aprites cikls dienās} = \frac{365 \text{ dienas}}{\text{Aprites ātrums (koeficients)}} \quad [1.20.]$$

Var konstatēt, ka svarīgākie aprites paātrināšanas ceļi ir

- ✓ ritmisks sabiedrības – uzņēmuma darbs;
- ✓ racionāla sagādes organizācija;
- ✓ ražošanas cikla, t.i., tehnoloģisko operāciju, transportēšanas un starpoperāciju laika saīsināšana;
- ✓ savlaicīga līgumu noslēgšana par gatavās produkcijas nosūtīšanu, norēķinu dokumentu iesniegšanu bankā, lai ātrāk saņemtu samaksu.¹³⁰

Ņemot vērā to, ka sabiedrības – uzņēmuma likviditāte lielā mērā ir atkarīga no tā, cik ātri nauda ieplūst sabiedrībā – uzņēmumā no ikdienas darbības, dažus no līdzekļu efektivitātes izmantošanas rādītājiem var piesaistīt pie likviditātes rādītāju grupas. Tie ir rādītāji, kuri raksturo krājumu un debitoru aprites ātrumu.¹³¹

Krājumu aprites koeficients rāda, cik reizes gadā ir apritējuši krājumos ieguldītie līdzekļi (kapitāls). Jo lielāks krājumu aprites ātrums, jo ātrāka preču – materiālo vērtību realizācija. Šis koeficients varētu interesēt potenciālos investorus un preču piegādātājus, jo tas parāda, pēc cik dienām krājumi pārvēršas naudas līdzekļos.¹³²

¹²⁷ Rurāne M., „Finanšu menedžments”, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 270. lpp

¹²⁸ Paupa V., Šneidere R., „Uzdevumu krājums finanšu analīzē”, Baltimoras konsultāciju centrs, 8. lpp

¹²⁹ Rurāne M., „Finanšu menedžments”, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 270. lpp

¹³⁰ Kālis I., „Finansu menedžments”, Latvijas Universitāte, 166. lpp

¹³¹ Dūdele A., Korsaka T., „Finansu vadības pamati”, Banku augstskola, 85. lpp

¹³² Rurāne M., „Finanšu menedžments”, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 271. lpp

Krājumu aprites rādītājs¹³³:

$$\text{Krājumu aprites koeficients} = \frac{\text{Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas}}{\text{Krājumi bilancē}}$$

[1.21.]

Augsts krājumu aprites rādītājs var nozīmēt, ka

- 1) sabiedrība – uzņēmums attiecībā uz krājumiem darbojas efektīvi;
- 2) ir nelieli ieguldījumi krājumos;
- 3) ražošanas cikls, kurā krājumi tiek pārvērsti naudā ir īss;
- 4) ir samazināts risks, ka krājumos esošās preces novecosies;
- 5) ir zināms risks, ka sabiedrība – uzņēmums zaudēs klientus, nespējot piegādāt tieši tās preces, kuras klienti vēlas viņiem pieņemamā laikā.¹³⁴

Ražošanas krājumu koeficients būtiski ietekmē sabiedrības – uzņēmuma likviditāti un maksātspēju. Lai šo koeficientu izteiktu dienās, 360 vai 365 gada dienas tiek dalītas ar aprites koeficientu. Tā var uzzināt, cik dienas ir nepieciešamas ražošanas krājumu pārdošanai vai atjaunošanai.¹³⁵

Krājumu aprites dienas¹³⁶:

$$\text{Krājumu aprites periods} = \frac{365 \text{ dienas}}{\text{Krājumu aprites koeficients}}$$

[1.22.]

Var secināt, debitoru parādu aprites koeficients parāda, cik reižu vidēji gada laikā debitoru parādi pārvērtušies naudas līdzekļos.¹³⁷

Debitoru parādu aprites rādītājs¹³⁸:

$$\text{Debitoru parādu aprites koeficients} = \frac{\text{Neto apgrozījums}}{\text{Debitori bilancē}}$$

[1.23.]

Šī rādītāja aprēķinos tiek izmantoti tikai pircēju parādi. Ja sabiedrība – uzņēmums visu savu produkciju pārdod uz kredīta, tad aprēķinā tiek izmantota visa neto apgrozījuma summa. Pretējā gadījumā formulā tiek izmantota attiecīgi daļa no apgrozījuma.¹³⁹

Šis koeficients pats par sevi reti kad tiek izmantots. Sabiedrībai – uzņēmumam ir svarīgāk novērtēt, cik ilgā laikā debitori vidēji norēķinās ar savām saistībām, tādēļ tiek

¹³³ Paupa V., Šneidere R., „Uzdevumu krājums finanšu analizē”, Baltimoras konsultāciju centrs, 9. lpp

¹³⁴ Dūdele A., Korsaka T., „Finanšu vadības pamati”, Banku augstskola, 86. lpp

¹³⁵ Saksonova S., „Uzņēmuma finanšu vadības praktiskās metodes”, Merkūrijs LAT, 51. lpp

¹³⁶ Paupa V., Šneidere R., „Uzdevumu krājums finanšu analizē”, Baltimoras konsultāciju centrs, 9. lpp

¹³⁷ Saksonova S., „Uzņēmuma finanšu vadības praktiskās metodes”, Merkūrijs LAT, 52. lpp

¹³⁸ Paupa V., Šneidere R., „Uzdevumu krājums finanšu analizē”, Baltimoras konsultāciju centrs, 9. lpp

¹³⁹ Rurāne M., „Finanšu menedžments”, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 272. lpp

aprēķināts debitoru parādu vidējais periods, kas ir konkrētā perioda (360 vai 365 dienas) dalījums ar debitoru parādu aprites koeficientu.¹⁴⁰

Kreditoru parādu aprites koeficients rāda, cik aprites reizes uzņēmumam būs nepieciešamas, lai samaksātu savus rēķinus. Kreditoru saistību apjomu nosaka piegādātāju piešķirto kredītu lielums, kas pagarināts uz laika periodu, kurā parādi jānomaksā. Šo periodu sauc par maksājumu veikšanas periodu.¹⁴¹ Pēc šī koeficienta var spriest par piegādātāju parādu ietekmi uz finanšu cikla garumu un vajadzīgā kapitāla lielumu.¹⁴² Kreditoru aprites koeficienta aprēķināšana:¹⁴³

$$\text{Kreditoru saistību aprites koeficients} = \frac{\text{Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas}}{\text{Kreditori bilancē}}$$

[1.24.]

Maksāspējas rādītāji

Jebkuras sabiedrības – uzņēmuma galvenais finansiālās darbības mērķis ir pašu kapitāla pieaugums, kā arī stabilu pozīciju nodrošināšana noieta tirgū. Šī mērķa realizēšanai sabiedrībai – uzņēmumam ir jānodrošina gan pastāvīga maksāspēja, gan rentabilitāte, gan optimāla kapitāla struktūra.¹⁴⁴

Maksāspēja ir sabiedrības – uzņēmuma gatavība noteiktā termiņā apmaksāt savas saistības un atspoguļo sabiedrības – uzņēmuma finanšu riska līmeni.¹⁴⁵

Maksāspējas rādītāji raksturo sabiedrības – uzņēmuma ilgtermiņa maksāspēju un finansiālo stabilitāti. Tā kā sabiedrības – uzņēmuma ilgtermiņa maksāspēja ir lielā mērā atkarīga no sabiedrības – uzņēmuma kapitāla struktūras, daļa rādītāju raksturo tieši kapitāla vai līdzekļu avotu struktūru.

Sabiedrībai – uzņēmumam var būt tikai divi atšķirīgi kapitāla avoti:

- ✓ sabiedrības – uzņēmuma īpašnieku līdzekļi (pašu kapitāls);
- ✓ ilgtermiņa vai īstermiņa piesaistītie līdzekļi (saistības)¹⁴⁶.

Darba autora viedoklis, ka maksāspējas rādītāji paredzēti lai:

- 1) noteiktu un raksturotu saistību attiecību pret pašu kapitālu vai aktīvu kopsummu

¹⁴⁰Rurāne M., „Finanšu menedžments”, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 272. lpp

¹⁴¹ Saksonova S., „Uzņēmuma finanšu vadības praktiskās metodes”, Merkūrijs LAT, 52. lpp

¹⁴² Rurāne M., „Finanšu menedžments”, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 273. lpp

¹⁴³ Paupa V., Šneidere R., „Uzdevumu krājums finanšu analizē”, Baltimoras konsultāciju centrs, 10. lpp

¹⁴⁴Rurāne M., „Finanšu menedžments”, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 297. lpp

¹⁴⁵ Zariņa V., Strēle I., „Finanšu plānošana uzņēmumā”, Lietišķās informācijas dienests, 52. lpp

¹⁴⁶ Dūdele A., Korsaka T., „Finanšu vadības pamati”, Banku augstskola, 84. lpp

- 2) novērtētu sabiedrības – uzņēmuma iespējas paaugstināt saistību summu;
- 3) palīdzētu novērtēt sabiedrības – firmas spēju noteiktā termiņā nokārtot saistības.¹⁴⁷

Maksātspēja raksturo stāvokli, kad sabiedrībai – uzņēmumam ir pietiekami daudz skaidras naudas, lai ar kreditoriem varētu norēķināties nekavējoties. No tā izriet galvenās maksātspējas pazīmes:

- ✓ pietiekams naudas līdzekļu daudzums norēķinu rēķinā bankā un kasē;
- ✓ kreditoru parādu savlaicīga nomaksāšana.¹⁴⁸

Finansiālās atkarības koeficients ir attiecība starp saistībām un pašu kapitālu, un rāda, cik latu saistībās ir uz vienu latu pašu kapitāla.¹⁴⁹ Normālā līmenī šis rādītājs ir ap 0.4 – 0.8.¹⁵⁰

Finansiālās atkarības koeficients¹⁵¹:

$$\text{Finansiālās atkarības koeficients} = \frac{\text{Saistību kopsumma}}{\text{Pasīva kopsumma}} \quad [1.25]$$

Finansiālās neatkarības koeficients rāda, cik liela aktīvu daļa var tikt zaudēta, pirms tiek skarti aizņēmuma izsniedzēji un pārējie kreditori. Tādēļ sabiedrības – uzņēmuma mērķis ir augsts finanšu neatkarības koeficients, jo tas paaugstina kredītcieņu un izdevīga finansējuma iegūšanas iespējas.¹⁵²

Finansiālās neatkarības koeficienta aprēķins¹⁵³:

$$\text{Finansiālās neatkarības koeficients} = \frac{\text{Pašu kapitāls}}{\text{Pasīva kopsumma}} \quad [1.26.]$$

Runājot par šī koeficienta optimālo līmeni, tas ir atkarīgs no tā, cik intensīva ir darbība attiecībā uz kapitāla rādītājiem un cik liels ir vispārējais uzņēmējdarbības risks. Parasti prasība ir, lai finanšu neatkarības koeficients ir augstāks par 30 %.¹⁵⁴ Investoru un kreditoru skatījumā rādītājam būtu jābūt apmēram 60 % līmenī, lai tas raksturotu stabilu finansiālo situāciju.¹⁵⁵

Saistību attiecība pret pašu kapitālu (autonomijas koeficients) raksturo sabiedrības – uzņēmuma finansiālo neatkarību. Pēc speciālistu domām, ja šis rādītājs ir sasniedzis 1, tad sabiedrības – uzņēmuma stabilitāte ir pie kritiskās robežas. Augsts rādītājs rāda, ka sabiedrība

¹⁴⁷ Bednarskis L., Paupa V., Vaikulis J., Finanšu pārskatu analīze, Latvijas Universitāte, 23. lpp

¹⁴⁸ Rurāne M., „Finanšu pārvaldība”, Latvijas izglītības fonds, 219. lpp

¹⁴⁹ Hofš K.G., „Biznesa ekonomika”, Jāņa Rozes apgāds, 338. lpp

¹⁵⁰ Saksonova S., „Uzņēmuma finanšu vadības praktiskās metodes”, Merkūrijs LAT, 43. lpp

¹⁵¹ Paupa V., Šneidere R., „Uzdevumu krājums finanšu analīzē”, Baltimoras konsultāciju centrs, 6. lpp

¹⁵² Hofš K.G., „Biznesa ekonomika”, Jāņa Rozes apgāds, 337. lpp

¹⁵³ Paupa V., Šneidere R., „Uzdevumu krājums finanšu analīzē”, Baltimoras konsultāciju centrs, 6. lpp

¹⁵⁴ Hofš K.G., „Biznesa ekonomika”, Jāņa Rozes apgāds, 338. lpp

¹⁵⁵ Rurāne M., „Finanšu pārvaldība”, Latvijas izglītības fonds, 228. lpp

– uzņēmums izmanto daudz aizņemto kapitālu. Rādītājs parāda, kāda aizņemtā kapitāla vērtība pienākas uz vienu pašu kapitāla latu. Koeficienta pieaugums dinamikā var liecināt par sabiedrības – uzņēmuma spēju paplašināt darbības apjomus uz aizņemtā kapitāla piesaistīšanas rēķina, bet vienlaicīgi var norādīt arī uz pieaugušo finansiālo atkarību no pašu kapitāla.¹⁵⁶

Finansiālās autonomijas koeficients¹⁵⁷:

$$\text{Finansiālās autonomijas koeficients} = \frac{\text{Saistību kopsumma}}{\text{Pašu kapitāls}} \quad [1.27]$$

Ieteicams, lai aizņemtā kapitāla summa nepārsniegtu pašu kapitāla summu, taču arī tas ir atkarīgs no nozares. Šis koeficients tiek saukts arī par finanšu sviru, un tas ir viens no svarīgākajiem rādītājiem, kas parāda, kā aizņemtā kapitāla izmantošana palielina pašu kapitāla atdevi.¹⁵⁸

Maksājamo procentu seguma koeficients atspoguļo sabiedrības – uzņēmuma spēju samaksāt aizdevumu procentus ar peļņas veidā iegūtiem līdzekļiem, t.i., neskarot pašu kapitālu. Ja koeficients ir krietni lielāks par 1, tas rāda, ka maksājuma procenti tiks segti no peļņas līdzekļiem, kuru ir pietiekami daudz un vēl paliks pāri, bet, ja tas būtu tikai 1, tad, samaksājot procentu summu, sabiedrībai – uzņēmumam peļņas vairs nebūtu un tādēļ tam nevajadzētu maksāt sabiedrības – uzņēmuma ienākumu nodokli, un sabiedrībai – uzņēmumam nebūtu neto peļņas un īpašniekiem dividenžu.¹⁵⁹

Maksājamo procentu seguma koeficients¹⁶⁰:

$$\begin{aligned} \text{Maksājamo procentu seguma koeficients} \\ = \frac{\text{Peļņa pirms procentu un nodokļu atskaitīšanas}}{\text{Procentu maksājumi}} \end{aligned} \quad [1.28]$$

Koeficientu ietekmē trīs faktori:

- 1) saimnieciskās darbības peļņa pirms procentu maksājumiem;
- 2) aizņemtā kapitāla summa;
- 3) procentu likme.¹⁶¹

¹⁵⁶Rurāne M., „Finansu pārvaldība”, Latvijas izglītības fonds, 229. lpp

¹⁵⁷ Paupa V., Šneidere R., „Uzdevumu krājums finanšu analīzē”, Baltimoras konsultāciju centrs, 6. lpp

¹⁵⁸ Zariņa V., Strēle I., „Finanšu plānošana uzņēmumā”, Lietišķās informācijas dienests, 53. lpp

¹⁵⁹Rurāne M., „Finansu pārvaldība”, Latvijas izglītības fonds, 230. lpp

¹⁶⁰ Paupa V., Šneidere R., „Uzdevumu krājums finanšu analīzē”, Baltimoras konsultāciju centrs, 7. lpp

¹⁶¹ Zariņa V., Strēle I., „Finanšu plānošana uzņēmumā”, Lietišķās informācijas dienests, 53. lpp

Maksātspējas rādītāju lielums ir īpaši svarīgs kreditoriem, lai noteiktu sabiedrības – uzņēmuma kredītspēju. Ja saistību un tātad arī maksājamo procentu summas ir pārmērīgas, sabiedrībai – uzņēmumam var draudēt maksātnespēja.¹⁶²

Var secināt, ka parastie cēloņi tam, ka sabiedrībām – uzņēmumiem ir neapmierinoša finansēšanas struktūra un nepietiekama maksātspēja, it tādi, ka sabiedrības – uzņēmumi ir izvērsuši savu darbību produktu vai tirgus jomās, kuras nedod nepieciešamo rentabilitāti vai kurām ir pārāk straujš pieaugums. Bieži sabiedrības – uzņēmumi pievērš vai ir spiesti pievērst galveno uzmanību pārdošanas apjomiem, nevis rentabilitātei. Ja nav jaunu ieguldījumu pašu kapitālā, rodas lielāka nepieciešamība pēc aizņēmumiem, un sekas tam ir pavājināta maksātspēja. Vēl kāds izplatīts cēlonis ir nepietiekama investīciju ilgtermiņa finansēšana vai arī finansēšanas ilgums nav pielāgots investīciju plānotās amortizācijas vai atpelnīšanas profilam.¹⁶³

---

¹⁶²Rurāne M., „Finansu pārvaldība”, Latvijas izglītības fonds, 228. lpp

¹⁶³Hofs K.G., „Biznesa ekonomika”, Jāņa Rozes apgāds, 339. lpp

2. AKCIJU SABIEDRĪBAS „LATVIJAS FINIERIS” DARBĪBAS APRAKSTS

Akciju sabiedrības “Latvijas Finiera” pamatdarbība ir bērza saplākšņa ražošana, pārdošana, produktu attīstība un saistīto pakalpojumu sniegšana klientiem. Latvijas valsts teritorijā sabiedrība – uzņēmums nodarbina vairāk nekā 2000 cilvēkus. Akciju sabiedrības juridiskā atrašanās vieta ir Rīgā, Bauskas iela 59.¹⁶⁴ Viens no galvenajiem koksnes pārstrādes veidiem Latvijā ir tieši finiera ražošana. Latvija ir lielākais saplākšņa ražotājs Austrumeiropā. Tiek uzskatīts, ka tas ir efektīvākais un ekonomiskākais bērza koksnes pārstrādes veids, kura viens no ražošanas procesa etapiem ir koksnes hidrotermiskā apstrāde.¹⁶⁵

Paralēli sabiedrības – uzņēmuma pamatdarbībai, „Latvijas Finiera” darbības veidi ir sekojoši:

- ✓ Finiera lokšņu un koka paneļu ražošana;
- ✓ Mežsaimniecība un mežizstrāde;
- ✓ Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana;
- ✓ Līmju ražošana;
- ✓ Metāla konstrukciju un to sastāvdaļu ražošana;
- ✓ Kokmateriālu un būvmateriālu vairumtirdzniecības starpnieku darbība;
- ✓ Kokmateriālu, būvmateriālu un sanitārtehnikas ierīču vairumtirdzniecība.¹⁶⁶

Saplākšņa ražošanas tradīcijām Latvijā ir vairāk nekā 125 gadu sena vēsture. Nozare ir piedzīvojusi gan uzplaukuma, gan stagnācijas laikus, gan renesansi, kad Latvija atguva neatkarību. Saplākšņa ražošanas sākumi meklējami rūpnīcā "Latvijas Bērzs", kura tika dibināta 1873. gadā. Vispirms tā ražoja skolas tāfeles un namdaru zīmuļus, bet 1909. gadā līdz ar hidrauliskās preses uzstādīšanu sāka ražot saplāksni. 1923. gadā dibināta finieru rūpnīca "Furniers", kas kļuva par lielāko saplākšņa eksportētāju. Rūpnīca ražoja arī speciālu aviācijas saplāksni. 1929. gadā dibināta tā laika modernākā finieru rūpnīca "Lignums", kura gadā saražoja 15 000 m³ ūdensizturīgā un aviācijas saplākšņa. Visi saplākšņi tika ražoti no Latvijas mežos augušās bērza koksnes. Latvijas finierrūpniecības attīstība strauji turpinājās līdz Otrā pasaules kara sākumam. Savukārt 1975. gadā, apvienojot rūpnīcas "Furniers", "Lignums" un "Latvijas Bērzs", tika nodibināts valsts sabiedrība – uzņēmums "Latvijas Finieru ražošanas apvienība". Astoņdesmito gadu beigās sākās strauja ražotā saplākšņa apjoma samazināšanās,

¹⁶⁴ Ziņas par AS „Latvijas Finieris”. Pieejams: <http://www.finieris.lv/> (skatīts 7.05.2013.)

¹⁶⁵ Brovkina J., Skudra S., „Finiera ražošanā izmantojamās bērzu koksnes hidrotermiskās apstrādes modeļa izstrāde”, RTU zinātnisko rakstu sērija: Materiālzinātne un lietišķā ķīmija, 22.sēj., 64. lpp

¹⁶⁶ Ziņas par AS „Latvijas Finieris”. Pieejams: <https://www.lursoft.lv/uznemuma-izzina/latvijas-finieris> (skatīts 7.05.2013.)

kam par iemeslu ir gaidāmais PSRS sabrukums. Pēc Latvijas neatkarības atgūšanas 1991. gadā no jauna atsākās saplākšņa un līmētās produkcijas ražošanas attīstība. Saplākšņa ražošanai tika izmantota Latvijas bērza koksne. 1992. gada 2. oktobrī uz valsts sabiedrības – uzņēmuma "Latvijas Finieru ražošanas apvienība" bāzes tika nodibināta privāta akciju sabiedrība "Latvijas Finieris". Kopš 1992. gada, izmantojot saplākšņa ražošanas pieredzi un tradīcijas Latvijā, "Latvijas Finieris" ir strauji attīstījies - sasniegts 5 reizes lielāks ražošanas apjoms, un 10 reizes pieauguši pārdošanas apjomi.¹⁶⁷

Latvijas pirmās brīvvalsts pastāvēšanas laikā saplākšņa produkcija ar Latvijas un Rīgas vārdu bija labi pazīstama visā pasaulē. Tai bija nozīmīgs īpatsvars pasaules tirgū:

- ✓ 1928. gadā 7,1% no kopējā eksportētā saplākšņa apjoma bija Latvijas produkcija, ieņemot 4. vietu pasaulē;
- ✓ 1931. gadā – 10,4%, kas jau ir 3. vieta pēc tādām saplākšņa ražošanas lielvalstīm kā Somija un PSRS;
- ✓ 1940. gadā Latvijā bija 15 finiera fabrikas, kurās nodarbināja apmēram 3 000 strādnieku un saražoja aptuveni 83 000 m³ saplākšņa gadā, un aptuveni pusi no saražotā eksportēja uz Eiropas valstīm;
- ✓ PSRS okupācijas gados (1945-1991) Latvijā pārsvarā ražoja zemas kvalitātes saplākšni, kas bija paredzēts iepakojšanas materiālu izgatavošanai, tomēr apjoma ziņā 1970. gadā tika saražots rekordliels saplākšņa apjoms - 139 000 m³.¹⁶⁸

Kaut arī 70.gadu vidū, apvienojot rūpnīcas "Lignums", „Furniers” un „Latvijabērzs”, izveidojot valsts sabiedrību – uzņēmumu "Latvijas Finieru ražošanas apvienība" un neliela daļa produkcijas pat tika eksportēta, kopaina tomēr bija bēdīga - iekārtas novecojušas, trūka strādnieku, cenas bija fiksētas, bet kokmateriālus ievada no Krievijas. Sabiedrības – uzņēmuma padomes priekšsēdētājs Juris Biķis (ar uzņēmuma pirmsākumu saistīts jau no 1967. gada, strādājot par inženieri-konstruktoru, vēlāk galveno inženieri) stāsta, ka bija laiks, kad sabiedrībā – uzņēmumā nodarbināja vjetnamiešu viesstrādniekus. Vienu brīdi kādā no rūpnīcām gribēja ierīkot profilatoriju - lai alkoholiķi ražo saplākšni. Citubrīd bija doma pārvērst rūpnīcu par cietumu un katastrofālo darbaspēka trūkumu atrisināt uz ieslodzīto rēķina. Gala produkta kvalitāte nevienu īpaši neinteresēja. Kad no Krievijas vairs netika saņemti koki, ražotnes pārstāja pildīt piegādes uz plašo PSRS, meklēja kokmateriālus tepat Latvijā un noietu Rietumos, kur varēja pārdot preces par valūtu.¹⁶⁹

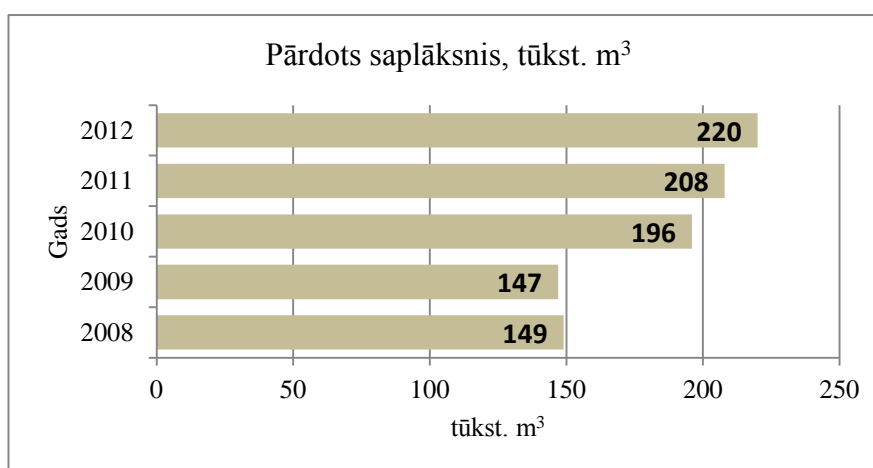
¹⁶⁷ Ziņas par AS „Latvijas Finieris”. Pieejams: <http://www.finieris.lv/> (skatīts 7.05.2013.)

¹⁶⁸ turpat

¹⁶⁹ Kļavis A., „Miljonus vērtā meža nezāle”. Pieejams: <http://www.ir.lv/2012/12/12/miljonus-verta-mezu-nezale> (skatīts 7.05.2013.)

Atšķirībā no tām Latvijas sabiedrībām – uzņēmumiem, kuru produkcija bija plaši pazīstama un ražotāji uzskatīja, ka arī pēc privatizācijas cilvēki pēc tās stāvēs rindā, „Latvijas Finieris” vadība no paša sākuma saprata - izdzīvos tikai tad, ja radīs produktus, kas būs konkurētspējīgi Rietumu tirgos. Tā sācies ceļš līdz saplāksnim, kura kvalitāti augstu vērtē ne tikai Eiropā, bet arī Japānā un Amerikā. Neapstājoties pie sasniegtā, sabiedrība – uzņēmums tagad piedāvā arī gatavus saplākšņa izstrādājumus kravas furgonu grīdām, betona veidņiem un citiem mērķiem. Laikā, kad sabiedrība – uzņēmums vēl padomju gados sāka pārdot saplākšņa produktus caur Somiju uz Rietumiem, svarīgs bija katrs ārzemju klients. Pateicoties viņiem, tika nopelnīta pirmā valūta, kas vēlāk ļāva veikt sabiedrības – uzņēmuma rekonstrukciju un izveidot finierkluču iepirkšanas tīklu Latvijā no vietējiem mežu īpašniekiem.¹⁷⁰

No sabiedrības – uzņēmuma ar trim ražotnēm „Latvijas Finieris” ir izaudzis par koncernu. Tā sastāvā ietilpst 18 meitas sabiedrības – uzņēmumi, no kuriem septiņi atrodas Latvijā, bet 11 ārpus tās. Koncerns nodrošina sevi ar resursiem, ražo un pārdod saražoto produkciju starptautiskajā tirgū. Akciju sabiedrība eksportē aptuveni 95% no saražotā saplākšņa un šobrīd „Latvijas Finiera” produkcija tiek pārdota vairāk nekā 50 valstīs (2.1.attēls). Saplāksni ražo un apstrādā „Latvijas Finiera” rūpnīcas Rīgā „Lignums”, „Furniers”, „Hapaks”, kā arī „Troja” (saistītā sabiedrības – uzņēmuma rūpnīca), Rēzeknē „Verems”, kas turklāt ir lielākā koka konstrukciju rūpnieciskā būve Latvijā. „Latvijas Finierim” ir arī finiera ražotnes ārpus Latvijas – Lietuvā „Likmere” un Igaunijā „Kohila Vineer”, līdz ar to „Latvijas Finieris” ir kļuvis par neapstrīdamu saplākšņa ražošanas līderi visā Baltijā.¹⁷¹

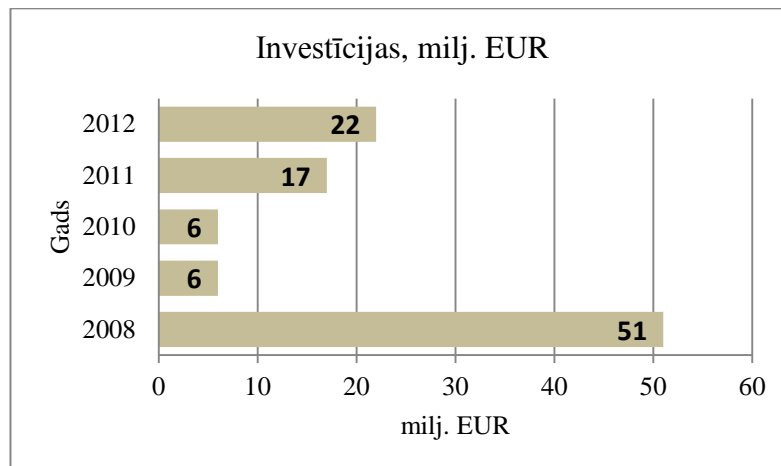
2.1.att. AS „Latvijas Finieris” pārdoto saplākšņu apjoms no 2008 – 2012. gadam (m³)¹⁷²

¹⁷⁰ Kļavis A., „Miljonus vērtā meža nezāle”. Pieejams: <http://www.ir.lv/2012/12/12/miljonus-verta-mezu-nezale> (skatīts 7.05.2013.)

¹⁷¹ Ziņas par AS „Latvijas Finieris”. Pieejams: <http://www.finieris.lv/> (skatīts 7.05.2013.)

¹⁷² turpat

Lai nodrošinātu sabiedrības – uzņēmuma izaugsmi un attīstību, „Latvijas Finieris” āktīvi īsteno investīciju politiku. Pēdējo piecu gadu laikā ir investēts vairāk nekā 100 miljonu eiro (2.2.attēls) ražošanas modernizācijā un jaudu palielināšanā, jaunu produktu attīstībā un darba efektivitātes paaugstināšanā.¹⁷³

2.2.att. AS „Latvijas Finieris” veiktās investīcijas no 2008 – 2012. gadam (milj.EUR)¹⁷⁴

AS “Latvijas Finieris” meitas sabiedrībā – uzņēmumā “Likmere” Lietuvā investīciju programmas ietvaros 2011. gada aprīlī darbu uzsāka otrā lobīšanas līnija, palielinot rūpnīcas jaudu par 25%. Pēc AS “Latvijas Finieris” valdes locekļa Induļa Kovišāra domām, īstenotais projekts ļaus sasniegt līdz pat 180 000 kubikmetriem finierkluču pārstrādi gadā, tādējādi gatavās produkcijas vērtība varētu pieaugt aptuveni līdz 12 miljoniem latu (60 miljoniem litu). Tas veicinās un uzturēs stabilitāti ilgtermiņa attiecībās ar Lietuvas mežu īpašniekiem un apsaimniekotājiem. Kopumā “Likmere” attīstībā ir ieguldīti aptuveni 21,5 miljoni EUR un sabiedrībā – uzņēmumā strādā 80 darbinieki.

2012. gada 8. novembrī, Igaunijas pilsētā Kohilā atklāta „Latvijas Finiera” rekonstruētā bērza finiera rūpnīca, kuras darbību nodrošina 2011. gadā dibinātais „Latvijas Finiera” meitas uzņēmums „Kohila Vineer”. Plānots, ka kopējie ieguldījumi triju gadu laikā sasniegs 20 miljonus eiro, veicinot Baltijas reģiona bērza resursu pārstrādi augstvērtīgā produkcijā un stiprinot konkurētspēju prasīgajā pasaules tirgū. Rūpnīca rekonstruēta atbilstoši jaunākajiem tehnoloģiju standartiem, lai ražotu augstvērtīgu produkciju, ekonomējot koksnes un energoresursus, kā arī nodrošinot darba efektivitāti atbilstoši pasaules labākajai praksei. Projekta īstenošanā tika piesaistīts pasaules līderis bērza saplākšņa iekārtu ražošanā – Somijas

¹⁷³ Ziņas par AS „Latvijas Finieris”. Pieejams: <http://www.finieris.lv/> (skatīts 7.05.2013.)

¹⁷⁴ turpat

kompānija „Raute”. Plānotā atjaunotās ražotnes jauda sasniegs 70 tūkstošus kubikmetru bērza finiera gadā un laika gaitā paredzēts izveidot aptuveni 70 darbavietas.

Turpinot “Latvijas Finiera” investīciju politiku, ir nodrošināta svarīgākās izejvielas – bērza koksnes pieejamība un efektīva izmantošana visas Baltijas mērogā, kas ļaus palielināt saplākšņa ražošanas apjomus arī nākotnē.¹⁷⁵

2012. gada nogalē akciju sabiedrība "Latvijas Finieris" nodibināja produktu attīstības un tirdzniecības sabiedrību – uzņēmumu Turcijā, kas jau ir vienpadsmitā šāda veida "Latvijas Finiera" sabiedrība – uzņēmums ārpus Latvijas. Turcija šobrīd ir "Latvijas Finiera" eksporta piecniekā. Jaunās sabiedrības – uzņēmuma uzdevums ir nodrošināt esošos un nākamos klientus ar kvalitatīvu produktu un servisu, izvērtējot viņu intereses un kopā attīstot nepieciešamos produktus.¹⁷⁶ Pārējās valstis, kur nodibināti produktu attīstības un tirdzniecības sabiedrības – uzņēmumi ir Lielbritānija, Vācija, Zviedrija, Francija, Itālija, Spānija, Nīderlande, Somija, ASV un Japāna.¹⁷⁷

Viens no nozīmīgākajiem rādītājiem – 2011. gadā "Latvijas Finieris" apgrozīja eksporta miljardo latu kopš akciju sabiedrības dibināšanas 1992. gadā.

Darba autora viedoklis, ka jaunākā un aktuālā informācija, kam jāpievērš uzmanība saistībā ar Latvijas Republikas likumdošanu ir Pievienotās vērtības nodokļa likums, kas stājās spēkā 2013. gada 1. janvārī. Kokmateriālu pavadzīmēs iepriekšējās atsauces „ Likums par PVN, 13.2 pants” vietā jānorāda "nodokļa apgrieztā maksāšana".¹⁷⁸

Produkcija

"Latvijas Finieris" savas produkcijas ražošanai izmanto tikai Eiropas Ekonomiskajā zonā iepirktus kokmateriālus. Bērza saplākšnis ir koksnes pārstrādes produkts, kam piemīt augstas fizikāli mehāniskās īpašības un izcila masas un mehānisko stiprības rādītāju attiecība.

"Latvijas Finieris" klienta vēlmēm atbilstošu bērza saplākšni ražo rūpnīcās "Lignums", "Furniers" un "Verems" un piedāvā šādas saplākšņa apstrādes iespējas:

- ✓ Detaļu piezāģēšana;
- ✓ Detaļu malu apstrāde;
- ✓ Detaļu apstrāde uz programmējamās frēzēšanas-urbšanas iekārtas (CNC);
- ✓ Plātņu apdare ar dažādiem apdares materiāliem (grunti, beici, krāsu vai laku);

¹⁷⁵ Ziņas par AS „Latvijas Finieris”. Pieejams: <http://www.finieris.lv/> (skatīts 7.05.2013.)

¹⁷⁶ Ķirsons M., „Latvijas Finieris nodibina uzņēmumu Turcijā”. Pieejams: <http://www.db.lv/razosana/latvijas-finieris-nodibina-uznemumu-turcija-385425> (skatīts 8.05.2013.)

¹⁷⁷ Ziņas par AS „Latvijas Finieris”. Pieejams: <http://www.finieris.lv/> (skatīts 7.05.2013.)

¹⁷⁸ turpat

- ✓ Plātņu finierēšana, aplīmēšana.¹⁷⁹

Pārējie produkti, kurus ražo sabiedrība – uzņēmums ir:

- ✓ Mēbeles. Funkcionālas un praktiskas mēbeles, ražotas rūpnīcā "Troja" no bērza saplākšņa biroja, sabiedrisko un dzīvojamo telpu aprīkošanai;
- ✓ Šūpuļzirgi. Bērza saplākšņa šūpuļzirgi ir pārbaudīta vērtība. Kopš to ražošanas uzsākšanas ir pārdoti vairāk nekā viens miljons šūpuļzirgu. Gadu gaitā ir izveidota 12 modeļu kolekcija, bet pastāvīgi ir pieejami: "Klasika", "Ojārs" un zirdziņš ar mīksto galvu;
- ✓ Ceļazīmes. Vairāku ES valstu pieredze ir pierādījusi, ka, izmantojot saplākšni, ir iespējams izgatavot ceļa zīmes un ceļa norādes, tostarp pilsētu kartes un reklāmas paneļus (Somijā vairāk nekā 50% no uzstādītajām ceļa zīmēm ir uz saplākšņa pamatnes);
- ✓ Rampas. Saplākšņa rampas ir paredzētas kā individuālai lietošanai, tā arī profesionālu skeitparku aprīkošanai, kuros var rīkot dažādus sporta pasākumus. Tās ir paredzētas aktīvai atpūtai ar skrituļslidām, skrituļdēļiem un BMX velosipēdiem;
- ✓ Kokmateriāli (žāvēti un nežāvēti egles, priedes un lapkoku zāģmateriāli; apdares un grīdas dēļi);
- ✓ Briketes. Kokskaidu briketes ir mūsdienīgs, ekoloģisks un augstvērtīgs kurināmais, kam ir daudz lielāka siltumietilpība nekā malkai, pateicoties lielākam briketes blīvumam un mazajam mitruma procentam. Briketes ražo no augstas kvalitātes bērza skaidām, tās sapresējot;
- ✓ Skaliņi. Ekoloģisks un parocīgs iekurs malkas, kokskaidu brikešu, kokogļu aizdedzināšanai. Lietojams kamīnos, krāsnīs, grilos un ugunskuros.
- ✓ Dažādi izstrādājumi no saplākšņa.

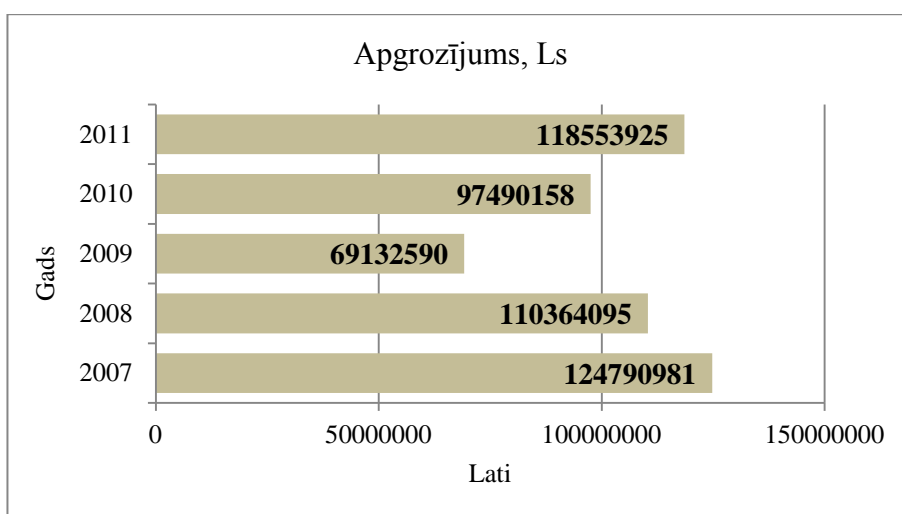
"Latvijas Finiera" struktūrvienība Iekārtu rūpnīca sniedz arī metālapstrādes pakalpojumus:

- ✓ Lielgabarīta detaļu izgatavošana;
- ✓ Apstrāde uz CNC darbagaldiem;
- ✓ Nestandarta tehnoloģisko iekārtu projektēšana, izgatavošana un uzstādīšana;
- ✓ Baļķu padeves un šķirošanas līniju projektēšana, izgatavošana un uzstādīšana;
- ✓ Koksnes blakusproduktu kā arī biomasas padeves transportieru sistēmu projektēšana un izgatavošana.¹⁸⁰

¹⁷⁹ Ziņas par AS „Latvijas Finieris”. Pieejams: <http://www.finieris.lv/> (skatīts 7.05.2013.)

¹⁸⁰ turpat

Darba autors var secināt, ka neskatoties uz Latvijas, kā arī pasaules ekonomiskās krīzes ietekmi, kas bija jūtama 2008. gadā un visspēcīgāk izpaudās 2009.gadā arī sabiedrības – uzņēmuma „Latvijas Finieris” darbībā, sabiedrības apgrozījums pēdējos gados ir pieaudzis, ko var uzskatāmi redzēt 2.3. attēlā.¹⁸¹ Līdz ar to varam pārliecināties, ka sabiedrības – uzņēmuma darbība strauji attīstās. Pēc provizoriskām aplēsēm Latvijas Finieris 2012. gadā kāpinājis saplākšņa ražošanas apjomu par 7% salīdzinājumā ar 2011. gadu. Savukārt sabiedrības – uzņēmuma apgrozījums 2012. gadā palielinājies par 6%, pārsniedzot 126 milj. ls, kas pārsniedz pirmskrīzes apgrozījuma apjomu, kad tas bija 124,79 milj. latu 2007.gadā.¹⁸²

2.3. att. Akciju sabiedrības „Latvijas Finieris” neto apgrozījums no 2007. – 2011. gadam (lati)¹⁸³

Vides politika

Vides aizsardzība ir "Latvijas Finiera" biznesa stratēģijas un plānošanas neatņemama sastāvdaļa. Vides aizsardzības prasības attiecinās uz ražotajiem un jaunizstrādātajiem produktiem, to izejvielām un izejmateriāliem, energo un dabas resursiem, tehnoloģiskajiem procesiem, iekārtām, darba vidi un sniegtajiem pakalpojumiem.

"Latvijas Finieris" apzinās vides aizsardzības svarīgumu un rūpējas par:

- ✓ Dabai draudzīgas, sabiedrībai labvēlīgas un ekonomiski daudzveidīgas mežu pārvaldīšanas sistēmas uzturēšanu;
- ✓ Produkcijas ražošanu no ilgtspējīgi un nenoplicinoši apsaimniekotos mežos legāli iegūtiem kokmateriāliem;

¹⁸¹ AS „Latvijas Finieris” gada pārskati. Pieejams: <https://www.lursoft.lv/>

¹⁸² Ķirsons M., „Latvijas Finieris nodibina uzņēmumu Turcijā”. Pieejams: <http://www.db.lv/razosana/latvijas-finieris-nodibina-uznemumu-turcija-385425> (skatīts 8.05.2013.)

¹⁸³ AS „Latvijas Finieris” gada pārskati. Pieejams: <https://www.lursoft.lv/>

- ✓ Produkcijas ražošanā izmanto ķīmiskās izejvielas, kuras atbilst vides prasības reglamentējošām Eiropas Savienības direktīvam, Latvijas Republikas likumdošanas un sabiedrības – uzņēmuma noteiktajām prasībām;
- ✓ Ražoto produktu un sniegto pakalpojumu atbilstību Eiropas un nacionālajām likumdošanas prasībām, lai nodrošinātu to drošumu un nekaitīgumu lietotājiem;
- ✓ Ražošanas procesu, tehnoloģisko iekārtu un darba vides nepārtrauktu uzlabošanu, mazinot to ietekmi uz cilvēku veselību un pilnvērtīgu dzīvi, kā arī apkārtējo vidi;
- ✓ Izejmateriālu ekonomisku patēriņu un daudzpusīgu ražošanas procesā radušos atlieku tālākās pārstrādes iespēju attīstīšanu;
- ✓ Energoresursu lietderīgu izmantošanu, lai samazinātu energopatēriņu uz produkcijas vienību, kā arī palielinātu no atjaunojamiem resursiem iegūtās enerģijas īpatsvaru.

Sabiedrību – uzņēmumu regulāri pārbauda gan neatkarīgās sertifikācijas institūcijas un valstiskās inspekcijas, gan sadarbības partneri, lai saņemtu apstiprinājumu par "Latvijas Finieris" sistēmu, ražoto produktu un sniegto pakalpojumu atbilstību spēkā esošo Latvijas Republikas, Eiropas Savienības likumu un starptautisko kvalitātes standartu prasībām.¹⁸⁴

Akciju sabiedrība „Latvijas Finieris” 2009.gadā ir saņēmusi SIA „Zaļā josta” apliecību par to, ka „Latvijas Finieris” ir videi draudzīga sabiedrība – uzņēmums un sadarbībā ar SIA „Zaļā josta” veic izlietotā iepakojuma apsaimniekošanu, nodrošinot tā savākšanu, šķirošanu un pārstrādi otrreizējās izejvielās, rūpējoties par apkārtējo vidi. Līdz ar to sabiedrībai ir atļauts izmantot EKO zīmi „Zaļā josta” uz savas produkcijas.¹⁸⁵

2010. gada 26. oktobrī vides ministrs Raimonds Vējonis un "Latvenergo" valdes priekšsēdētājs Uldis Bariss oficiāli pasniedza "Latvijas Finierim" pirmo zaļās enerģijas izmantotāja sertifikātu "Powered by Green", kas apliecina, ka uzņēmums ikdienā izmanto elektroenerģiju, kuras ražošanā vismaz par 70% ir izmantoti atjaunojamie energoresursi, kas nerada oglekļa izmešus. Sertifikāts apstiprina, ka "Latvijas Finieris" ir sociāli atbildīgs uzņēmums, jo rūpējas par apkārtējās vides saudzēšanu, izmantojot zaļo enerģiju. "Powered by Green" zīme tiek novietota uz produkta iepakojuma un produkta izmantotājiem vēsta par uzņēmuma rūpēm videi draudzīgas un ilgtspējīgas darbības nodrošināšanā.

Var konstatēt, ka 2011.gada 25.novembrī sabiedrībai – uzņēmumam „Latvijas Finieris” sertifikācijas institūcija „Vides kvalitāte” izsniedza sertifikātu, kurā atzīts, ka sabiedrības –

¹⁸⁴ Ziņas par AS „Latvijas Finieris”. Pieejams: <http://www.finieris.lv/> (skatīts 7.05.2013.)

¹⁸⁵ turpat

uzņēmuma darbība ir novērtēta un atzīta par atbilstošu. Sertifikāts derīgs līdz 2014.gada 6.septembrim.¹⁸⁶

Ilgspējas politika

„Latvijas Finiera” vīzija ir kļūt par vadošo bērza saplākšņa produktu un saistīto pakalpojumu attīstītāju un piegādātāju pasaulē.

Sabiedrības – uzņēmuma misija – dot iespēju veidot ilgtermiņa attiecības produkcijas pircējiem, meža īpašniekiem, sadarbības partneriem un sabiedrībā – uzņēmumā strādājošajiem.

Akciju sabiedrības „Latvijas Finieris” pārliecība - saplākšņa ražošana joprojām attīstās un pilnveidojas, un tas ir un būs viens no labākajiem un ekonomiski izdevīgākajiem bērza koksnes izmantošanas veidiem.¹⁸⁷

Akciju sabiedrība „Latvijas Finieris” izprot un novērtē apkārtējās vides, sabiedrības un ekonomiskās intereses, kuru sabalansēšana ir ilgspējīgas darbības pamatā. Ilgspējas politika pauž attieksmi pret klientiem, darbiniekiem, sadarbības partneriem, īpašniekiem un sabiedrību kopumā: atbildīgi strādāt, atbildīgi pelnīt un atbildīgi izmantot dabas resursus.

„Latvijas Finiera” ilgspējas pamatprincipi:

- ✓ Rūpēties par apkārtējo vidi, izmantojot videi draudzīgas saimniekošanas metodes;
- ✓ Veicināt dabas resursu ilgspējīgu un efektīvu izmantošanu;
- ✓ Nodrošināt cilvēkiem un videi drošu produktu ražošanu un pakalpojumu sniegšanu;
- ✓ Sekmēt sabiedrības – uzņēmuma veikspēju, attīstot jaunus produktus un saglabājot nemainīgi augstu kvalitātes līmeni;
- ✓ Uzturēt pievilcīgus darba apstākļus, izmaksāt taisnīgu un motivējošu atalgojumu;
- ✓ Attīstīt cilvēcisko potenciālu, cienot talantu un nodrošinot atbilstošu apmācību;
- ✓ Nodrošināt atbildīgu attieksmi informācijas iegūšanā, veidošanā un tālākā izplatīšanā;
- ✓ Respektēt sabiedrības viedokli, iesaistoties dažāda līmeņa sociālajā dialogā;
- ✓ Izglītēt un ieinteresēt sabiedrību par akciju sabiedrību „Latvijas Finieris” un Baltijas jūras reģiona valstumeža nozari;
- ✓ Īstenot konkurētspējīgu uzņēmējdarbību, palielinot akcionāru kapitāla vērtību;

---

¹⁸⁶ Ziņas par AS „Latvijas Finieris”. Pieejams: <http://www.finieris.lv/> (skatīts 7.05.2013.)

¹⁸⁷ turpat

- ✓ Veicināt sabalansētu kapitāla apriti un adekvātu peļņas līmeni koncerna darbībā.¹⁸⁸

Sabiedrības – uzņēmuma vadība noteikusi 3 biznesa principus sekmīgai uzņēmējdarbībai:

- 1) Būt gatavam nepārtraukti mainīties;
- 2) Būt pozitīvi noskaņotam, saprātīgam optimistam;
- 3) Saglabāt stabilitāti attiecībās ar partneriem un īslaicīga izdevīguma dēļ nelēkāt no viena pie otra.¹⁸⁹

Darba autors secina, ka pašlaik Latvijā ir divi saplākšņa ražotāji. Tie ir akciju sabiedrība „Latvijas Finieris” un SIA „Kurzemes finieris”. SIA „Kurzemes Finieris” ir saplākšņa un finiera rūpnīca Kuldīgā, dibināta 2006. gadā.¹⁹⁰

Darba autors pievienojas viedoklim, ka ar laiku saplākšni neizkonkurēs jaunāki un modernāki materiāli un vai Latvijā pietiks bērzu, ja ražošana turpinās augt, pēc padomes priekšsēdētāja Jura Biķa domām lielam satraukumam nav pamata. Splākšni ir iespējams pilnveidot. Jau tagad sabiedrība – uzņēmums ražo produktus, kur starp finieri tiek līmētas plānas metāla loksnes, dažādi sintētiskie un skaņu izolējošie materiāli. Savukārt, lai racionāli izmatotu Baltijas resursus, izveidotas ražotnes Lietuvā un Igaunijā, kur tāpat bērzu netrūkst. Turklāt Latvijā jau 15 gadus eksistē programma, kurā tiek audzēti bērzu stādiņi, iekoptas jaunas audzes. Latvijā ir ap 300 000 ha, tajā skaitā arī nemeliorētās zemes, kur nekad neaudzēs graudus un kas nekopta aizaug. Kā saka padomes priekšsēdētājs J. Biķis, tur būtu īstā vieta bērziem, vienīgi jāprot tos pareizi kopt.¹⁹¹

---

¹⁸⁸ Ziņas par AS „Latvijas Finieris”. Pieejams:

http://www.finieris.lv/docs/file/Ilgtspeja/Politikas/LF_Ilgtspejas_politika_aug_2011_LV.pdf (skatīts 7.05.2013.)

¹⁸⁹ Kļavis A., „Miljonus vērtā meža nezāle”. Pieejams: <http://www.ir.lv/2012/12/12/miljonus-verta-mezu-nezale> (skatīts 7.05.2013.)

¹⁹⁰ Ziņas par SIA „Kurzemes Finieris. Pieejams:”<http://kurzemesfinieris.lv/> (skatīts 7.05.2013.)

¹⁹¹ Kļavis A., „Miljonus vērtā meža nezāle”. Pieejams: <http://www.ir.lv/2012/12/12/miljonus-verta-mezu-nezale> (skatīts 7.05.2013.)

3. AKCIJU SABIEDRĪBAS „LATVIJAS FINIERIS” FINANŠU ANALĪZE

3.1. Bilances un peļņas vai zaudējuma aprēķina horizontālā analīze

Lai noskaidrotu akciju sabiedrības „Latvijas Finieris” finanšu pārskatu rādītāju pārmaiņu tendences un novērtētu sabiedrības – uzņēmuma finansiālo situāciju, darba autors veic bilances un peļņas vai zaudējuma aprēķina horizontālo un vertikālo analīzi, kā arī tiek aprēķināti finanšu analīzes rādītāji. Darba autors uzsver, ka horizontālās analīzes gaitā nosaka pārskatu posteņu relatīvās un absolūtās izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu. Lai tiktu veikti nepieciešamie aprēķini sabiedrības – uzņēmuma finanšu analīzei, tiek izmantoti AS „Latvijas Finieris” gada pārskati par 2007. – 2011. gadu. Izmantotie pārskati ir jaunākā pieejamā informācija, jo AS „Latvijas Finieris” bilances kopsumma pārsniedz 1 milj. latu, neto apgrozījums 2.4 milj. latu un saskaņā ar Gada pārskata likumu sabiedrība iesniedz Valsts ieņēmumu dienestam gada pārskata un zvērināta revidenta ziņojuma norakstu kopā ar paskaidrojumu par to, kad gada pārskats apstiprināts ne vēlāk kā septiņus mēnešus pēc pārskata gada beigām.¹⁹²Bilances un peļņas vai zaudējuma pārskati apskatāmi pielikumā.

3.1.tabula

AS „Latvijas Finieris”bilances aktīva posteņu izmaiņas pēc horizontālās metodes
2008. – 2011.g. (%)¹⁹³

Rādītājs	2008/2007	2009/2008	2010/2009	2011/2010
Koncesijas, patenti, licences, preču zīmes un līdzīgas tiesības	-17.65	-21.47	-27.34	-25.99
NEMATERIĀLIE IEGULDĪJUMI KOPĀ	-17.65	-21.47	-27.34	-25.99
1.Zemes gabali, ēkas, būves un ilggadīgie stādījumi	1.17	6.22	-2.90	0.78
2.Iekārtas un mašīnas	-13.54	37.54	3.36	-1.68
3.Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	-18.79	-17.88	-18.68	12.96
4.Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigto celtniecības	756.92	-67.76	-57.42	-20.95
Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem	-92.53	-68.60	2310.39	-95.72
II. PAMATLĪDZEKĻI KOPĀ	14.85	-2.42	-3.78	-1.80

¹⁹² LR Likums *Gada pārskatu likums*, Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=66461>

¹⁹³ Darba autora veidota tabula pēc izdarītajiem aprēķiniem. Avots: AS „Latvijas Finieris” gada pārskati. Pieejams: <https://www.lursoft.lv/>

1.Līdzdalība radniecīgo uzņēmumu kapitālā	7.45	16.95	-1.70	22.82
2.Aizdevumi radniecīgiem uzņēmumiem	174.92	40.67	-19.90	-100.00
3.Līdzdalība saistīto (asociēto) uzņēmumu kapitālā	0.00	-4.99	0.00	-100.00
5.Pārējie vērtspapīri un ieguldījumi	0.00	0.00	2.31	0.00
6.Pārējie aizdevumi u.c. ilgtermiņa debitori	0.00	0.00	100.00	-88.91
8.Aizdevumi uzņēmumu līdzīpašniekiem un vadībai	548.76	-3.93	15.91	-38.79
V. ILGTERMIŅA FINANSU IEGULDĪJUMI KOPĀ	12.58	18.39	-3.03	14.21
1. ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI (KOPSUMMA)	14.39	1.68	-3.60	1.89
1.Izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli	-35.94	-41.78	59.59	15.10
2.Nepabeigtie ražojumi	-2.02	-35.51	-9.84	68.46
3.Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	113.68	-60.69	-36.90	22.65
4.Nepabeigtie pasūtījumi	-94.41	417.17	227.49	-36.67
5.Avansa maksājumi par precēm	-94.14	47.67	1604.56	-83.66
I. KRĀJUMI KOPĀ	34.14	-54.70	-5.68	20.79
II PĀRDOŠANAI TURĒTIE ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI KOPĀ	100.00	-99.99	-94.08	-100.00
1.Pircēju un pasūtītāju parādi	-62.65	40.86	16.05	16.00
2.Radniecīgo uzņēmumu parādi	143.58	-45.25	-7.65	33.56
4.Citi debitori	-22.16	-36.91	-12.25	49.92
6.Īstermiņa aizdevumi uzņēmuma līdzīpašniekiem un vadībai	76.63	-51.68	91.68	-41.36
7.Nākamo periodu izmaksas	-16.95	-28.72	20.54	4.22
III. DEBITORI KOPĀ	-22.49	-14.73	6.01	22.94
3.Pārējie vērtspapīri un līdzdalība kapitālos	0.00	100.00	602.70	-100.00
IV. ĪSTERMIŅA FINANŠU IEGULDĪJUMI (VĒRTSPAPĪRI UN LĪDZDALĪBA KAPITĀLOS KOPĀ)	0.00	100.00	602.70	-100.00
V. NAUDA (KOPĀ)	-53.68	-55.71	485.20	37.88
2. APGROZĀMIE LĪDZEKĻI (KOPSUMMA)	4.36	-42.11	25.71	11.73
AKTĪVA BILANCE	11.84	-8.73	0.81	3.74

3.1.tabulā redzamas AS „Latvijas Finiera” aktīva posteņu izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem. Darba autors pēc tabulas 3.1. datiem var pateikt, ka analizējamās sabiedrības – uzņēmuma pārskatu periodos ir notikušas dažādas izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu.

Bilances aktīva horizontālā analīze norāda, ka 2008. gadā sabiedrības kopējā bilances aktīva summa palielinājās par 15 624 515.00 latiem salīdzinot ar 2007. gadu. Vislielākā ietekme šim palielinājumam skaidrojama ar pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigto celtniecības objektu izmaksu būtisku pieaugumu par 756.92 % un ilgtermiņa aizdevumu sabiedrības – uzņēmuma līdzīpašniekiem un vadībai pieaugumu par 548.76 %. Jāpiebilst, ka tieši 2008. gadā „Latvijas Finieris” investēja savas darbības paplašināšanā un kvalitātes uzlabošanā. 2009. gadā bilances aktīvu summa samazinājās par 12 879 916.00 latiem, salīdzinot ar 2008. gadu. Tas izskaidrojams ar strauju pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigto celtniecības objektu izmaksu, avansa maksājumu par precēm un pārdošanai turēto ilgtermiņa ieguldījumu samazinājumu, kas attiecīgi samazinājās par 67.76 %, par 68.60 % un 99.99 %. 2010. gadā redzams aktīva summas neliels pieaugums par 1 093 899.00 latiem un tendence šai summai pieaugt saglabājās arī 2011. gadā, kad aktīva summa pieauga par 5 081 524.00 latiem. Aktīvu pieaugumu 2010. gadā būtiski ietekmēja naudas līdzekļu, avansa maksājumu par pamatlīdzekļiem un avansa maksājumu par precēm pieaugums, attiecīgi par 2 863 683.00, par 993 306.00 latiem un 103 735.00 latiem.

2008. gada bilances aktīva summas palielinājumu ietekmēja pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigto celtniecības izmaksu un gatavo ražojumu un preču ļoti straujš pieaugums. Tas liecina par to, ka „Latvijas Finieris” 2008. gadā investēja lielas naudas summas ražošanas modernizācijā un jaudu palielināšanā, kā arī jaunu produktu attīstībā un darba efektivitātes paaugstināšanā. Autors secina, ka tieši 2008. gadā akciju sabiedrība investējusi vislielākās naudas summas „Latvijas Finiera” darbībā analizējamo gadu periodā.

Analizējamā periodā vēl būtiskas izmaiņas procentuāli, neskaitot jau iepriekš minētās, ir notikušas īstermiņa finanšu ieguldījumos, jo 2009. gadā šī posteņa pieaugums bija 100 %, 2010. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo periodu, summa pieauga par 602.70 %, savukārt jau 2011. gadā šī summa samazinājās par 100 %, t.i., īstermiņa finanšu ieguldījumi netiek veikti.

Debitoru parādi 2008. gadā samazinājās par 3 560 451.00 latiem, bet 2009. gadā par 1 807 380.00 latiem. Diemžēl šī posteņa samazināšanās turpmāk nenotiek, jo 2010. gadā debitoru parādi pieauga par 6.01 % un turpināja pieaugt arī 2011. gadā par 22.94 %, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem. Autors secina, ka debitoru parādu pieauguma tendence norāda, ka sabiedrības – uzņēmuma vadībai ir jāvērs uzmanību debitoru parādu administrēšanai.

Naudas līdzekļi AS „Latvijas Finieris” 2010. gadā, pēc iepriekšējos periodos samazināšanās, pieauga par 485.20 %. 2011. gadā nauda sabiedrībā palielinās, bet ne tik strauji kā iepriekš – pieaugums par 37.88 %. Pēc autora domām, naudas līdzekļu pieaugums liecina par iespējami veikto akciju sabiedrības aizņēmumu pieaugumu vai nav tikušas izmaksātas dividendes akcionāriem pēdējo gadu laikā.

**AS „Latvijas Finieris” bilances pasīva posteņu izmaiņas pēc horizontālās metodes
2008. – 2011.g. (%)¹⁹⁴**

Rādītājs	2008/2007	2009/2008	2010/2009	2011/2010
1.Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls)	0.00	0.00	0.00	-11.55
3.Ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve	-0.57	-0.01	-0.02	0.00
d) pārējās rezerves.	17.39	3.09	-26.66	22.97
4. REZERVES KOPĀ	17.39	3.09	-26.66	22.97
b) pārskata gada nesadalītā peļņa.	-58.03	-352.96	-213.34	47.08
1. PAŠU KAPITĀLS (KOPSUMMA)	0.76	-7.83	5.79	3.37
3.Citi uzkrājumi	0.00	0.00	100.00	6941.97
2. UZKRĀJUMI (KOPSUMMA)	0.00	0.00	100.00	6941.97
3.Aizņēmumi no kredītiestādēm	108.58	-12.44	-14.21	-16.57
4.Citi aizņēmumi	0.00	0.00	100.00	183.57
8.Parādi radniecīgiem uzņēmumiem	0.00	0.00	0.00	100.00
11.Pārējie kreditori	-100.00	100.00	-5.54	-100.00
12.Nākamo periodu ieņēmumi	-13.67	-15.84	694.85	419.40
Atliktā nodokļa saistības	-0.57	-0.01	-0.02	0.00
I. ILGTERMIŅA KREDITORI KOPĀ	71.95	-8.21	-9.72	-8.76
3.Aizņēmumi no kredītiestādēm	22.81	1.20	-42.76	0.00
4.Citi aizņēmumi	-0.18	30.49	19.23	43.01
5.No pircējiem saņemtie avansi	-86.56	-83.80	253.99	-16.48
6.Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	-20.32	-33.15	40.56	13.57
8.Parādi radniecīgiem uzņēmumiem	49.56	-15.95	45.08	46.04
10.Nodokļi un sociālās nodrošināšanas maksājumi	-41.69	-58.78	42.37	61.66
11.Pārējie kreditori	-49.54	-23.80	9.22	57.52
12.Nākamo periodu ieņēmumi	0.00	0.00	305.03	411.71
14.Neizmaksātās iepriekšējo gadu dividendes	44.13	17.53	42.16	3.68
15.Uzkrātās saistības	-0.37	-62.59	44.93	92.46
II. ĪSTERMIŅA KREDITORI KOPĀ	-6.88	-14.62	-2.33	29.95
3. KREDITORI (KOPSUMMA)	36.33	-10.19	-7.55	3.24
PASĪVA BILANCE	11.84	-8.73	0.81	3.74

Bilances pasīva posteņu izmaiņas no 2008. līdz 2011. gadam parādītas 3.2. tabulā.

¹⁹⁴ Darba autora veidota tabula pēc izdarītajiem aprēķiniem. Avots: AS „Latvijas Finieris” gada pārskati. Pieejams: <https://www.lursoft.lv/>

2008.gadā pašu kapitāls pieauga par 694.70 tūkst. latiem, bet 2009.gadā tas samazinājās par 7 169.98. tūkst.latiem pārskata perioda zaudējumu dēļ. 2010. gadā pašu kapitāls pieauga par 5.79 % un 2011. gadā par 3.37 %, salīdzinot ar iepriekšējo periodu un abos periodos sabiedrība gadu noslēda ar peļņu.

No 2007. līdz 2009. gadam AS „Latvijas Finieris” netika veidoti uzkrājumi, līdz ar to 2010. gadā uzkrājumu summa pieauga par 100 % un bija 8 202.00 lati. Uzkrājumu sabiedrība veidoja arī 2011. gadā un to apjoms bija 577.58 tūkst. lati, kas ir par 569.38 tūkst. latu vairāk nekā 2010. gadā.

Analizējamā periodā pēc 71.95 % ilgtermiņa kreditoru summas pieauguma 2008. gadā, nākamajos gados vērojama šī posteņa tendence samazināties. Ja ilgtermiņa kreditoru summa akciju sabiedrībai 2008. gadā bija 38 733.72 tūkstoši, tad 2011. gadā summa samazinājās līdz 29 283.63 tūkst. latu. Sabiedrības – uzņēmuma aizņemtās summas no kredītiestādēm pēc 2009. gadā ciestajiem zaudējumiem samazinājās. Tomēr, domājot un plānojot par turpāko sabiedrības attīstību, „Latvijas Finieris” 2010. un 2011. gados ņēma ilgtermiņa aizņēmumus ārpus kredītiestādēm – citi akciju sabiedrības aizņēmumi 2009.gadā pieauga 100 %, jo 2008. gadā tie netika ņemti un 2010. gadā bija 183.57 % liels pieaugums, salīdzinot ar iepriekšējo gadu.

Analizējot īstermiņa kreditorus, līdz 2010. gadam vērojama kopējās summas samazināšanās katru gadu uz no pircējiem saņemto avansu un nodokļu un valsts sociālo apdrošināšanas obligāto maksājumu samazināšanās rēķina. Pieaugums pret iepriekšējo gadu vērojams tikai pēdējā periodā, proti, 2011. gadā summas pieaugums bija 29.95 % pret iepriekšējo gadu.

Īstermiņa aizņēmumi no kredītiestādēm sabiedrībai visbūtiskākās izmaiņas vērojamas tieši 2010. gadā, kad posteņa summa samazinājās par 2 913. 69 tūkst. latu.

No pircējiem saņemtie avansi AS „Latvijas Finieris” samazinājās gan 2008. gadā (86.56 %), gan 2009. gadā (83.80 %) salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ko var izskaidrot ar ekonomiskās krīzes ietekmi ne tikai „Latvijas Finiera”, bet arī daudzu citu sabiedrību – uzņēmumu darbībā. Situācija uzlabojās 2010. gadā, jo saņemto avansu summa pieauga par 31.70 tūkst. latiem, savukārt atkal 2011. gadā vērojama summas samazināšanās par 16.48 %, t.i., par 7.28 tūkst. latu.

Darba autors secina, ka kopumā ilgtermiņu un īstermiņu kreditoru summa 2008.gadā pret 2007. gadu pieauga par 36.33 %, bet 2011. gadā pret iepriekšējo gadu pieauga par 3.24 %. Vidus periodā rādītāji samazinājās, jo 2009. gadā kreditoru kopsumma samazinājās par 5 709.94 tūkst. latiem, bet 2010. gadā par 3799. 90 tūkst. latiem.

AS „Latvijas Finieris” bilances horizontālās analīzes rezultātā, autors secina, ka visbūtiskākās izmaiņas bilances aktīvu struktūrā ir pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigto celtniecības objektu izmaksu un ilgtermiņa aizdevumu sabiedrības – uzņēmuma līdzīpašniekiem un vadībai posteņos. Savukārt nozīmīgākās izmaiņas bilances pasīva struktūrā vērojamas pārskata gada nesadalītās peļņas un aizņēmumi no kredītiestādēm posteņos.

3.3.tabula

**AS „Latvijas Finieris” peļņas vai zaudējuma posteņu izmaiņas pēc horizontālās metodes
2008. – 2011.g. (%)¹⁹⁵**

Rādītājs	2008/2007	2009/2008	2010/2009	2011/2010
1. Neto apgrozījums	-11.56	-37.36	41.02	21.61
2. Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	-7.79	-34.73	22.12	23.63
3. Bruto peļņa vai zaudējumi (no apgrozījuma)	-30.43	-54.77	221.89	14.27
4. Pārdošanas izmaksas	-12.50	-23.88	32.30	0.57
5. Administrācijas izmaksas	15.92	-27.39	9.76	17.39
Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darbības ieņēmumi	1326.37	-86.38	-75.19	236.25
Pārējās uzņēmuma saimnieciskās darbības izmaksas	-3.43	137.15	-35.58	17.33
7. Ieņēmumi no līdzdalības meitas un saistīto uzņēmumu kapitālos	242.15	5.30	-72.25	170.66
8. Ieņēmumi no vērtspapīriem un aizdevumiem, kas veidojuši ilgtermiņa ieguldījumu	1926.59	-57.69	-42.35	-3.23
9. Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	-12.40	526.15	92.10	-27.95
10. Ilgtermiņa finansu ieguldījumu un īstermiņa vērtspapīru vērtības norakstīšana	-92.15	58645.44	40.94	-99.92
11. Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	54.27	-13.81	-4.27	-7.90
12. Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem	-57.25	-328.53	119.57	45.86
15. Peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem	-57.25	-328.53	119.57	45.86
17. Pārējie nodokļi	-43.66	-11.62	11.89	-0.02
19. Pārskata perioda peļņa vai zaudējumi pēc nodokļiem (tīrie ieņēmumi)	-58.03	-352.96	113.34	47.08

¹⁹⁵ Darba autora veidota tabula pēc izdarītajiem aprēķiniem. Avots: AS „Latvijas Finieris” gada pārskati. Pieejams: <https://www.lursoft.lv/>

No 2007. – 2011. gadam peļņas vai zaudējuma aprēķina posteņu izmaiņas AS „Latvijas Finierim” aplūkojamas 3.3. tabulā.

Pirmajos divos periodos no 3.3. tabulas datiem redzams, ka neto apgrozījums samazinājās, 2008. gadā par 11.56 %, bet 2009. gadā par 37.36 %. Ja 2008. gadā apgrozījuma samazinājums bija 14 426. 89 tūkst. latu, tad 2009. gadā šī summa bija visai ievērojama, proti, 41 231. 51 tūkst. latu. Apgrozījuma samazinājumu sabiedrībā – uzņēmumā iespaidoja pieprasījuma pēc precēm samazinājums, galvenokārt no ārvalstu pasūtītājiem, jo pārdotās produkcijas apjoms 2009. gadā bija par 31 tūkst. m³ mazāks kā 2007. gadā.

AS „Latvijas Finiera” darbība sāka atjaunoties 2010. gadā, kad produkcijas ražošanas apjomi palielinājās un apgrozījums pieauga par 28 357. 57 tūkst. latiem. Sabiedrības – uzņēmuma izaugsme turpinās arī 2011. gadā – neto apgrozījums pieaug par 21 063. 77 tūkst. latiem un ir 118 553 925.00 latu, kas jau pārsniedz 2008. gada apgrozījuma līmeni. Tāda pati tendence vērojama arī pārdotās produkcijas ražošanas izmaksu postenī. Līdz ar to bruto peļņa vai zaudējumi 2008. gadā samazinājās par 30.43 %, bet 2009. gadā par 54.77 %, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Par 14 508. 70 tūkst. latiem 2010. gadā un 3 002. 67 tūkst. latiem 2011. gadā redzamas bruto peļņas vai zaudējumu posteņa pieaugums.

Būtiskas izmaiņas vērojamas ilgtermiņa finašu ieguldījumu un vērtspapīru vērtības norakstīšanas postenī. 2008. gada samazinājums bija 92.15 %, savukārt 2009. gadā ļoti straujš pieaugums par 58645.44 % un posteņa summa bija 373. 621 tūkst. latu. Arī 2010. gadā summa pieaug par 40.94 %, bet 2011. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo, postenis sasmazinājās par 99.92 %.

Sabiedrības – uzņēmuma procentu maksājumu un tamlīdzīgu izmaksu postenis palielinājās par 54.27 % 2008. gadā, salīdzinot ar 2007. gadu un tā summa sastādīja 2 147. 74 tūkst. latu. „Latvijas Finiera” procentu maksājumu pieaugums skaidrojams ar sabiedrības kreditoru pieaugumu 2008. gadā. Līdz 2008. gadam darbība strauji attīstījās, pieauga ražošanas apjomi, kā arī tika veiktas ievērojamas investīcijas gan savā, gan meitas sabiedrību attīstībā – tika ņemti aizņēmumi no kredītiestādēm. Turpmākajos gados vērojams procentu maksājumu un tamlīdzīgu izmaksu samazināšanās. 2009. gadā samazināšanās ir par 13.81 %, bet 2010. un 2011. gadā tā nav tik strauja – kritums attiecīgi par 4.27 % un 7.90 %.

Saistībā ar AS „Latvijas Finiera” peļņas vai zaudējumu aprēķina posteņu izmaiņām, 2008. gadā pārskata perioda peļņa vai zaudējumi pēc nodokļiem (tīrie ieņēmumi) samazinājās par 58.03%, pret 2007. gadu. Vislielākais kritums bija 2009. gadā – 352.96 %, kad sabiedrības – uzņēmums cieta zaudējumus 5 728. 48 tūkst. latu apmērā. 2010. gadā vērojams pieaugums par 113.34 %, bet 2011. gadā pieaugums bija 47.08 % un abus gadus sabiedrība – uzņēmums noslēdza ar 6 492. 66 tūkst. un 9 549. 69 tūkst. latu lielu peļņu.

Darba autors secina, ka 2009. gadā AS „Latvijas Finieris” cieta zaudējumus, globālās ekonomiskās krīzes ietekmes dēļ. Savukārt jau 2010. gadā sabiedrība – uzņēmums guva peļņu, veicot daļēju tirgus pārstrukturizāciju, izmainot produktu grozu atbilstoši tirgus prasībām un piesaistot jaunus klientus. 2011. gada rādītāji sabiedrībā – uzņēmumā iezīmē stabilitāti. Sabiedrība – uzņēmums sasniedza 118.55 miljonu latu apgrozījumu un pārdeva 208 000 kubikmetru produkcijas, kas ir attiecīgi par 22% un 6% vairāk nekā 2010. gadā.

3.2. Bilances un peļņas vai zaudējuma aprēķina vertikālā analīze

3.4.tabula

AS „Latvijas Finieris” bilances aktīva struktūra
2008. – 2011.g. (%)¹⁹⁶

Rādītājs	2008	2009	2010	2011
Koncesijas, patenti, licences, preču zīmes un līdzīgas tiesības	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
NEMATERIĀLIE IEGULDĪJUMI KOPĀ	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
1.Zemes gabali, ēkas, būves un ilggadīgie stādījumi	29.50%	34.34%	33.07%	32.13%
2.Iekārtas un mašīnas	16.31%	24.58%	25.20%	23.88%
3.Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	2.03%	1.83%	1.47%	1.60%
4.Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigto celtniecības	13.30%	4.70%	1.98%	1.51%
Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem	0.09%	0.03%	0.76%	0.03%
II. PAMATLĪDZEKĻI KOPĀ	61.24%	65.47%	62.49%	59.15%
1.Līdzdalība radniecīgo sabiedrību – uzņēmumu kapitālā	13.89%	17.80%	17.35%	20.54%
2.Aizdevumi radniecīgām sabiedrībām – uzņēmumiem	1.01%	1.55%	1.23%	0.00%
3.Līdzdalība saistīto (asociēto) sabiedrību – uzņēmumu kapitālā	0.02%	0.02%	0.02%	0.00%
5.Pārējie vērtspapīri un ieguldījumi	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
6.Pārējie aizdevumi u.c. ilgtermiņa debitori	0.00%	0.00%	0.01%	0.00%
8.Aizdevumi sabiedrību – uzņēmumu līdzīpašniekiem un vadībai	0.09%	0.09%	0.11%	0.06%
V. ILGTERMIŅA FINANSU IEGULDĪJUMI KOPĀ	15.00%	19.46%	18.72%	20.61%

¹⁹⁶ Darba autora veidota tabula pēc izdarītajiem aprēķiniem. Avots: AS „Latvijas Finieris” gada pārskati. Pieejams: <https://www.lursoft.lv/>

1. ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI (KOPSUMMA)	76.24%	84.93%	81.21%	79.76%
1.Izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli	2.71%	1.73%	2.73%	3.03%
2.Nepabeigtie ražojumi	0.95%	0.67%	0.60%	0.97%
3.Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	9.61%	4.14%	2.59%	3.06%
4.Nepabeigtie pasūtījumi	0.01%	0.05%	0.16%	0.10%
5.Avansa maksājumi par precēm	0.00%	0.00%	0.08%	0.01%
I. KRĀJUMI KOPĀ	13.28%	6.59%	6.16%	7.18%
II PĀRDOŠANAI TURĒTIE ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI KOPĀ	1.27%	0.00%	0.00%	0.00%
1.Pircēju un pasūtītāju parādi	2.83%	4.37%	5.03%	5.62%
2.Radniecīgo sabiedro;ību – uzņēmumu parādi	4.42%	2.65%	2.43%	3.13%
4.Citi debitori	0.85%	0.59%	0.51%	0.74%
6.Īstermiņa aizdevumi sabiedrības – uzņēmuma līdzīpašniekiem un vadībai	0.02%	0.01%	0.02%	0.01%
7.Nākamo periodu izmaksas	0.18%	0.14%	0.17%	0.17%
III. DEBITORI KOPĀ	8.31%	7.77%	8.17%	9.68%
3.Pārējie vērspapīri un līdzdalība kapitālos	0.00%	0.27%	1.91%	0.00%
IV. ĪSTERMIŅA FINANŠU IEGULDĪJUMI (VĒRTSPAPĪRI UN LĪDZDALĪBA KAPITĀLOS KOPĀ)	0.00%	0.27%	1.91%	0.00%
V. NAUDA (KOPĀ)	0.90%	0.44%	2.54%	3.38%
2. APGROZĀMIE LĪDZEKĻI (KOPSUMMA)	23.76%	15.07%	18.79%	20.24%
AKTĪVA BILANCE	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%

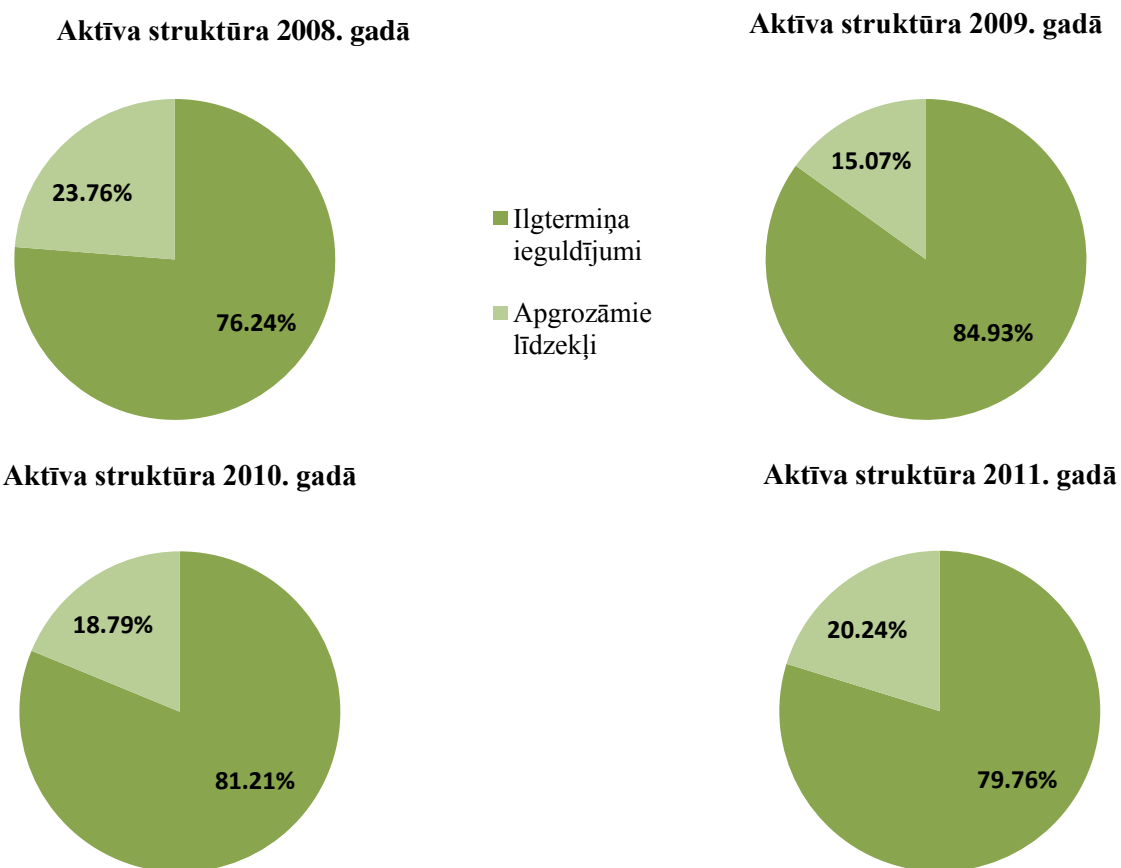
Darba autors, analizējot AS „Latvijas Finieris” aktīva struktūru no 2008. līdz 2011. gadam, kas parādīta 3.4. tabulā, var spriest, ka ilgtermiņa ieguldījumu lielāko daļu veido pamatlīdzekļi visu gadu periodā. Visaugstākais pamatlīdzekļu īpatsvars aktīvos bija 2009. gadā 65.47%, bet viszemākais 2011. gadā – 59.15%. Pamatlīdzekļu īpatsvara pieaugums 2009. gadā veidojas sabiedrības – uzņēmuma attīstības rezultātā, jo, domājot par kvalitatīvākas produkcijas ražošanu, modernizāciju un saplākšņa ražošanas jaudas palielināšanu, „Latvijas Finieris” iegulda līdzekļus jaunu iekārtu iegādei. Iekārtu un mašīnu īpatsvars 2009. gadā bija 24.58%, kas ir par 8.27% punktiem augstāks par iepriekšējo gadu. Visaugstākais pamatlīdzekļu īpatsvara līmenis ir 2010. gadā – 25.20%

Darba autors var secināt, ilgtermiņa finanšu ieguldījumu īpatsvars svārstās. 2008. gadā tas bija 15.00%, 2009. gadā palielinājās līdz 19.46%, 2010. gadā samazinājās līdz 18.72%, bet 2011. gadā atkal palielinājās līdz 20.61% no bilances īpatsvara.

Apgrozāmo līdzekļu īpatsvara līmenis no 23.76 % 2008. gadā samazinās līdz 15.07 % 2009. gadā. Šī līmeņa samazināšanās skaidrojama ar krājumu un debitoru īpatsvara samazināšanos 2009. gadā. Gatavie ražojumi un preces pārdošanai īpatsvars 2009. Gadā samazinājās par 5.47% punktiem, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, jo pieprasītās produkcijas apjoms samazinājās. Apgrozāmo līdzekļu īpatsvaram pēdējos divos gados ir tendence pieaugt un 2011. gadā tie ir 20.24%, kas norāda uz produkcijas ražošanas apjoma pieaugumu.

Var secināt, ka naudas īpatsvars 2009. gadā AS „Latvijas Finieris” bija ļoti nenozīmīgs, proti, 0.90 %. Turpmākajos gados sabiedrības – uzņēmuma naudas līdzekļi palielinās un 2011. gadā to īpatsvars veido 3.38 % no aktīva kopsummas. Naudas līdzekļu palielinājums norāda uz sabiedrības likviditātes pieaugumu.

Lai aktīva struktūra būtu uzskatāmi redzama, darba autors attēloja to grafiski 3.1.attēlā.

3.1. att. AS „Latvijas Finieris” aktīva struktūra 2008. - 2011. gadam¹⁹⁷

¹⁹⁷ Darba autora veidots attēls pēc izdarītajiem aprēķiniem. Avots: AS „Latvijas Finieris” gada pārskati. Pieejams: <https://www.lursoft.lv/>

AS „Latvijas Finieris” bilances pasīva struktūra

2008. – 2011.g. (%)¹⁹⁸

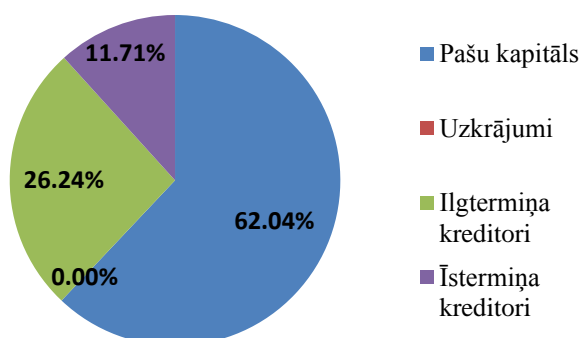
Rādītājs	2008	2009	2010	2011
1.Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls)	27.48%	30.11%	29.86%	25.46%
3.Ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve	14.96%	16.39%	16.25%	15.67%
d) pārējās rezerves.	18.07%	20.41%	14.85%	17.60%
4. REZERVES KOPĀ	18.07%	20.41%	14.85%	17.60%
b) pārskata gada nesadalītā peļņa.	1.53%	-4.25%	4.78%	6.78%
1. PAŠU KAPITĀLS (KOPSUMMA)	62.04%	62.65%	65.75%	65.51%
3.Citi uzkrājumi	0.00%	0.00%	0.01%	0.41%
2. UZKRĀJUMI (KOPSUMMA)	0.00%	0.00%	0.01%	0.41%
3.Aizņēmumi no kredītiestādēm	21.24%	20.37%	17.33%	13.94%
4.Citi aizņēmumi	0.00%	0.00%	0.24%	0.65%
8.Parādi radniecīgām sabiedrībām – uzņēmumiem	0.00%	0.00%	0.00%	0.28%
11.Pārējie kreditori	0.00%	0.54%	0.50%	0.00%
12.Nākamo periodu ieņēmumi	0.02%	0.02%	0.14%	0.68%
Atliktā nodokļa saistības	4.99%	5.46%	5.42%	5.22%
I. ILGTERMIŅA KREDITORI KOPĀ	26.24%	26.39%	23.63%	20.78%
3.Aizņēmumi no kredītiestādēm	4.56%	5.06%	2.87%	2.77%
4.Citi aizņēmumi	1.36%	1.94%	2.29%	3.16%
5.No pircējiem saņemtie avansi	0.05%	0.01%	0.03%	0.03%
6.Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	2.28%	1.67%	2.33%	2.55%
8.Parādi radniecīgām sabiedrībām – uzņēmumiem	1.08%	0.99%	1.43%	2.01%
10.Nodokļi un sociālās nodrošināšanas maksājumi	0.72%	0.32%	0.46%	0.71%
11.Pārējie kreditori	0.65%	0.54%	0.58%	0.89%
12.Nākamo periodu ieņēmumi	0.00%	0.00%	0.01%	0.06%
14.Neizmaksātās iepriekšējo gadu dividendes	0.01%	0.01%	0.01%	0.01%
15.Uzkrātās saistības	1.02%	0.42%	0.60%	1.11%
II. ĪSTERMIŅA KREDITORI KOPĀ	11.71%	10.96%	10.62%	13.30%
3. KREDITORI (KOPSUMMA)	37.96%	37.35%	34.25%	34.08%
PASĪVA BILANCE	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%

¹⁹⁸ Darba autora veidota tabula pēc izdarītajiem aprēķiniem. Avots: AS „Latvijas Finieris” gada pārskati. Pieejams: <https://www.lursoft.lv/>

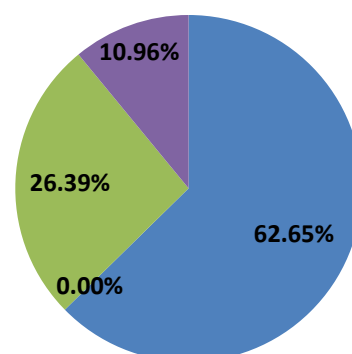
AS „Latvijas Finieris” pašu kapitāls 2008. gadā sastādīja 62.04% no pasīvu kopsūmmas. Nākamajos divos gados īpatsvars nedaudz pieauga un 2009. gadā tas bija 62.65%, bet 2010. gadā 65.75%. 2011. gadā īpatsvars nedaudz samazinājās un bija 65.51%. Pēdējā gada īpatsvara samazinājumu ietekmēja pamatkapitāla samazinājums, jo tā īpatsvars 2011.gadā, salīdzinot ar 2010. gadu, samazinājās par 4.40 % punktiem.

AS „Latvijas Finieris” pasīva struktūra par katru analizējamo gadu uzskatāmi parādīta 3.2. attēlā.

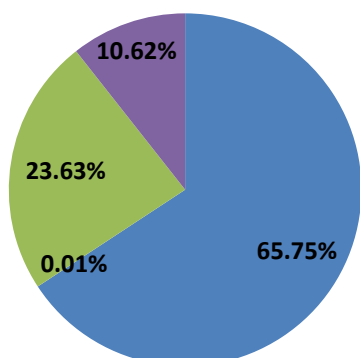
Pasīva struktūra 2008.gadā

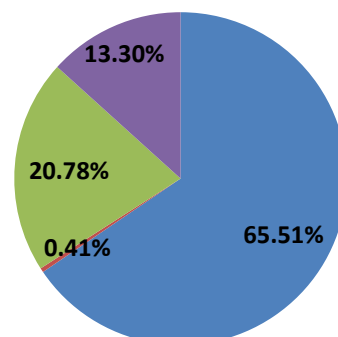
Pasīva struktūra 2009.gadā

Pasīva struktūra 2010.gadā

Pasīva struktūra 2011.gadā

3.2.att. AS „Latvijas Finieris” aktīva struktūra 2008. - 2011. gadam¹⁹⁹

Darba autors secina, ka uzkrājumi sastāda ļoti nelielu daļu no pasīva kopsūmmas. 2010. gadā tie sastāda 0.01% un 2011. gadā 0.41%, to summas attiecīgi bija 8.202 tūkst. lati un 577.58 tūkst. lati. 2008. gadā un 2009. gadā sabiedrība – uzņēmums neveidoja citus uzkrājumus.

Ilgtermiņa kreditoru īpatsvars analizējamā perioda laikā kopumā samazinās. ja 2008. gadā šis postenis sastādīja 26.24% no pasīvu kopsūmmas, tad 2011. gadā tie bija 20.78%. Šo

¹⁹⁹ Darba autora veidots attēls pēc izdarītajiem aprēķiniem. Avots: AS „Latvijas Finieris” gada pārskati. Pieejams: <https://www.lursoft.lv/>

samazinājumu būtībā ietekmēja sabiedrības aizņēmumu no kredītiestādēm ņemšana. 2008.gadā šie aizņēmumi sastādīja 21.24% no pasīvu kopsummas, bet līdz 2011. gadam šī posteņa īpatsvars samazinājās par 7.29 % punktiem un veidoja 13.94%.

Sabiedrības – uzņēmuma īstermiņa kreditoru summas sastāda mazāku daļu no kopējās pasīva summas nekā ilgtermiņa kreditori. 2008. gadā to īpatsvars veidoja 11.71 %. 2009. un 2010. gadā postenim bija tendence samazināties, attiecīgi to īpatsvars veidoja 10.96 % un 10.62 %. Ņemot vērā to, ka 2011. gadā parādu piegādātājiem un darbuņēmējiem, kā arī radniecīgām sabiedrībām – uzņēmumiem un citu sabiedrības aizņēmumu īpatsvars pieauga, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, īstermiņa kreditoru īpatsvars par 2.68 % punktiem un veidoja 13.30% no pasīva kopsummas.

3.6.tabula

AS „Latvijas Finieris” peļņas vai zaudējuma aprēķina struktūra
2008. – 2011.g. (%)²⁰⁰

Rādītājs	2008	2009	2010	2011
1.Neto apgrozījums	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
2.Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	86.90%	90.54%	78.41%	79.71%
3.Bruto peļņa vai zaudējumi (no apgrozījuma)	13.10%	9.46%	21.59%	20.29%
4.Pārdošanas izmaksas	7.88%	9.57%	8.98%	7.43%
5.Administrācijas izmaksas	3.70%	4.29%	3.34%	3.23%
Pārējie sabiedrības – uzņēmuma saimnieciskās darbības ieņēmumi	2.72%	0.59%	0.10%	0.29%
Pārējās sabiedrības – uzņēmuma saimnieciskās darbības izmaksas	0.44%	1.65%	0.75%	0.73%
7.Ieņēmumi no līdzdalības meitas un saistīto sabiedrību – uzņēmumu kapitālos	0.05%	0.08%	0.02%	0.04%
8.Ieņēmumi no vērtspapīriem un aizdevumiem, kas veidojuši ilgtermiņa ieguldījumu	0.27%	0.18%	0.07%	0.06%
9.Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	0.04%	0.36%	0.49%	0.29%
10.Ilgtermiņa finansu ieguldījumu un īstermiņa vērtspapīru vērtības norakstīšana	0.00%	0.54%	0.54%	0.00%
11.Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	1.95%	2.68%	1.82%	1.38%
12.Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem	2.21%	-8.06%	6.84%	8.20%
15.Peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem	2.21%	-8.06%	6.84%	8.20%

²⁰⁰ Darba autora veidota tabula pēc izdarītajiem aprēķiniem. Avots: AS „Latvijas Finieris” gada pārskati. Pieejams: <https://www.lursoft.lv/>

17.Pārējie nodokļi	0.16%	0.22%	0.18%	0.15%
19.Pārskata perioda peļņa vai zaudējumi pēc nodokļiem (tīrie ieņēmumi)	2.05%	-8.29%	6.66%	8.06%

Lai noskaidrotu AS „Latvijas Finieris” peļņas vai zaudējuma aprēķina posteņu īpatsvaru, posteņu summas ir attiecinātas pret neto apgrozījumu.

Darba autors, analizējot peļņas vai zaudējuma aprēķina struktūru, darba autors secina, ka lielāko daļu sastāda pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas, līdz ar to pārējo posteņu īpatsvars ir maznozīmīgs. Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksu īpatsvars pret neto apgrozījumu 2008. gadā bija 86.90 %, kas 2009. gadā pieauga par 3.64 % punktiem un veidoja 90.54 %. 2010. gadā un 2011. gada izmaksu īpatsvars procentuāli ir ļoti līdzīgs.

Bruto peļņas īpatsvars samazinājās 2009. gadā, 2010.gadā pieauga, bet 2011. gadā atkal nedaudz samazinājās un veidoja 20.29 % no neto apgrozījuma. Pieaugums saistīts ar sabiedrības neto apgrozījuma palielināšanos un ražošanas izmaksu īpatsvara samazinājumu.

Visu pārējo sabiedrības izmaksu, izņemot pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas, īpatsvars 2009. gadā pieaug. Kā piemēru var minēt „Latvijas Finiera” pārdošanas izmaksas, kuru īpatsvars 2009. gadā pieauga par 1.70 % punktiem un kopā veidoja 9.57%, kā arī administrācijas izmaksu īpatsvars palielinājās par 0.59 procentpunktiem.

Akciju sabiedrības nodokļu īpatsvars visu gadu periodā vislielākais bija 2009. gadā un veidoja 0.22 %, savukārt vismazākais tas bija 2011. gadā – 0.15 %.

Autors secina, ka pozitīva iezīme ir vērojama pārskata perioda peļņas vai zaudējumu pēc nodokļiem postenī 2010. gadā un 2011. gadā, jo tā īpatsvars pieauga un 2011. gadā veidoja 8.06 %.

3.3. Sabiedrības – uzņēmuma finanšu analīzes rādītāju aprēķins un analīze

Lai pilnīgāk varētu izprast, vērtēt un pamatot AS „Latvijas Finieris” dažādu ekonomisko rādītāju savstarpējās noviržu pārmaiņas, ietekmi un sakarības, darba autors veica finanšu analīzes rādītāju aprēķinu. Šādā veidā ir iespējams salīdzināt sabiedrības – uzņēmuma finansiālo stāvokli ar iepriekšējo periodu rādītājiem.

Likviditātes rādītāji

AS „Latvijas Finieris” likviditātes rādītāji redzami 3.7.tabulā. Kopējās likviditātes koeficients no 2008.gadam - 2011. gadam AS „Latvijas Finieris” iekļaujas optimālajā robežā, kas ir 1-2. Tas nozīmē, ka sabiedrībai – uzņēmumam kopumā ir labi organizēts sagādes

process, kā arī nav problēmu ar īstermiņa saistību segšanu. 2008. gadā rādītājs nedaudz pārsniedza optimālo līmeni, kas var liecināt par sabiedrības – uzņēmuma nepietiekamu īstermiņa kredītu izmantošanu vai par daudz kapitāla šajā gadā ir ieguldīts apgrozāmo līdzekļu posteņos.

3.7.tabula

AS „Latvijas Finieris” likviditātes rādītāji
2008.g. – 2011.g. (%)²⁰¹

Rādītājs	2008	2009	2010	2011
Kopējās likviditātes koeficients (L1)	2.03	1.38	1.77	1.52
Starpseguma likviditātes koeficients (L2)	0.88	0.76	1.17	0.97
Absolūtās likviditātes koeficients (L3)	0.08	0.07	0.42	0.25

Likviditātes starpseguma koeficienta optimālais līmenis ir 0,8-1. AS „Latvijas Finieris” rādītājs ir nevienmērīgs. Tas izpildās 2008. un 2011.gados. Savukārt 2009.gadā koeficients ir nedaudz par zemu, kas skaidrojams ar naudas līdzekļu un nākamo periodu izmaksu samazinājumu. 2010.gadā rādītājs, pārsniedz optimālo līmeni un ir 1.17, jo šajā periodā samazinājās īstermiņa saistības.

Absolūtās likviditātes koeficients 2008.gadā, 2009.gadā ir zem optimālās robežas, kas ir 0,20-0,25. Tas izskaidrojams ar samērā lielu īstermiņa saistību apjomu un to, ka 2008.gadā sabiedrībai nebija īstermiņa vērtspapīri, savukārt 2009.gadā, neskatoties uz īstermiņa vērtspapīru straujo pieaugumu, naudas līdzekļi samazinājās, kas rādītāju noturēja zem optimālā līmeņa. 2010.gadā koeficients pārsniedz optimālo līmeni, kas liecina par nelielām problēmām īstermiņa saistību segšanā un tikai 2011.gadā rādītājs ir apmierinošs. Tomēr kopumā šis rādītājs nav vērtējams negatīvi, zinot to, ka akciju sabiedrībai ir daudz krājumu.

3.8.tabula

AS „Latvijas Finieris” darba kapitāls un tā salīdzinošie rādītāji
2008. – 2011.g.(LVL, %)²⁰²

Rādītājs	2008	2009	2010	2011
Darba kapitāls	17775619.00	5537254.00	11099142.00	9774522.00
Darba kapitāls pret neto apgrozījumu	16.11%	8.01%	11.38%	8.24%
Darba kapitāls pret apgrozāmajiem līdzekļiem	50.69%	27.28%	43.49%	34.28%

²⁰¹ Darba autora veidota tabula pēc izdarītajiem aprēķiniem. Avots: AS „Latvijas Finieris” gada pārskati.

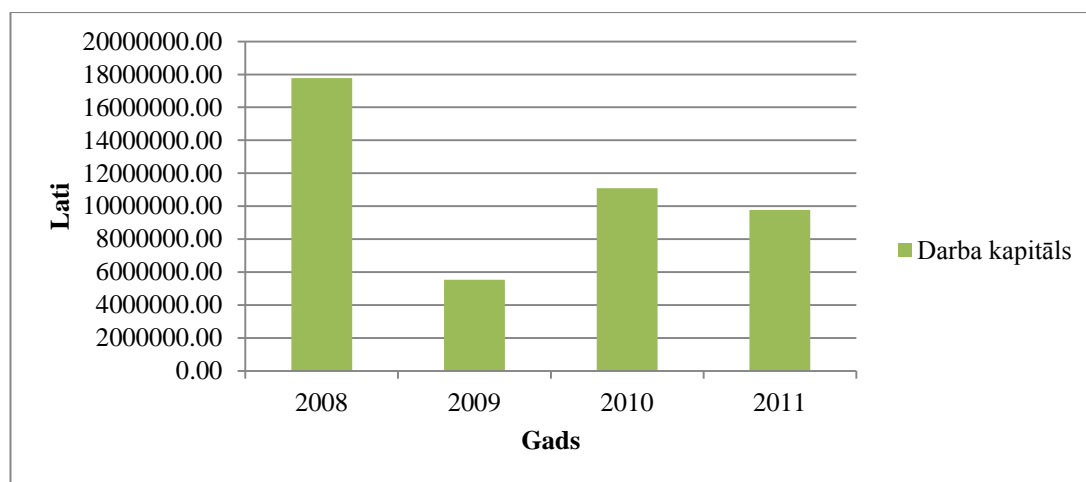
Pieejams: <https://www.lursoft.lv/>

²⁰² Darba autora veidota tabula pēc izdarītajiem aprēķiniem. Avots: AS „Latvijas Finieris” gada pārskati.

Pieejams: <https://www.lursoft.lv/>

Darba autors 3.8.tabulā parādīta sabiedrības – uzņēmuma darba kapitālu un tā salīdzinošos rādītājus no 2008. gada līdz 2011. gadam.

Darba autors atgādina, ka darba kapitāls parāda, kāda apgrozāmo līdzekļu daļa paliek sabiedrības – uzņēmuma rīcībā pēc īstermiņu saistību segšanas. Darba kapitāls 2009.gadā, salīdzinot ar 2008.gadu samazinājās par 12238365.00 latiem (3.3.attēls), kas saistīts ar apgrozāmo līdzekļu samazināšanos, ko būtiski ietekmēja radniecīgo sabiedrību – uzņēmumu parādu un naudas līdzekļu postenis – 2009.gadā radniecīgo sabiedrību – uzņēmumu parādi saruka par 2953947.00 latiem, bet naudas līdzekļi par 742475.00 latiem. Tā kā no 2008. gada – 2011. gadam ir apgrozāmo līdzekļu pārsvars pār īstermiņa saistībām, tas nozīmē to, ka sabiedrībai – uzņēmumam pietiek līdzekļu savu īstermiņa saistību segšanai, kā arī liecina par līdzekļu esamību sabiedrības – uzņēmuma darbības paplašināšanai, kas ir pozitīvs faktors potenciālo investoru piesaistei.

3.3.att. Darba kapitāla apjoms AS „Latvijas Finieris” no 2008. – 2011.gadam (lati)²⁰³

Darba kapitāla pret neto apgrozījumu attiecības vēlamais līmenis ir 10 – 15%. Vienīgi 2010.gadā šī attiecība ir normas robežās, kas ir 11.38%. 2009. gadā un 2011. gadā rādītājs ir zem optimālā līmeņa, kas saistīts ar neto apgrozījuma izmaiņām un īstermiņa saistību pieaugumu 2011.gadā. Savukārt 2008.gadā tas nedaudz pārsniedz vēlamo līmeni.

Darba kapitāla attiecības pret apgrozāmajiem līdzekļiem ieteicamais lielums ir 50 % – 60%. Šis rādītājs AS „Latvijas Finieris” iekļaujas ieteicamajā līmenī tikai 2008.gadā, kas liecina par darba kapitāla pieauguma tempiem un sabiedrības – uzņēmuma maksātspējas palielināšanos. Turpmākajos gados rādītājs ir par zemu, kas skaidrojams ar darba kapitāla izmaiņām un apgrozāmo līdzekļu samazināšanos sabiedrībā.

²⁰³ Darba autora veidots attēls pēc izdarītajiem aprēķiniem. Avots: AS „Latvijas Finieris” gada pārskati. Pieejams: <https://www.lursoft.lv/>

Rentabilitātes rādītāji

3.9.tabula

AS „Latvijas Finieris” rentabilitātes rādītāji 2008. – 2011.g.(%)²⁰⁴

Rādītājs	2008	2009	2010	2011
Realizācijas rentabilitāte	2.05	-8.29	6.66	8.06
Operatīvās darbības rentabilitāte	4.16	-5.39	8.65	9.58
Bruto peļņas rentabilitāte	13.10	9.46	21.59	20.29
Aktīvu rentabilitāte	1.53	-4.25	4.78	6.78
Kopkapitāla rentabilitāte	2.99	-2.88	6.08	7.94
Pašu kapitāla rentabilitāte	2.47	-6.79	7.27	10.35

3.9. tabulā parādīti rentabilitātes rādītāju aprēķina rezultāti.

Realizācijas rentabilitāte 2008. gadā bija 2.05 %, bet 2009.gadā negatīva – 8.29%, kas izskaidrojams ar to, ka 2009. gadu AS „Latvijas Finieris” noslēdza ar zaudējumiem, kā arī neto apgrozījums samazinājās par 41 231 505.00 latiem, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Rādītājs manāmi uzlabojās 2010.gadā un turpināja augt līdz 8.06 % 2011.gadā.

Tādas pašas tendences kā realizācijas rentabilitātei vērojamas arī operatīvās darbības rentabilitātei. 2010.gadā rādītājs pieaudzis par 14.04 procentpunktiem, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, sasniedzot 8.65 % un turpināja augt līdz 9.58 % 2011.gadā. Bruto peļņas rentabilitāte 2009.gadā samazinājās par 3.64 procentpunktiem, savukārt 2010.gadā tā pieauga par 12.13 procentpunktiem.

Aktīvu rentabilitāte bija negatīva 2009.gadā, t.i., -4.25%, kas liecina par neefektīvu aktīvu izmantošanu. Savukārt 2010.gadā rādītājs pieauga aptuveni 2 reizes un turpināja pieaugt arī 2011.gadā līdz 6.78 %.

Kopkapitāla rentabilitāte 2009.gadā ir ar negatīvu skaitli -2.88%, kas uzrāda neefektīvu kapitāla izmantošanu. Situācija mainās jau nākošajos gados (2010., 2011.g.) un kapitāls tiek izmantot arvien efektīvāk.

Pašu kapitāla rentabilitāte uzrāda, cik peļņas iegūst sabiedrības – uzņēmuma īpašnieki uz vienu pašu kapitāla vienību. Veicot aprēķinus, šis rādītāj 2009.gadā bija negatīvs -6.79%, kas norāda uz uzņēmuma zaudējumiem šajā periodā. Visaugstākais rādījums sasniegts 2011. gadā 10.35 % un tas nozīmē, ka sabiedrība uz vienu pašu kapitāla latu ieguva 0.104 latu lielu peļņu.

²⁰⁴ Darba autora veidota tabula pēc izdarītajiem aprēķiniem. Avots: AS „Latvijas Finieris” gada pārskati. Pieejams: <https://www.lursoft.lv/>

Iepriekš minēto komerciālās, ekonomiskās un finansiālās rentabilitātes rādītāju tendences ir vienādas. Rādītāju samazinājumu 2009. gadā iespaidoja ekonomiskās krīzes ietekme ne tikai Latvijā, bet arī pasaulē, kad pieprasījums pēc AS „Latvijas Finieris” ražotās produkcijas samazinājās. Zema akciju sabiedrības darbības rentabilitāte norāda, ka sabiedrības investīciju pašfinansēšanās spēja tika ierobežota – 2008. gadā un arī 2009. gadā netika veidoti uzkrājumi, kas liecina par vadības līdz galam neapdomātu rīcību laikā, kad „Latvijas Finiera” darbība bija veiksmīga, jo tad sabiedrībai – uzņēmumam palielinājās nepieciešamība finansēt aizņēmumus, kas paaugstināja finanšu izmaksas. Rādītāju uzlabošanas galvenokārt sekmēja neto apgrozījuma pieaugums, kas turpināja augt arī 2011.gadā līdz 118 553 925.00 latiem, kā arī samazinājās sabiedrības – uzņēmuma saimnieciskās darbības izmaksas.

Lai tiktu uzlabota AS „Latvijas Finieris” rentabilitātesabiedrībai – uzņēmumam, autors iesaka samazināt izmaksas, paaugstināt cenas produkcijai, pievienojot jaunu pievienoto vērtību, kā arī intensīvāk strādāt ar tirgu.

Efektivitātes rādītāji

3.10.tabula

AS „Latvijas Finieris”aprites koeficienti
2008. – 2011.g.(koefic., dienas)²⁰⁵

Rādītājs	2008	2009	2010	2011
Aktīvu aprites koeficients	0.75	0.51	0.72	0.84
Aktīvu aprites cikls (dienas)	488.18	711.33	508.51	433.81
Pamatlīdzekļu aprīte	1.22	0.78	1.15	1.42
Apgrozāmo līdzekļu aprites koeficients	3.15	3.41	3.82	4.16
Apgrozāmo līdzekļu aprites cikls (dienas)	115.98	107.18	95.54	87.78
Krājumu aprites koeficients	5.63	7.79	11.64	11.72
Krājumu aprites cikls (dienas)	64.81	46.86	31.35	31.14

AS „Latvijas Finieris” aprites koeficienti redzami 3.10. tabulā.

Aktīvu aprites koeficients parāda aktīvu aprites ātrumu. Darba autors secina, ka visilgākais aktīvu aprites periods bija 2009. gadā, kad sabiedrības aktīvi veica pilnu apriti 0.51 reizi (711.33 dienas). 2008. gadā un 2010. gadā rādītājs ir ļoti līdzīgs, jo aprites cikls 2010. gadā ir par 20.34 dienām ilgāks kā 2008. gadā. Koeficienta augstākais rādītājs „Latvijas Finierī” bija 2011. gadā 0.84, no kā arī izriet, ka aktīvu aprīte sabiedrībā šajā gadā bija 433.81 diena – aktīvu izmantošana kļuva intensīvāka.

²⁰⁵ Darba autora veidota tabula pēc izdarītajiem aprēķiniem. Avots: AS „Latvijas Finieris” gada pārskati. Pieejams: <https://www.lursoft.lv/>

Pamatlīdzekļu aprites rādītāju tendence ir analogiska iepriekšējam rādītājam, kad koeficients samazinājās 2009. gadā un 2011. gadā, rādītājam palielinoties, pārsniedz 2008.gada līmeni un aprite noris 1.42 reizes.

Apgrozāmie līdzekļu aprites koeficients no 2008. – 2011. gadam pakāpeniski palielinās no 3.15 līdz 4.16. Var secināt, ka visstraujākais pieaugums vērojams 2010.gadā, kad apgrozāmo līdzekļu aprite samazinājās par 11.64 dienām, salīdzinot ar 2009.gadu. Samazinoties aprites periodam, kapitāla iesaldēšanas periods apgrozāmajos līdzekļos sabiedrībā līdz ar to ir īsāks. Darba autors secina, ka apgrozāmo līdzekļu aprite ir kļuvusi ātrāka un to izmantošanas efektivitāte AS „Latvijas Finieris” katru gadu pieaug, kas vērtējams pozitīvi.

Krājumu aprites koeficients rāda, ar kādu ātrumu krājumi tiek pārvērsti naudas formā. Šis koeficients akciju sabiedrībā četru gadu periodā palielinājies aptuveni divas reizes – no 5.63 2008. gadā līdz 11.72 2011. gadā. No tā izriet, ka krājumu aprite dienās ir samazinājusies no 64.81 līdz 31.14 dienām. Šie rādītāji norāda uz pozitīvu iezīmi – intensīvāku krājumu apriti sabiedrībā – uzņēmumā, saražoto preču realizācija noris aizvien ātrāk.

3.11.tabula

**AS „Latvijas Finieris” debitoru un kreditoru aprites koeficienti
2008. – 2011.g.(koefic., dienas)²⁰⁶**

Rādītājs	2008	2009	2010	2011
Debitoru aprites koeficients	8.99	6.61	8.79	8.69
Debitoru aprites cikls (dienas)	40.58	55.24	41.53	41.99
Kreditoru aprites koeficients	1.71	1.24	1.64	1.97
Kreditoru aprites cikls (dienas)	213.22	293.40	222.10	185.47

3.11. tabulā redzmi debitoru un kreditoru aprites koeficienti no 2008. – 2011. gadam.

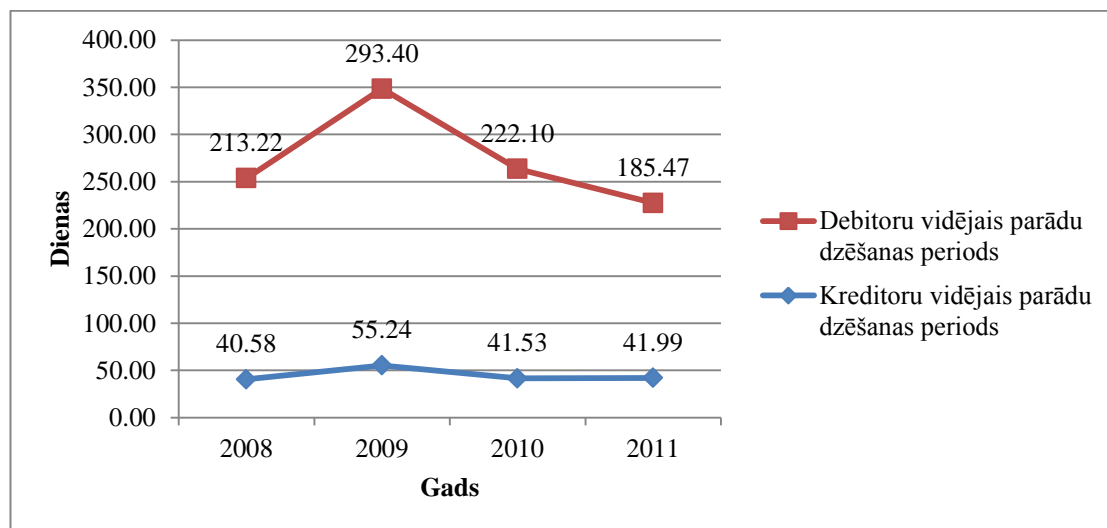
Debitoru aprites rādītāji uzrāda, cik ilgā periodā debitori norēķinās ar sabiedrību – uzņēmumu. Pēc veiktajiem aprēķiniem var secināt, kavisilgāk debitoru parādi naudas līdzekļos pārvērtušies 2009.gadā, kad aprites koeficients bija 6.61.AS „Latvijas Finieris” vidēji šajā gadā naudu par pārdoto produkciju iekasējis 55.24 dienu laikā. 2008. gadā, 2010. gadā un 2011.gadā situācija ir līdzīga un labāka kā 2009. gadā, kad debitori vidēji norēķinājušies ar sabiedrību – uzņēmumu no 40.58 līdz 41.99 dienām.

Kreditoru aprites koeficients uzrāda nepieciešamās aprites sabiedrībai – uzņēmumam, lai varētu nomaksāt savus rēķinus. Situācija AS „Latvijas Finieris” bijusi svārstīga un visu gadu periodos. Kreditoru aprite 2008. gadā bija 213.22 dienas, kas 2009. gadā pieauga līdz

²⁰⁶ Darba autora veidota tabula pēc izdarītajiem aprēķiniem. Avots: AS „Latvijas Finieris” gada pārskati. Pieejams: <https://www.lursoft.lv/>

394.40 dienām. Darba autors norāda, ka tas liecina par sabiedrības – uzņēmuma kavēšanos savu saistību kārtošanā. Turpmākajos gados situācija nedaudz uzlabojas un 2011. gadā „Latvijas Finieris” spēj segt savas saistības 185.47 dienās.

Salīdzinot AS „Latvijas Finieris” debitoru un kreditoru aprites periodus, vērojama pozitīva iezīme, jo katru gadu debitoru iekasēšanas periods ir vairākas reizes mazāks kā kreditoru atmaksāšanas periods. Debitoru un kreditoru parādu aprites periodu attiecība redzama 3.3. attēlā.

3.4. att. Debitoru un kreditoru parādu dzēšanas periodu dinamika no 2008. – 2011. gadam (dienas)²⁰⁷

Kreditoru aprites periods dienās 2008. gadā bija par 172.64 dienām lielāks nekā pircēju parādu iekasēšanas ilgums attiecīgajā gadā, 2009. gadā par 238.16 dienām, 2010. gadā par 180.58 un 2011. gadā nekā pircēju parādu iekasēšanas ilgums tajā pašā gadā. Tas norāda, ka AS „Latvijas Finieris” laikus saņem naudu, lai varētu ar to rīkoties un ieguldīt tālākā saimnieciskajā darbībā un laikus norēķināties par savām saistībām.

²⁰⁷ Darba autora veidots attēls pēc izdarītajiem aprēķiniem. Avots: AS „Latvijas Finieris” gada pārskati. Pieejams: <https://www.lursoft.lv/>

Maksājspējas rādītāji

3.12.tabula

AS „Latvijas Finieris” maksājspējas koeficienti 2008. – 2011.g.(koef.)²⁰⁸

Rādītājs	2008	2009	2010	2011
Finansiālās atkarības koeficients	0.34	0.34	0.37	0.38
Finansiālās neatkarības koeficients	0.66	0.66	0.63	0.62
Finansiālās autonomijas koeficients	0.52	0.52	0.60	0.61
Maksājamo procentu seguma koeficients	6.96	4.76	-2.01	2.14

Maksājspējas rādītāji raksturo AS „Latvijas Finieris” ilgtermiņa maksāspēju un finansiālo stabilitāti. Finansiālās atkarības koeficients 2008. gadā un 2009. gadā bija 0.34, bet 2010. gadā tas palielinājās līdz 0.37 un nedaudz pieauga 2011.gadā līdz 0.38. Jo rādītājs zemāks, jo labprātāk kreditori izsniedz sabiedrībai kredītu. Ņemot vērā to, ka normālais līmenis šim rādītājam ir ap 0.4 – 0.8, autors secina, ka akciju sabiedrībai nav problēmu ar aizņemtā kapitāla atmaksāšanu.

Finansiālās neatkarības koeficients 2008. un 2009. gadā bija vienāds – 0.66. Darba autors secina, ka turpmākajos gados rādītājs nedaudz samazinās – 2010. gadā līdz 0.63 un 2011. gadā līdz 0.62. Visu gadu laikā finansiālās neatkarības koeficients pārsniedz finansiālās atkarības koeficientus, kas nozīmē, ka sabiedrības – uzņēmuma pašu kapitāls pārsniedz saistību apjomu, ko ietekmēja „Latvijas Finiera” aizņēmumu samazināšanās. Autors secina, ka investoru un kreditoru skatījumā rādītājs no 2008. – 2011. gadam ir apmierinošā līmenī (apmēram 60 %) un tas raksturo stabilu finansiālo situāciju.

Tāpat kā iepriekšējie divi maksājspējas koeficienti, arī finansiālās autonomijas koeficients 2008., 2009. gadā bija nemainīgs, proti, 0.52. Tā kā vēlams rādītāja līmenis ir no 0.5 – 1.00, darba autors var secināt, ka akciju sabiedrība nav pilnībā atkarīga no ārējiem aizņēmumiem. Koeficienta līmenis 2010. un 2011. gadā pieaug, sasniedzot 0.61 pēdējā gadā, kas liecina par sabiedrības – uzņēmuma darbības apjomu paplašināšanos uz aizņemtā kapitāla piesaistīšanas rēķina.

²⁰⁸ Darba autora veidota tabula pēc izdarītajiem aprēķiniem. Avots: AS „Latvijas Finieris” gada pārskati. Pieejams: <https://www.lursoft.lv/>

SECINĀJUMI UN PRIEKŠLIKUMI

Izstrādājot bakalaura darbu un veicot akciju sabiedrības „Latvijas Finieris” finanšu pārskatu analīzi un sabiedrības – uzņēmuma finansiālā stāvokļa novērtēšanu no iegūtajiem rezultātiem, darba autors izdarīja secinājumus un izstrādāja priekšlikumus.

Secinājumi

1. Finanšu analīzes mērķis ir vērtēt sabiedrības – uzņēmuma pašreizējo finansiālo stāvokli salīdzinājumā ar iepriekšējiem periodiem, vērtēt sabiedrībai – uzņēmumam vēlamos un reālos attīstības tempus, meklēt, atrast un izvērtēt jaunus finansēšanas avotus.
2. Pārskatu analīzei vislielākā vērtība ir tad, ja ir iespēja salīdzināt rādītājus par ilgāku laika posmu un tā noteikt sabiedrības – uzņēmuma attīstības tendences, lai varētu redzēt, vai sabiedrības – uzņēmuma attīstība ir pozitīva vai negatīva.
3. Finanšu pārskatus analīzē pēc šādām plašāk pazīstamām metodēm: horizontālā un vertikālā analīze, attīstības tendenču analīze, pārskatu lasīšana, finanšu koeficientu analīze un faktoru analīze.
4. Galvenie soļi finanšu rādītāju analīzē ir sekojoši: identificēt kam un kādam mērķim finanšu analīze un tās interpretācija ir nepieciešama, izvēlēties atbilstošos rādītājus un aprēķināts tos un interpretēt un novērtēt rezultātus.
5. Akciju sabiedrības “Latvijas Finiera” pamatdarbība ir bērze saplākšņa ražošana, pārdošana, produktu attīstība un saistīto pakalpojumu sniegšana klientiem. Latvija ir lielākais saplākšņa ražotājs Austrumeiropā.
6. Akciju sabiedrība „Latvijas Finieris” ir koncerns, kura sastāvā ietilpst 18 meitas sabiedrības – uzņēmumi, no kuriem septiņi atrodas Latvijā, bet 11 ārpus tās. Akciju sabiedrība eksportē aptuveni 95% no saražotā saplākšņa un šobrīd „Latvijas Finiera” produkcija tiek pārdota vairāk nekā 50 valstīs.
7. AS „Latvijas Finieris” pēdējo 5 gadu laikā investējis vairāk nekā 100 miljonus eiro, kas veicinājis sabiedrības – uzņēmuma izaugsmi un attīstību.
8. AS „Latvijas Finieris” 2008. gadā investēja vislielākās naudas summas analizējamo gadu periodā. Līdzekļi tika ieguldīti ražošanas modernizācijā un jaudu palielināšanā, kā arī jaunu produktu attīstībā un darba efektivitātes paaugstināšanā.
9. Būtiskākās izmaiņas bilances aktīvu struktūrā no 2008. – 2011. gadam ir pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigto celtniecības objektu izmaksu un ilgtermiņa aizdevumu sabiedrības – uzņēmuma līdzīpašniekiem un vadībai posteņos.

10. Nozīmīgākās izmaiņas bilances pasīva struktūrā vērojamas pārskata gada nesadalītās peļņas un aizņēmumi no kredītiestādēm posteņos.
11. 2009. gadā ekonomiskās krīzes ietekmē AS „Latvijas Finieris” gadu noslēdza ar zaudējumiem 5 728. 48 tūkst. latu apmērā.
12. 2010. gadā sabiedrība – uzņēmums guva peļņu, veicot daļēju tirgus pārstrukturizāciju, izmainot produktu grozu atbilstoši tirgus prasībām un piesaistot jaunus klientus, bet 2011. gada rādītāji sabiedrībā – uzņēmumā iezīmē stabilitāti.
13. No 2008. līdz 2011. gadam vislielāko īpatsvaru bilances aktīva struktūrā veido ilgtermiņa ieguldījumi, kura sastāva lielāko daļu veido pamatlīdzekļi. Pamatlīdzekļu īpatsvara pieaugums 2009. gadā veidojas sabiedrības – uzņēmuma attīstības rezultātā, jo, domājot par kvalitatīvākas produkcijas ražošanu, modernizāciju un saplākšņa ražošanas jaudas palielināšanu, „Latvijas Finieris” iegulda līdzekļus jaunu iekārtu iegādei.
14. Peļņas vai zaudējuma aprēķina struktūras lielāko daļu sastāda pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas, līdz ar to pārējo posteņu īpatsvars ir maznozīmīgs.
15. AS „Latvijas Finieris” likviditātes rādītāji nedaudz pasliktinājās 2009.gadā, bet turpmākajos gados sabiedrības maksātspēja uzlabojās.
16. Tā kā no 2008. – 2011. gadam ir apgrozāmo līdzekļu pārsvars pār īstermiņa saistībām, tas nozīmē to, ka sabiedrībai – uzņēmumam pietiek līdzekļu savu īstermiņa saistību segšanai, kā arī liecina par līdzekļu esamību sabiedrības – uzņēmuma darbības paplašināšanai, kas ir pozitīvs faktors potenciālo investoru piesaistei.
17. Rentabilitātes rādītāji 2009. gadā samazinājās, ko iespaidoja pieprasījuma pēc AS „Latvijas Finieris” ražotās produkcijas samazinājums. Rādītāju uzlabošanas galvenokārt sekmēja neto apgrozījuma pieaugums.
18. 2008. gadā un 2009. gadā netika veidoti uzkrājumi, līdz ar to sabiedrības investīciju pašfinansēšanās spēja tika ierobežota.
19. Efektivitātes rādītāji 2011. gadā norāda uz akciju sabiedrības aktīvu izmantošanas efektivitātes pieaugumu, pēc iepriekšējo gadu samazināšanās.
20. „Latvijas Finiera” debitori visilgāk norēķinājās ar savām saistībām 2009.gadā, līdz ar to akciju sabiedrības kreditoru dzēšanas periods arī šajā gadā bija visilgākais.

Priekšlikumi

1. Lai tiktu uzlabota AS „Latvijas Finieris” rentabilitāte, darba autors iesaka sabiedrības vadībai pēc iespējas samazināt izmaksas, paaugstināt cenas sabiedrības ražotai produkcijai, pievienojot jaunu pievienoto vērtību, piemēram, no finiera atgriezumiem ražot virtuves piederumus, bērnu rotaļlietas.
2. Pēc autora domām, „Latvijas Finiera” vadībai nepieciešams veidot uzkrājumus arī periodos, kad darbības rezultāti ir ļoti augsti, jo tad sabiedrībai – uzņēmumam palielinās nepieciešamība finansēt savus aizņēmumus, kas paaugstina finanšu izmaksas.
3. Debitoru parādu aprites paātrināšanai sabiedrības vadībai jāveic savlaicīga līgumu noslēgšana par gatavās produkcijas nosūtīšanu, norēķinu dokumentu iesniegšanu bankā, lai ātrāk tiktu saņemta samaksa, kā arī ieteicams samazināt norēķina termiņus vai piedāvāt klientiem atlaides, piemēram, skonto atlaides.
4. AS „Latvijas Finieris” vadībai darbības izaugsmei ietaicams pilnveidot esošo produkciju, attīstot arvien jaunus produktus un saglabāt augstu kvalitātes līmeni produkcijai un tās piegādei, piemēram, iestrādāt produkcijā jaunus materiālus, kas ļautu bērzei saplāksni izmantot daudzpusīgāk.
5. Pārdodot saražoto produkciju, AS „Latvijas Finiera” vadībai būtu jāseko līdzi, lai produkcija tiktu pārdota pa tiešo tās patērētājam, lai nebūtu situācija, kad Latvijas produkciju pārdod tālāk citas valstis, piemēram, Vācija – zem sava vārda ar daudz augstāku pievienoto vērtību.
6. Lai AS „Latvijas Finieris” neto apgrozījums turpinātu pieaugt, darba autors sabiedrības vadībai iesaka intensīvāk strādāt ar iekšējo un ārējo tirgu (Baltijas, Eiropas u.c.).

IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI

1. LR Likums *Gada pārskatu likums*. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=66461> (skatīts 24.04.2013.)
2. LR MK noteikumi Nr. 585 *Noteikumi par grāmatvedības kārtošānu un organizāciju*. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=80418> (skatīts 24.04.2013.)
3. **Atrill P.** *Financial Management for Decision Makers*. Fourth edition, Harlow: Pearson/Prentice Hall, 2006, 580 p.
4. **Bednarskis L., Paupa V., Vaikulis J.** *Finansu pārskatu analīze*. Rīga, Latvijas Universitāte, 1994. 103 lpp.
5. **Birgham E.F., Houston J.F.** *Fundamentals of financial management*. Australia; Mason, OH : South-Western/Cengage Learning, 2009. 564 p.
6. **Brovkina J., Skudra S.** *Finiera ražošanā izmantojamās bērzu koksnes hidrotermiskās apstrādes modeļa izstrāde*. RTU zinātnisko rakstu sērija: Materiālzinātne un lietišķā ķīmija, 22.sēj., 64.-67.lpp.
7. **Diderihs H.** *Uzņēmuma ekonomika*. Rīga, Zinātne, 2000. 515 lpp.
8. **Dūdele A., Korsaka T.** *Finansu vadības pamati*. Rīga, Banku augstskola, 2001. 99lpp.
9. **Hofs K.G.** *Biznesa ekonomika*. Rīga, Jāņa Rozes apgāds, 2002. 560 lpp.
10. **Kālis I.** *Finansu menedžments*. Rīga, Latvijas Universitāte, 2004. 190 lpp.
11. **Ludboržs A.** *Apgrūzāmā kapitāla vadīšana nelielos uzņēmumos*. Rīga, Lietišķās informācijas dienests, 2007. 288 lpp.
12. **Paupa V., Šneidere R.** *Uzdevumu krājums finanšu analīzē*. Rīga, Baltimoras konsultāciju centrs, 2008. 46 lpp.
13. **Rurāne M.** *Finanšu menedžments*. Rīga, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 2006. 383 lpp.
14. **Rurāne M.** *Finansu pārvaldība*. Rīga, Latvijas izglītības fonds, 2001. 281lpp
15. **Saksonova S.** *Uzņēmuma finanšu vadības praktiskās metodes*. Rīga, Merkūrijs LAT, 2006. 225 lpp.
16. **Schall L.D., Haley C.W.** *Introduction to financial management*. Sixth edition. New York: McGraw-Hill, Inc., 1991. 894 lpp
17. **Šneidere R.** *Finanšu analīzes metožu vēsturiskā attīstība un to pielietojums uzņēmuma maksātspējas prognozēšanai*. Rīga: LU raksti 2004. 677. sēj. 403.– 412.lpp.
18. **Zariņa V., Strēle I.** *Finanšu plānošana uzņēmumā*. Rīga, Lietišķās informācijas dienests, 2009. 106 lpp.

19. AS „Latvijas Finieris” 2007., 2008., 2009., 2010., 2011. gadu pārskati. Pieejams:
<https://www.lursoft.lv/>
20. **Kļavis A.** *Miljonus vērtā meža nezāle*. Pieejams:
<http://www.ir.lv/2012/12/12/miljonus-verta-mezu-nezale> (skatīts 7.05.2013.)
21. **Ķirsons M.** *Latvijas Finieris nodibina uzņēmumu Turcijā*. Pieejams:
<http://www.db.lv/razosana/latvijas-finieris-nodibina-uznemumu-turcija-385425>
(skatīts 8.05.2013.)
22. Ziņas par AS „Latvijas Finieris”. Pieejams: <http://www.finieris.lv/> (skatīts 7.05.2013.)
23. Ziņas par SIA „Kurzemes Finieris”. Pieejams: <http://kurzemesfinieris.lv/> (skatīts 7.05.2013)

PIELIKUMI

1. pielikums

AS „Latvijas Finieris” bilances aktīvs 2007. – 2011. gadam

Rādītājs	2007	2008	2009	2010	2011
Koncesijas, patenti, licences, preču zīmes un līdzīgas tiesības	3603	2967	2330	1693	1253
NEMATERIĀLIE IEGULDĪJUMI KOPĀ	3603	2967	2330	1693	1253
1.Zemes gabali, ēkas, būves un ilggadīgie stādījumi	43048578	43550408	46259801	44918417	45267416
2.Iekārtas un mašīnas	27846217	24076476	33114748	34226149	33649887
3.Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	3688011	2994925	2459564	2000083	2259243
4.Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigto celtniecības	2291079	19632690	6329088	2695189	2130509
Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem	1832104	136902	42993	1036299	44372
II. PAMATLĪDZEKĻI KOPĀ	78705989	90391401	88206194	84876137	83351427
1.Līdzdalība radniecīgo uzņēmumu kapitālā	19079252	20499992	23975727	23568721	28946628
2.Aizdevumi radniecīgiem uzņēmumiem	540064	1484718	2088619	1673060	0
3.Līdzdalība saistīto (asociēto) uzņēmumu kapitālā	30045	30045	28545	28545	0
5.Pārējie vērtspapīri un ieguldījumi	2770	2770	2770	2834	2834
6.Pārējie aizdevumi u.c. ilgtermiņa debitori	0	0	0	9050	1004
8.Aizdevumi uzņēmumu līdzīpašniekiem un vadībai	19852	128791	123734	143418	87789
V. ILGTERMIŅA FINANSU IEGULDĪJUMI KOPĀ	19671983	22146316	26219395	25425628	29038255
1. ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI (KOPSUMMA)	98381575	112540684	114427919	110303458	112390935
1.Izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli	6236033	3995097	2326041	3712119	4272664
2.Nepabeigtie ražojumi	1426373	1397631	901358	812689	1369082
3.Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	6638568	14185146	5575517	3518061	4314891
4.Nepabeigtie pasūtījumi	232034	12965	67051	219588	139073
5.Avansa maksājumi par precēm	74744	4378	6465	110200	18011
I. KRĀJUMI KOPĀ	14607752	19595217	8876432	8372657	10113721
II PĀRDOŠANAI TURĒTIE ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI KOPĀ	0	1868744	152	9	0
1.Pircēju un pasūtītāju parādi	11189071	4178692	5886270	6830777	7923673
2.Radniecīgo uzņēmumu parādi	2679852	6527716	3573769	3300244	4407844
4.Citi debitori	1620255	1261130	795594	698113	1046612
6.Īstermiņa aizdevumi uzņēmuma līdzīpašniekiem un vadībai	20510	36227	17505	33554	19677
7.Nākamo periodu izmaksas	321730	267202	190449	229575	239260
III. DEBITORI KOPĀ	15831418	12270967	10463587	11092263	13637066
3.Pārējie vērtspapīri un līdzdalība kapitālos	0	0	370000	2600000	0
IV. ĪSTERMIŅA FINANŠU IEGULDĪJUMI (VĒRTSPAPĪRI UN LĪDZDALĪBA KAPITĀLOS KOPĀ)	0	0	370000	2600000	0
V. NAUDA (KOPĀ)	2876900	1332685	590210	3453893	4762082
2. APGROZĀMIE LĪDZEKĻI (KOPSUMMA)	33602207	35067613	20300381	25518822	28512869
AKTĪVA BILANCE	131983782	147608297	134728300	135822280	140903804

2. pielikums

AS „Latvijas Finieris” bilances pasīvs 2007. – 2011. gadam

Rādītājs	2007	2008	2009	2010	2011
1.Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls)	40560000	40560000	40560000	40560000	35876000
3.Ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve	22209259	22082743	22081586	22076873	22076240
d) pārējās rezerves.	22723396	26675291	27499505	20168679	24802320
4. REZERVES KOPĀ	0	0	0	20168679	24802320
b) pārskata gada nesadalītā peļņa.	5395236	2264554	-5728478	6492662	9549688
1. PAŠU KAPITĀLS (KOPSUMMA)	90887891	91582588	84412613	89298214	92304248
3.Citi uzkrājumi	0	0	0	8202	577582
2. UZKRĀJUMI (KOPSUMMA)	0	0	0	8202	577582
3.Aizņēmumi no kredītiestādēm	15028058	31345058	27444496	23543934	19643372
4.Citi aizņēmumi	0	0	0	323579	917562
8.Parādi radniecīgiem uzņēmumiem	0	0	0	0	400000
11.Pārējie kreditori	62595	0	724267	684124	0
12.Nākamo periodu ieņēmumi	32137	27743	23349	185589	963947
Atliktā nodokļa saistības	7403086	7360914	7360529	7358958	7358746
I. ILGTERMIŅA KREDITORI KOPĀ	22525876	38733715	35552641	32096184	29283627
3.Aizņēmumi no kredītiestādēm	5482888	6733516	6814253	3900562	3900562
4.Citi aizņēmumi	2006727	2003032	2613824	3116366	4456696
5.No pircējiem saņemtie avansi	572847	77015	12479	44175	36895
6.Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	4224049	3365559	2249963	3162598	3591654
8.Parādi radniecīgiem uzņēmumiem	1061944	1588227	1334888	1936694	2828357
10.Nodokļi un sociālās nodrošināšanas maksājumi	1820467	1061582	437609	623015	1007183
11.Pārējie kreditori	1887230	952226	725612	792484	1248286
12.Nākamo periodu ieņēmumi	4394	4394	4394	17797	91069
14.Neizmaksātās iepriekšējo gadu dividendes	5620	8100	9520	13534	14032
15.Uzkrātās saistības	1503849	1498343	560585	812455	1563613
II. ĪSTERMIŅA KREDITORI KOPĀ	18570015	17291994	14763127	14419680	18738347
3. KREDITORI (KOPSUMMA)	41095891	56025709	50315768	46515864	48021974
PASĪVA BILANCE	131983782	147608297	134728381	135822280	140903804

3. pielikums

AS „Latvijas Finieris” peļņas vai zaudējumu aprēķins 2007. – 2011. gadam

Rādītājs	2007	2008	2009	2010	2011
1. Neto apgrozījums	124790981	110364095	69132590	97490158	118553925
2. Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	-104010497	-95906530	-62593919	-76442783	-94503880
3. Bruto peļņa vai zaudējumi (no apgrozījuma)	20780484	14457565	6538671	21047375	24050045
4. Pārdošanas izmaksas	-9936268	-8694149	-6618135	-8756022	-8805928
5. Administrācijas izmaksas	-3526957	-4088368	-2968531	-3258209	-3824841
Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darbības ieņēmumi	210749	3006058	409569	101610	341668
Pārējās uzņēmuma saimnieciskās darbības izmaksas	-498465	-481357	-1141549	-735344	-862793
7. Ieņēmumi no līdzdalības meitas un saistīto uzņēmumu kapitālos	16200	55429	58368	16200	43847
8. Ieņēmumi no vērtspapīriem un aizdevumiem, kas veidojuši ilgtermiņa ieguldījumu	14443	292700	123849	71399	69092
9. Pārējie procentu ieņēmumi un tam līdzīgi ieņēmumi	45257	39647	248249	476879	343569
10. Ilgtermiņa finansu ieguldījumu un īstermiņa vērtspapīru vērtības norakstīšana	-8103	-636	-373621	-526588	-440
11. Procentu maksājumi un tam līdzīgas izmaksas	-1392214	-2147740	-1851046	-1771992	-1631928
12. Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem	5705126	2439149	-5574176	6665308	9722291
15. Peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem	5705126	2439149	-5574176	6665308	9722291
17. Pārējie nodokļi	-309890	-174595	-154302	-172646	-172603
19. Pārskata perioda peļņa vai zaudējumi pēc nodokļiem (tīrie ieņēmumi)	5395236	2264554	-5728478	6492662	9549688